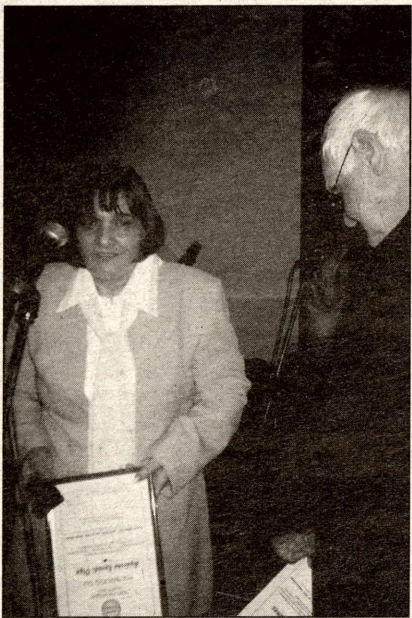
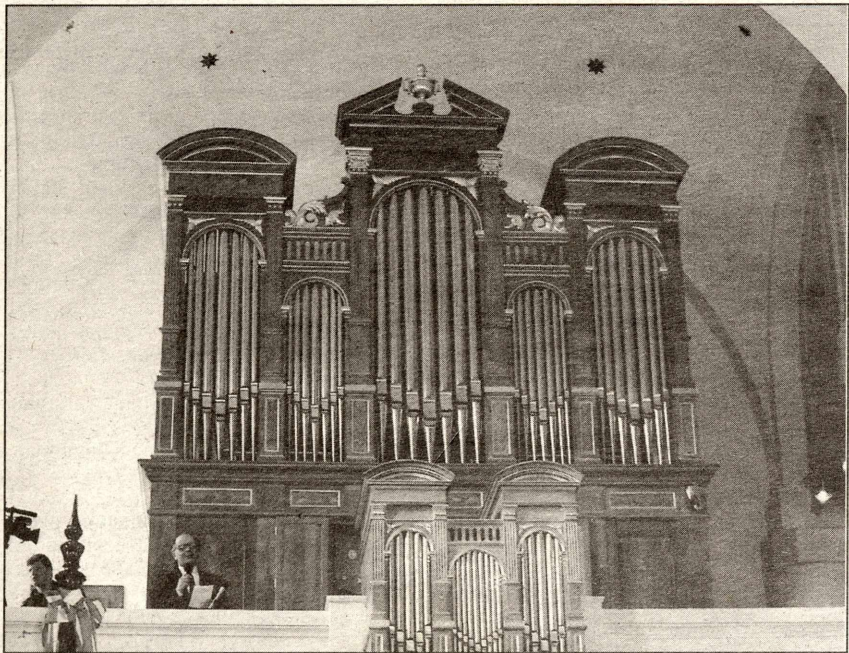

Polgárjogi Díj

A rasszizmus elleni világnapon hatodszor adományozott a Roma Polgárjogi Alapítvány Polgárjogi Díjat azoknak a jeles személyiségeknek, akik munkálkodásukkal a roma kisebbség felemelkedését, a társadalomba történő integrálódásukat eredményesen segítették. Ez alkalommal **Tamás Gáspár Miklós** filozófus, **Varga István** karcagi cigány kisebbségi képviselő, **dr. Bárony János**, a Roma Polgárjogi Mozgalom munkatársa, az Élet és Irodalom szerkesztője kapta meg ezt az elismerést. (A lapot **Tarnói Gizella** képviselte a díjátadáson.) Külön öröm, hogy a kecskeméti Kulturális és Módszertantani Központ vezetője, **Agócsné Karádi Olga** is megkapta az elismerést. A díjat **Jancsó Miklós**, az alapítvány kurátora adta át.

Újra él az orgona

Úgy illlett, hogy Kodály városában Kodály zeneművével szölgaljon meg a Református templom március végén átadásra került, felújított orgonája. A hálaadó istentiszteleten Bach muzsikája mellett hallhatuk még azt az orgonára és énekhangra írt Liszt-művet is, amit annakidején a rigai dóm orgonájának szentelésére komponált a magyar zeneszerző.

Halott volt ez az orgona, mondta Sepsy Károly, az istentiszteleten közreműködő orgonaművész, a Debreceni Nagytemplom lelkész-kantor-organistája, aki egyben a felújítási munkák megbízott szakértője is volt. (Képünkön az avatóbeszédet mondja.) Minden orgona 40-50 évente felújításra szorul, - tudtuk meg tőle, - s ez az Angster-orgona immár 110 éve szolgálja a gyülekezetet. A technikailag elavult s immár lecsérélt pneumatikus rendszer mellett sok más hátrány is indokoltá tette a felújítást. Így például a háborús rekvirálás során elvitték a hangszer eredeti sípjait, amiket akkori kényszermegoldásként bádoggal pótoltak. Ezek helyett most újra tükörfényesre polírozott ónsípok ragyognak a két homlokzaton. Bach műveinek előadása és a francia orgonazene megszólal-

tatása megkövetelte, hogy két manuál helyett három manuál-pedálon legyen megszólaltatható 22 helyett 36 regiszter. Az új hangzás előnye, hogy immár érces, diadalmas, trombitászerű regiszterek is épültek az orgonába. Egy új nyitó-záró zsaluendszerrel intenzív redőnyhatás érhető el, mely a hangzást még dinamikusabbá teszi. A maga nemében páratlan, sokak csodálkozását kiváltó, teljesen zajtalan levegőtechnika alkalmazását egy új találmány tette lehetővé. Csak a beépített anyagok felsorolása is érdekes: ón, ólom, lucfenő, tölgyfa, szilvafa, porcelán, ébenfa, csont, bőr, sárgaré, acél

A 256 soros Setzer kombináció gazdag memóriáival felszerelt, rugalmas mechanikájú, az organista számára könnyű kezelésű hangszer kivitelező munkáit a Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra szakemberei végezték. Mesteri festése, az orgonaszekrények flóderézése és aranyozása egy helyi mester, Tornyai László szakértelmét dicséri. Végezetül idézzük Szabó Gábor eszperes-elnöklelész szavait: Legyen e nemes hangszer az ember Istent dicsőítő szolgálatának szép és áldott eszköze!

- kada -

Húsvéti jókívánság

A Vadaskert felújításának első ütemét sok cég, vállalkozó és magánember segítette. A Vadaskert Természetvédelmi Alapítvány arra kéri a kecskemétiakat, továbbra is segítsenek, hogy a kertben élő állatok minél hamarabb megfelelő körülmények közé kerülhessenek, s mindannyiunk örömét, kikapcsolódását szolgálhassa

vége a sok vihart megért létesítmény. Az alapítvány bármilyen építőanyagot - új és használt téglát, bontott deszkaállványzatot, vas- és zsalueanyagot, sódert - köszönettel venne. Az adományok az adóból levonhatók. A Vadaskert alapítvány telefonja: 401-480, 30/207-1435. Számlaszáma: OTP Rt. 11732002-20346160.

Nyert a polgári koalíció?

Méltatlan, maratoni hosszúságú és az érintettek számára valószínűleg kellemetlen vita után döntött márciusi ülésén a képviselőtestület az Erdei Ferenc Művelődési Központ és Művészeti Iskola vezetőjének megbízásáról. Szécsi Gábor polgármester hiába próbálta szelídebb mederben tartani a szöcsatát, és rávenni a képviselőket, hogy ne egymás ellen, hanem jelöltjük mellett sorakoztassanak fel érveket. Nem sok foganatja lett intelmeinek. Volt, aki prekonceptiókkal, volt, aki hazudozással vádolta meg, s akadt, aki orvoshoz küldte (volna) képviselőtársát. A parázs vita jól rávilágított, mivé fajulhat egy közgyűlés, ha tagjai képtelenek felülemelkedni az úgy nevezett pártpolitikán.

A művelődési központ igazgatói állására négy pályázat érkezett. Ebből egy nem felelt meg a feltételeknek. A három közül az intézmény szakalkalmazotti és alkalmazotti közössége első helyen támogatta **Bárdos Ferencet**, másodikik **Lángné Nagy Máriát**, a harmadikon **Bak Lajost**. A szakszervezet és a Közalkalmazotti Tanács valamint a felkért szakértői testület ugyancsak ezt a rangsort alakította ki. A

városi Oktatási Bizottság **Bak Lajos** kinevezését támogatta. A vitában gyorsan kiderült, hogy a polgári koalíció **Bak Lajost**, a Kiskunmajsai Művelődési Ház vezetőjét, az ellenzék viszont **Bárdos Ferencet**, az EFMK eddigi igazgatóját szeretné a kecskemétiak által közkedvelt művház irányítójaként látni. Hogy pontosan miért, arról keveset lehetett hallani, arról viszont jóval többet, ki milyen politikai szándékot feltételez a másik félről.

A jelöltek közül egyedül **Bak Lajos** kapott szót. Így elmondhatta, hogy az általa vezetett intézmény nem pusztán művelődési ház, hanem közösségi és tájház is, ahol mozit, rádiót működtetnek, és újságot is kiadnak. Éves költségvetésük 40 millió forint, ennek 40 százaléka saját bevétel. Jelentős támogatásokhoz jutottak sikeres pályázataik révén is. Egy meglehetősen furcsa kérdésre úgy válaszolt: attól, hogy jelenleg a kecskemétinél kisebb szervezetet vezet, még nem tartja magát alkalmatlannak nagyobb feladatra. A hosszú vita után a közgyűlés végül 19 igen szavazattal döntött **Bak Lajos** mellett. Aki az ülés után elmondta: örül a győzelmenek, de elég kellemetlenül élte meg, hogy a szakmai ügy kapcsán éles politikai szöcsata közepébe csöppent.

A művelődési központ Kecskemét kulturális életének meghatározó intézménye. E szerepkör elnyerésében vitathatatlan érdemei vannak **Bárdos Ferencnek**, aki hét évig vezette az EFMK-t. A közgyűlési vitában egyedül **Adorján Mihály** (SZDSZ) képviselő fogadta meg a polgármester kérését, és sorolta el, miért támogatja **Bárdos Ferenc** újbóli kinevezését. Mint mondta, nem pusztán azért, mert megfelelő a végzettsége, hanem mert mindent elért, ami a közművelődés szolgálatában elérhető, s tevékenysége ellen soha komoly kifogás nem merült fel. De főképp azért, mert a kecskemétiak szeretik a művelődési házat. Szívesen mennek be, mert ott mindig életet találnak, értelmes programokat, tisztaságot, kellemes környezetet.

A kecskemétieknek fontos a művelődési központ. **Bak Lajosnak** nem lesz könnyű továbblépni, bár, mint a megyei lapban olvashattuk, határozott, figyelemre méltó tervei, elképzelései vannak. **Bárdos Ferenc** - és az általa vezetett közösség - magasra tette a mércét. Köszönet illeti mindazért, amit a művelődési központért és Kecskemétért tett.

M. Á.

Aranyhomok Expó

Az idei Aranyhomok Expót az egészséges táplálkozás és életmód jegyében rendezte meg a Piac-Marketing Üzletközpont az FVM Agrármarketing Centrum Kht-vel közösen. A kiállítók elsősorban olyan gyártók és termelők voltak, akik bio és ökotermékekkel, mesterséges tartósítószer nélküli élelmiszerekkel foglalkoznak.

A "Legyen egészséges Magyarországi!" szlogen jegyében rendezett kiállításon a Meditres Egészségház orvosai is jelen voltak, ingyenes vérnyomás- és vércukorszint mérésen túl életmódbeli, táplálkozási tanácsokat is adva az érdeklődőknek. A látványkonyha szakácsai - Benke Laci bácsi nemzetközi híró mesterszakács és az RTL Klub Receptár műsorának házigazdái - egészséges alapanyagokból készült ízetes étkekkel kínálták a kiállítás látogatóit. Az Agrármarketing Centrum Kht középkori hangulatú standján húsz kiállító egészségvédő és biotermékeket vonultatott fel.

Az expo mind a három napján a kiállítás témájához kapcsolódó konferencia is zaj-

lott. Az első napon a biogazdálkodás szakértői tartottak előadásokat, a második és harmadikon pedig gasztrológus, asztrológus, onkológus, természetgyógyász szakemberek beszéltek az egészséges életmódról, táplálkozásról, ezzel kapcsolatos tapasztalataikról.

A VIII. Aranyhomok Expo Nagydíját a kecskeméti Első Híd Bt. nyerte el feldolgozott bioélelmiszereiért. Termékdíjat kapott a természetes méz termelésével, felhasználásával, értékesítésével foglalkozó szentkirályi Méhecske Bt., a Dél-alföldi Kecse- és Juhtej Szövetkezet valamint a szintén kecskeméti, gombatermesztő Pilze-Nagy Kft. Különdíjban részesült a tönkölybúza termesztésével-hasznosításával foglalkozó ÖKO-10-UBM Kft és a különleges kecskeméti olajokat előállító bakonyjakió Jákó Chem Kft. A zsűri továbbá hat, az egészséges táplálkozásba illeszthető, különleges élelmiszert gyártó cég munkáját ismerte el oklevéllel.

Információk a 3. oldalon

Útravaló

Útravaló címmel adta ki két kecskeméti civil egyesület - a Kecskeméti Konzervatív Polgári Kör és a Kecskemét- Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület - Illyés Kinga Széchenyi-díjas előadó-művésznek első CD lemezét. A Marosvásárhelyen élő, Európa-szerke és a tengeren túl is jól ismert művésznek a XX. századi erdélyi költészet gyöngyszemeiből válogatott egy rendkívüli összeállítást. A CD-t Csoóri Sándor köszöntőjével és Görömbei András elemző tanulmányával gazdagított szövegkönyv egészíti ki. A kiadás támogatója az Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) volt. Bemutatójára a meghívottak és a Magyar Köztársaság elnökének jelenlétében kerül sor április 6-án a kecskeméti református Újkollégium dísztermében, melyet a marosvásárhelyi is követi.

Városkép és profithajszá

Mit mondunk majd fiainknak, unokáinknak a szabadidő park megteremtésével adódó lehetőségek részbeni elkötávettyüléséért? Miért nem figyelünk oda elődeink javaslataira, napjaink tapasztalataira, a holnap követelményeire? Miért nem vesszük komolyan a sokszor idézett mondatot, amely szerint a város élő folytonosság?

Kézenfekvők és elszomorítók a válasszok. A részérdek ma is erősebbek a város közjavánál. A vélt pillanatnyi előnyökért fölálldozzák a holnap nagyszerű eshetőségeit. Most is, írom, noha meggyőző ellenpéldák is kínálkoznak. A minden krajcárt megfogó, a város bevételeit megtöbbszöröző Lestár Péternek köszönhető, hogy nem alakítottak ki "jó pénzért kiadható" boltokat a városháza földszintjén, Zimay polgármester és a piaristák akkor is kitartottak gimnáziumuk eredeti, most látható formájú felépítése mellett, amikor hónapokig a város még tisztviselőit sem fizethette, a tanítórendet anyagi gondok nyomasztották. A gondok elfelejtődnek, de egy toronytalan, szobortalan épület évszázadokig tanúsítaná megalkuvásukat, így

gondolkodtak. Újabb-kori várostörténetünkben évtizedekig az építőipari nagyvállalatok terrorja rontotta a városképet, most a profitot bármilyen áron növelő befektető, pénzintézeti mohóság söpör el észszerű, sokak javát szolgáló, ám bevételeiket, vezetőik prémiumát csökkentő elnérveteket.

Emiatt követelnek hiába értékelő összegzések Széchenyiváros "első ütemének" befejezése óta több zöldterületet, levegősebb beépítést. A városrendezési tervek újabb módosításai tovább rontották a helyzetet, mint most az egészségügyi szakiskola, a Margaréta Otthon, a szabadidőpark és a Benedek utca közti területen. Eredetileg néhány, a környezetbe illő épülettel és parkkal hasznosították volna a területet. A környéken élők tudta nélkül néhány éve módosított városrendezési terv eredetileg megfogott volna némi zöldfelületet a tervezett, a meglévő épületeket elkerülő átvezető út mellett. Feltehetően a befektető pénzintézet és néhány érdekelt építőipari cég nyomására, a kiszolgáltatót építészeti szakhatóság áldásával sűrű beépítéssel rontják a környéken lakók élet-

minőségét, a városképet. Öt-tíz-tizenöt év múltán az akkori illetékesek már hiába sajnálkoznak a közérdek korábbi sérrelme miatt, mint ahogyan napjainkban szinte mindenki elítéli a városközpont, a városi vagyont mai értékekben számolva legalább egy milliárd forinttal apasztó letarolását.

Egy-egy Nyíri úti séta eddig az arborétum és környezete élményére hangolta a csendet, nyugalmat és a jó levegőt kedvelőket.

Ha nem gondolják újra az e területre vonatkozó döntést, munkagépek dübörgése, az építkezés összevisszasága zavarja az iskolában a tanítást, a Margaréta otthon nyugdíjasainak pihenését, a környéken élők nyugalma. Jönnek a földgyaluk és eltapossák több Benedek Elek utcai család által városi segítséggel kialakított, a főkertész biztatására gondozott park virágzó fáit.

A beköltözések és az átvezető út megépítése után besűrűsödik a Nyíri út eddig elviselhető forgalma, tovább zsúfolódik a 14-es buszjárat. Hogyan is írta Weöres Sándor? "Mindent elnyel a bádagecivilizáció".

Heltai Nándor

A jelenről is tényszerűen

Múltról és jövőről elmélkedik az 56-os emlékmű ürrégén - terjedelmes írásában a Köztér legutóbbi számában - a MIEP kecskeméti ifjúsági tagozatának elnöke. A cikkben a szerzőnek alkalma van belekapni sok témába. S ezt meg is teszi. Igazi MIEP stílusban, az igazságosztó szerepében tetszileg mond ítéletet múltról és jövőről.

A kecskeméti 56-os emlékmű felállításának kapcsán felidéz sokszor cáfolt, ide nem tartozó ügyeket, megismételve a jól ismert "MIEP-es igazságokat"!

Ami a kiinduló tényt illeti: a polgármester úr - ha már előzetesen ígérte - valóban tett lépéseket az 56-os emlékmű felállításának érdekében. Igaz nem túl határozottan, mert ez a feladat nem került bele végül is a költségvetés-tervezetbe. A saját jobboldali frakciója nem támogatta a polgármesterét ez ügyben!

A közgyűlés ülésén, a költségvetés tárgyalásakor elhangzott két indítvány az 56-os emlékmű megvalósítására, s a költségvetési fedezet megteremtésére. A MIEP és az MSZP képviselője - egymástól függetlenül - szorgalmazta ezt, de a javaslat itt is makacsul tartózkodó és ez által ellene áll-

ást foglaló helyi jobboldali koalíció jóvoltából - elbukott.

Kilenc igen szavazatot kapott mindössze, egy ellenszavazat és tizenhat tartózkodás mellett - ennyit a cikkben szereplő "tényről", amely szerint hat támogató voks volt (!). Jóllehet a kilenc is kevésnek bizonyult, sajnos. Elgondolkodtató, hogy az ügyet addig szavakban támogató polgármester is tartózkodott a szavazásnál.

Am az igen szavazatokban benne voltak az MSZP és képviselői voksi. Ami nem meglepő, hiszen ők maguk javasolták akkor is, és korábban már bizottsági ülésen is - a történelem és a hősök előtti tisztelgésért - egy méltó 56-os emlékmű felállítását Kecskeméten.

Hiányzott azonban a kilenc igenből a MIEP-es képviselő szavazata. Aki nemcsak nem támogatta saját indítványát, hanem még az ülésteremből is eltávozott, amíg erről szavazott a közgyűlés.

Hogy miért nem volt jelen, azt ő tudja. Hogy miért nem foglalkozik ezzel a témával a MIEP kecskeméti ifjúsági tagozatának elnöke, miért hallgat erről szemérmesen - ha már cikket ír - azt meg í!

Az MSZP kecskeméti önkormányzati frakciója

Előadás, sajtótájékoztató

A MIEP rendezésében a Tudomány és Technika Házában több mint száz érdeklődő volt kíváncsi Szakály Sándor történetész, kandidátus, a Duna Tv al-elnökének előadására, amelyet "Magyarország miniszterelnökei a II. világháborúban" címmel tartott. Az előadó a fórum végén az érdeklődők kérdésére is válaszolt. Elmondta, hogy: történetészként és televíziós szerkesztőként is a legkiválóbb - különböző nézeteket képviselő - szakemberek véleményei bemutatásának és ütköztetésének híve.

A szocialisták két vezető politikusa látogatott a napokban Kecskemétre. Nagy Nóra, az országos elnökség tagja egyetemi tanárságát Miskolcon. A nők szerepéről a politikai életben, valamint az oktatás, az ifjúság, a fiatal értelmiség és az egyetemisták helyzetéről tartott sajtótájékoztatót.

Nagy Sándor parlamenti frakcióvezető aktuális belpolitikai kérdésekről, az MSZP júniusi kongresszusi előkészületeiről, a lehetséges miniszterelnök-jelöltekről, az agrárium és a vidék helyzetéről beszélt egy másik sajtótájékoztatón. Félő, hogy a szövetkezetek egy része egy-két hónapon belül már bért sem tud fizetni - ez a külső-üzletrezt tulajdon átgondolatlan rendezésének egyik első következménye.

CIVILBOSSZÚSÁGOK

Március 29-30-án az Önkormányzati Képzési Alapítvány és az Európa Jövője Egyesület szervezésében a civil szervezetek és az önkormányzatok együttműködése témakörében szerveztek szakmai konferenciát a Civil Szervezetek Házában. Az Európai Unióhoz való csatlakozás kapcsán ezen a területen is új kapcsolatrendszerre van szükség, ezért Angliából érkezett szakértők is beszámoltak tapasztalataikról, az együttműködési technikákról. Szó esett az együttműködés kecskeméti gyakorlati tapasztalatairól és a kecskeméti civil szervezetek helyzetéről is. A két napon - kicsit változó összetételben - mintegy tucatnyi szervezet képviselője hallgatta az angol tapasztalatokat és vetette össze a helyi élményekkel. Ebből elsődlegesen az derült ki, hogy nálunk az az önszerveződés, amely Angliában lehetőséget teremtett szinte minden nagyobb településen az írásban is lefektetett helyi egyezségekre az önkormányzatokkal, mivel még nagyon hiányzik. Született egy halvány elképzelés arra: ideje lenne a kecskeméti civil parlamentet is végre létrehozni. Már csak azért is, hogy ne csak két-három szervezet működjön együtt, vagy éppen küzdjön egymás ellen - például az önkormányzati pénzkeresésért.

A Kecskeméti Nonprofit Szolgáltató Központ a megyei önkormányzattal és a Miniszterelnöki Hivattal Civil Kapcsolatok Főosztályával együttműködve szervezte meg a civil szervezetek és az információs társadalom kihívásai című konferenciát a megyeházán. A MeH képviselője mellett előadást

tartott a Megyei Területfejlesztési Kht munkatársa és dr. Varga Csaba a Stratégiakutató Intézet vezetője. A megye minden részéből érkezett közel száz résztvevő bizony konkrét és napi munkájukat jobban segítő bevezető előadásokat érdemelt volna. Az elhangzottak jelentős részét vagy általánosságai miatt, vagy számtalan sajtó és egyéb publikációban, vagy bármilyen más fórumon történt korábbi ismeretszerzés okán meg lehetett volna spórolni. Érthető, ha a civilekért felelősséggel tenni akaró szervezetek az ilyen tanácskozássokra kitűzött és elnyert pénzeket jó szándékkal el is költik. Azonban az elmúlt években számos ilyen fórum után joggal az az érzése az embernek: ha már az úgynevezett illetékes szervezetek és képviselőik nem tudják elmondani azt, amire a hallgatóság ténylegesen kíváncsi lenne, akkor a kölcsönös haszon érdekében helyet kellene cserélniük. Biztos van az elmúlt tíz év működése alatt annyi tapasztalatot összegyűjtött (kulturális, szociális, egyházi, szabadidő stb.) egyesület és alapítvány, amelyek közül egy-kettő ilyen alkalommal zsákból önthetné az igazi gyakorlati útmutatásokat. Ebből a hasonszörűek, de a most inkább csak protokolláris megszólalók is sokat okulhatnak.

Az előadások után kerekasztal-beszélgetésre került sor.

Az külön bosszúság, hogy a két program egyik napja teljes egészében fedte a másikat, noha itt szándékos rászervezésről szó sem eshetett.

Annál szomorúbb az időbeli egyeztetés hiánya. A fő veszteséget mégsem ez okozta...

K.Gy.

Vallásszabadság

- vallásüldözés?

Az Emberi Jogok Határok Nélkül szervezet politikailag és egyházaktól független, nem kormányzati szervezatként fejt ki tevékenységét az emberi jogok terén. Brüsszeli nemzetközi titkárságán kívül hivatalos képviseletet tart fenn az Egyesült Államokban, Németországban. Közép-európai irodájának kiépítése folyamatban van, szervezésében Buda Péter tevékenykedik. Ő is részt vett azon a sajtótájékoztatón, amit a kecskeméti Krisnások tartottak múlt hónapban.

A Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség aláírásgyűjtő kezdeményezésére (amely a 1990. évi IV. törvény módosítását támogatja) válaszolva állásfoglalást adott ki, kiállva a törvény eredeti céljai mellett. Általuk értelmezve a törvényt Európában példaértékű, minden vallási közösségnek egyenlő jogokat biztosít, az állampolgárok vallásgyakorlatuk tekintetében az egyenlőséget garantálja. Véleményük szerint a jelenlegi vallási törvényt nem módosítani, hanem hathatósan alkalmazni kellene.

A NKÖM által beterjesztett törvényjavaslat módosító tervezetei lehetőséget teremtenének arra, hogy a bejegyzett egyházak közül azok, amelyeket "nem kedvel" a hatalom, akár politikai célú, indokolatlan diszkrimináció alá kerüljenek.

Tekintélyes az az aláírásgyűjtemény is, amelyben katolikus újságíróktól kezdve alkotmányjogászok, filozófusok, szociológusok, eszméletmentesek jelentik ki, hogy nem támogatják az egyházügyi törvény kormány által tervezett diszkriminatív módosítását. Kifejtik, hogy az egymás iránti megbecsülés bátorítása helyett az előítéleteket és a bizalmatlanságot gerjesztik a törvény ilyen módosítására törekvők.

Az Emberi Jogok Határok Nélkül jelentést készített a lelkiismereti és vallásszabadság magyarországi helyzetéről. Ebben az elemzésben arra a következtetésre jutnak, hogy az új törvény bevalloottan egyes egyházak "szimbolikus társadalmi státuszának" védelmét szolgálja.

A szervezet véleménye szerint az állam világnézeti semlegességének elvével teljes mértékben összeférhetetlen elv az, amely "érdemként" kínálja a regisztráció lehetőségét. Az európai normák szerint az egyházak bejegyzésére vonatkozó szabályozás semmilyen körülmények között nem használható fel bizonyos vallások társadalmi státuszának, dominanciájának biztosítására, fenntartására.

Az ország számos helyén körözött kétféle aláírásgyűjtő ívet mindenki szabad akarata és lelkiismereti felelőssége tudatában írja, vagy nem írja alá.

n.m.

Az új vagy a régi rendszer?

Megjegyzések Ujlaky Istvánnak Színképek a rendszerváltásról című dolgozatához

Ujlaky úr a Köztér 2001. februári számában megjelent cikkében előadta saját olvasmányából és politikai tapasztalataiból kiinduló vázlatos véleményét a rendszerváltásról. Nem tekintette azt tudományos fejtegetésnek, hanem csupán egy értelmiségi (érzelmségi?) összegzésének. A teljesség igénye nélkül - de azért mégis tárgyilagosságra törekedve. Előadását színeknek nevezte.

Nagyívűre tervezett elemzését bizonyos politikai-politológusi fekete-fehér okfejtések és az ún. "népi filozófiák" (ld. buszmegálló, várótermek) szembeállításával kezdi, majd a valóság kiderítését tűzi ki célul. Ezután rögtön leszűkíti vizsgálódási körét az 1980-as, ill. a 1990-es évekre mondván: vállalkozását szerényebbre kell fognia. Nem értem. Mintha színképelemzésnél két szín jelenlétét úgy akarná kimutatni, hogy a kettő közötti átmenetet vizsgálja, és közben azon csodálkozik, hogy nem lát tisztán. Szemmel láthatóan jól érzi magát az átmenet zavarosában, hisz így a tényeket, számokat (és elhallgatásokat!) kedvére igazíthatja érzelmeihez. Érzelmei viszont bizony elmaszatolják a tárgyilagosságot színeként - így az a legjobb esetben is csak rózsaszínűre sikerült, ami - ugye - "csak egy hígított változat".

A felszisszenésre készítő adalékok úgy hemzsegnek dolgozatában, mint évtizedes lisztben a sziszíkek. Nem rostálhatom át most az egészet. Nézzünk csak néhány mozzanatot!

A tanulmány a nyolcvanas évekből vezeti le a Kádár-rezsimet. Hát való ez? Elnevezni késői Kádár-korszaknak, önálló egységként kezelni, és nosztalgiázni felelte? Minden egyébről, ami pedig annak szerves része, megalapozója, hallgatni? Sortűzekről, kivégzésekről, pufajkásokról, megnyomorított testekről-lelkekről, családokról, hosszú börtönövekről, Magyarországról kitántorgott honfitársainkról?

És a nyolcvanas éveknek a jövőt (a kilencvenes éveket) főlélló hamis gazdaság-politikájáról?

A szerző azt mondja - legalábbis az érzelmi énye -, hogy nem sikeres az a rendszer, amelyben a politikusainak vétkeivel és bűneivel foglalkozik a közvélemény. Ez bizony így van. De mi a következtetés: hallgattassék el a közvélemény vagy a politikus vonuljon vissza? Lehet-e a múltat végképp eltörölni? Mondhatja-e Kreón az általa okozott katasztrófa-sorozat után, hogy ne foglalkozzatok a halottakkal, csak tegyék, amit mondok? És mondhatja-e az előző rendszer hasznát máig élvező az előző rendszerben megnyomorítottak, hogy csak tűrjék békével? Vagy, hogy nézze csak az a baj, hogy az ifi akarnokok mindent tönkretesznek, amit pedig

a Bokros Lajos már-már rendbe hozott? (Brrr!)

Sejteni véli, hogy a magyar történelemben először merült fel, hogy a politikai elit összefonódjék a szervezett bűnözéssel. 1945 utáni történelmünk nem éppen ettől a bajtól szenved szüntelenül? Nem szervezett bűnözés-e a Kommunista Párt hatalomalapozó akciója: a kékcédulás választás? (A később nagy szakértelemmel létrehozott gulágokról, jól szervezett kitelepítésekről, szétkergetett szerzetesrendekről, kirakatperekről, szép ideológiák mögé bújó önző és mohó harcosokról, a szervezett népnomorításról a "nép nevében" - hadd hallgassak.)

Vagy ha csak a puha diktatúra vívmányait nézzük: hogy sikerült elérni, hogy Budapest a hetvenes évek végére egyes nemzetközi terroristák egyik legbiztonságosabb találkahelyévé vált? Csak nem a politikai elit tudta nélkül?!

Míg fejtegetései közben a nyolcvanas (és a 94-98-as) évek nosztalgiáját élesztgeti, a végén már konkrétan kimondja: nem tud választani a régi vagy az új rendszer közt. Ezt vajon komolyan gondolja? Nem, itt valami félreértés lehet. Hiszen a régi rendszer - kimúlt. (Az ő megfogalmazásában: zsákutcába jutott.) Élt néhány évtizedet, ereje teljében vagdalkozott, pusztított, látszatszikereket produkált, propagandagépezetével egyeseknek bálványul szolgált (szent a Párt), sokakat közműbössé tett (hazugság minden, amit mondanak), másokat túlértékennyé (csak a sorok között érdemes olvasni), végül a felhalmozott gazdasági, ideológiai csődtömeg alatt önmagával meghasonulva, vonagolva, nyáladzva - elpusztult. A látszatpropaganda látszathomlokzatának eltávolításakor pedig előmeredt a valóságos köhalom.

És itt egyet kell értenem a tanulmány szerzőjével: nem tölt el megnyugvással a kilencvenes években is meredező romhalma. Kívánnám ehelyett mindannyiunknak, hogy újra álljon az a bizonyos vár, ami kívülről védelmet nyújt, belül pedig igazi otthonunk. Ehhez viszont az kell, hogy ne relativizáljuk a múlt bűneit - legyen szó Kádárról, Rákosiról, Szláimról vagy akár Hitlerről, temessük el az általuk képviselt rendszereket, hamis ideológiákat (és ne próbáljuk újraéleszteni várostermi filozófiákkal), takarítsuk el a törmelék, tisztítsuk meg a még használható építőköveket, és közben fogjunk hozzá újra a közös nyelv megtanulásához, amit a bábeli nyelvezavarban elfelejtettünk.

Attól tartok, hogy ezt a mi nemzedékünk már nem tudja elvégezni, ugyanis még nagyon erősek az érzelmi kötélekek, de hiszem és remélem, hogy a most felnövő generációnál már valóban az értelem lesz a vezérfonál.

Csányi Endre

A dolgozat a címről szól(jon)!

Vitapartnerem három dolgot vet szememre: elhumorizál a színkép fogalmán, dolgozatomat érzelmesnek nevezi, és hiányolja a hazai szocializmus első két évtizede rémtetteinek bemutatását. Nos, röviden:

1) Esszé-vázlatomat "Nyolcvanas évek - kilencvenes évek" címmel küldtem el a Köztérnek, a "Színképek a rendszerváltásról" címet a szerkesztőség adta.

2) Habár valóban érzelmezdag embernek mondának legjobb barátaim, egy pontokba szedett, tényeken és adatokon alapuló, érveléssel és cáfolattal operáló, önálló belső logika szerint felépített feljegyzést még a valóban szellemes értelmiségi/érzelmségi szójáték kedvéért sem lehet érzelmesnek minősíteni. Írásom, úgy tűnik, heves érzelmekeket váltott ki olvasómból, aki ezt át- ill. visszavetíti rám. Dolgozatom a szikárságig racionalis.

3) Egy, az ötvenes évekről szóló munkában az ötvenes évekről kell írni. A nyolcvanas és kilencvenes éveket egybevető írásban a nyolcvanas és kilencvenes évekről kell írni. Hogy a szerző foglalkozzon-e tanulmányai tárgyának időbeli előzményeivel, arra nincs univerzális szabály. Pl. Galántai Áz I. világháború története c. könyvében a terjedelem egyötödét az előzményeknek szenteli, ugyanakkor Ránki A II. világháború története c. munkáját 1939. szeptember 1-ével kezdi. Jómagam azért nem írtam az előzményekről, mert dolgozatom mind terjedelmét, mind sűrűségét-mélységét tekintve így is már-már szétfeszítette a Köztér adta kereteket. Emellett: az olvasó nem gyermek, számszámra hallható-olvasható már ötvenes évekről, kádári, 56-os megtorlásról. Viszont a nyolcvanas és kilencvenes évek egybevetésére tudtommal az enyém volt az első kísérlet.

U. I.

Hatvan éve történt

1941 áprilisában következett be Magyarország utolsó II. világháborús hongyarapítása, a Délvidék visszafoglalása. Míg a korábbi területszerzések békés, euforikus körülmények között történtek (a Dél-felvidék visszakerülését 1938 őszén az angol és francia diplomácia is elfogadta, 1940 augusztusában Észak-Erdély és Székelyföld német-olasz döntés, a román koronatanács szinte kezdeményező elfogadásával tért vissza) addig a Délvidék visszakerülése háborús konfliktus keretében történt.

Az 1940 decemberi magyar-jugoszláv örökbarátsági egyezmény lehetővé tett volna bizonyos békés területkorrekciókat. Mikor Jugoszlávia 1941 áprilisában-márciusában csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez azonban az angol és oroszbarát erők két nap múlva megdöntötték a kormányt, Hitler Jugoszlávia lerohanása mellett döntött. A birodalmi vezér igényt tartott a támadásban való magyar részvételre. A magas morális értékrendű Teleki Pál miniszterelnök még a jugoszláv fordulat ellenére sem vállalta a szerződésesség erkölcsi terhét, és április 3-án, haj-

nalban az öngyilkosságot választotta. A katonai vezetéssel kiegészített magyar kormány - a Legfelső Honvédelmi Tanács - korábbi állásfoglalása szerint Magyarország csak a jugoszláv állam széthullása után tesz katonai lépéseket. Miután a jugoszláv légierő támadta a magyar közlekedési objektumokat, és Zágrábban Kvaternik tábornok kinyilvánította Horvátország függetlenségét, támadásba lendült a Gorondy-Novák Elemér tábornok vezette 3. Hadsereg, és április 11-13 között elfoglalta Bácskát, Dél-Baranyát, és az usztasákat megelőzve, a Muravidékét. Az akcióban részt vettek a 7. Kecskeméti Zrínyi Miklós gyalogezred honvédei is. Sajnos a Bácska súlyos tűzfészek lett, előbb az 1942 januárjában a partizánakciók ellen indított, de tragikusan elfajult újvidéki razzia követelt mintegy három-ezer szerb és zsidó áldozatot, majd 1944 őszén a titóista megtorlás több mint tízszere számú magyar és német emberéletet. A ma politikai erőviszonyai, bizonyos törekvéseivel felcsillanthatják a többszintű, valóban demokratikus vajdasági autonómia létrejöttét.

Károlyfalvi József

Brit-magyar találkozó

Az Aranyhomok Expo kiemelt eseményeként szervezett brit-magyar üzletember-találkozót a Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Árpád körüti székházában. **Gaál József**, a kamara elnöke és **János István** alpolgármester után **Debbie Goldthorpe**, a Brit Nagykövetség kereskedelmi első titkára köszöntötte a résztvevőket. Mint elmondta - meghozza magyarul, pedig csak néhány hónapja van hazánkban - a brit cégek a magyar gazdaság majd minden ágazatában képviseltetik magukat a mezőgazdaságtól az elektronikán át a kereskedelemig. A magyar-angol kereskedelem évek óta kiegyensúlyozott. Goldthorpe asszony bevezetője után Magyarországon működő brit cégek mutakoztak be.

Fülöpházi méhész

A Kecskemét és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás standján a fülöpházi **Molnár Imre** méhész szívesen kínálta az arra járókat a maga termelte, finom biomézzel. Molnár úr tizenegy éve foglalkozik méhészkedéssel. Eleinte "hagyományos", ma már biomódszerekkel termeli a Biokontroll Hungária által szigorú ellenőrzött akác-, vegyes és virágmézet.

- Az egész családnak átvált a biotáplálkozásra - mondta - Magunk termeljük a gyümölcsöt, zöldséget, hizlaljuk a disznót, csirkét. Nem vagyok egy szilfid termet, megeszem a szalonnát, kolbászt is, de a koleszterinszintemmel bizony nincs semmi baj. Aki városban él, annak talán nehezebb egészségesen táplálkozni. Kimegy a piacra, melyik almát veszi meg? A legszebbet, legnagyobbat, pedig éppen azt permetezték meg vagy tízszer erős vegyszerekkel. De azért - gondolom, a mostani angolai, ausztriai események hatására is - érezhető, hogy az emberek érdeklődése megnőtt a biotermékek iránt.

A vásárlók jogait védik

A fogyasztóvédelem nem tekint vissza túlságosan nagy múltra hazánkban. A szocialista hiánygazdaságban örültünk, ha sikerült beszerezni valamit (gondoljunk csak az akkori építkezésekre), nem értünk rá vásárlói jogainkkal foglalkozni. A rendszerváltás után élveztük az egyre bővebb árukínálatot, s eleinte nem vettük észre, hogy fogyasztói kiszolgáltatottságunk nemhogy csökkent, de bizonyos értelemben még nőtt is. A csomagküldő szolgálatok botrányos ügyeire bizonyára még ma is emlékeznek a kárvallottak.

Pedig a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséget már 1991-ben létrehozta a kormány. De kellett a fogyasztók érdekeinek érvényesítését biztosító jogszabályok is, amelyek aztán szép sorban meg is születtek. 1991-ben a tartós fogyasztási cikkek kötelező jótállásáról szóló kormányrendelet, 1993-ban a termékfelelősségről szóló törvény, 1994-ben a házaló kereskedelemről szóló miniszteri rendelet, 1995-ben az élelmiszertörvény, 1997-ben a gazdasági reklámról szóló, majd e tekintetben a legfontosabb, a fogyasztóvédelemről szóló törvény. Ez utóbbi jogszabály határozza meg a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség és a területi felügyelőségek eljárásának általános, törvényi szintű szabályait.

A Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási

Hivatal szervezetén belül működő megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség ennek megfelelően ellenőrzi az áruk forgalmazására, minőségére, a megfelelőség-tanúsításra, a mérésre, számlázásra, a fogyasztók tájékoztatására, az áruk biztonságosságára vonatkozó rendelkezések betartását. Mint **dr. Horváth Zsuzsanna**, a felügyelőség vezetője a Fogyasztók Világnapjához kapcsolódó sajtótájékoztatóján elmondta, hatáskörük az elmúlt tíz évben megduplázódott, létszámuk azonban maradt: ma is csak tizenegy munkatársuk van. Tavaly 22 országos vizsgálatban vettek részt, 800 kereskedelmi és vendéglátó, szolgáltató egységet ellenőriztek. Helyi kezdeményezésre 155 vizsgálatot folytattak le. A kifogásolási arány 69 százalékos volt, ami azt mutatja, hogy a fogyasztók érdekeit számos esetben megsértik. Gyakran tapasztalták, hogy a vállalkozók egy része még az alapvető előírásokat sem ismeri. A kiskereskedelmi, vendéglátó egységekben végzett próbavásárlások szerint a vásárlók megkárosítása még mindig előfordul. Most például a kódok felcserélése divik, így fordul elő például, hogy a sütni való kolbászra a darált hús árkódja kerül. Szinte minden üzletben találtak olyan élelmiszert, amit a minőség-megőrzési határidő lejártá után árultak, holott ezt értéksökkenten sem lehetne továbbadni. Az

ár- és árutájékoztathatóság hiányosságai miatt több mint négyszáz írásbeli panasz érkezett a felügyelőségre, ennek 80 százalékát találták jogosnak. Tavaly a megyében kiírt összes bírság összege többszöröse volt az előző évnek.

Idén 18 országos és 6 helyi kezdeményezésű vizsgálatban vesz részt a megyei felügyelőség. Előtérben lesznek a piacfelügyeleti vizsgálatok, de ellenőrzik a közüzemi szolgáltatókat, a reklámtörvény végrehajtását, az oktatási intézményekben működő büféket, a távhő- és kábeltelevíziós szolgáltatókat. A tervek között szerepel a százforintos boltok vizsgálata is. S természetesen az idegenforgalmi főszezon sem kerüli el a felügyelőség figyelmét.

Fogyasztói öntudatunk (vagy jogtudatunk) még mindig elég fejletlen, pedig ez a megelőzés leghatékonyabb eszköze. Ezért a felügyelőség nagy hangsúlyt helyez a fogyasztók tájékoztatására, oktatására. A Fogyasztók Világnapjához kapcsolódó Fogyasztók Hete keretében több megyei helyszínen szerveztek márciusban rendezvényeket. Hat iskolában tartottak a felügyelőség munkatársai Jogok és kötelezettségek a fogyasztóvédelemben címmel előadást. A művelődési központban az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület megyei szervezetével közösen fogyasztói fórumot szerveztek.

„Magyarnak nyelve szép és virágzó“

Szerkesztőségünk a magyar nyelv hagyományos, áprilisi hetére hivatkozva közli az alábbi hírfüzért.

A (nyelv)rendőrség jelenti: A kapitányság a gondolati restség, a divatmánia kártevői ellen (hiába) küzdő csoportja szógyűlkölásokkal gyanúsítja a pozitív és negatív szavakat. Az előbbi - egyebek között - a jótékony, üdvös, előnyös, jó, az utóbbi a hátrányos, káros, kedvezőtlen, rossz szavak kiirtásával szegényítette nemzeti közkins anyanyelvünket. Feltűnhetnek a rádióban, sajtóban, politikusok szónoklataiban hajnaltól éjszakáig.

Leleplezett csaló. Egy mindenre elszánt, műsorvezetőnek pályázó ifjú hölgy megpróbálta eltitkolni, hogy még a legutóbbi hónapban is ezernél több szót, kifejezést használt közlendői továbbítására, hangulata érzékeltesére, noha a Szabadság téri intézmény újabb alkalmazottainak a megszokott nyelvi szűrkeség és kifejezési sablonok és közhelyek védelmében csak 500 szó használatát engedélyezte. A pórul járt nőszemély kihallgatása során is többször bizonyította javíthatatlan konokságát. A csicsergő, nyávogó, negédeskedő bemondónők által kedvelt fantasztikus jelző helyett - úgy rászóktak, mint a sváb a főtt krumplira - egyszer csodálatost, máskor rendkívülit, elképesztőt, sőt csodást mondott.

Terjed a járvány. A tömegkommunikációs kártevők és magyarságtudatunk elsatnyulása miatt rohamosan rákosodik nyelvünk. Százszekerek feledkeznek meg arról, hogy Berzsenyi Dániel, Katona József nyelvének egyik legfőbb erénye a tömörség és a megszólított értelmi képességének tisztelte. Ezért

mondanak a tökéletesen megfelelő tegnap helyett - ismét csak például -, hogy a "tegnapi napon", sőt, a "tegnapi nap folyamán-t." Félmillió forintnál miért jobb a "félmillió forint értékű készpénz"?

Pontosan, szépen, kellene. "Milánóban 1-5-re győzött a Real a Milan ellen." (Naptévé) A fociban minden lehetséges... - Pártai Lucia: "A zaporok mennyisége nem ígérkezik jelentősnek" (Naptévé) Fő a közérthetőség. - "Csendesen zajlik a játék" (M 1) - "36 éves fiatalember" (TV 2) 30 évesen még gyerek volt? - "Hazánk előkelő helyen áll a dagadt betegségek listáján" (Naptévé) Meg kellene tiltani az előzetes közzétevéseket mielőtt hátrább sorolunk. - "Morvai, a legnagyobb Petőfi kutató" (Naptévé) Ferenczy Zoltán, Dienes András, Illyés Gyula fityfirty? - "Az erősen itas Seat Ibiza vezetője nem vett észre egy Trabantot.." (Tv 1) Már az autók is isznak? - Szabó János miniszter: "Kiemelt súlyt kívánunk helyezni a honvédelemre" (Tv 1). Teher alatt nő a pálma... - "Gondatlan emberölés miatt" (Tv 1). A gondatlanság vagy az emberölés miatt ítélik el? - "...mögött az utolsó helyet szerezte meg. (Rádió, Kossuth adó) Nem lehetett könnyű... - "Javában zajlik a költségvetés." (M 1) Ezért nem jut minden szükségsegre?

Móra Ferenc fuvarosa. A közszolgálati rádiók, televízió/adók hetente 30-50 percet szentelnek jól szerkesztett, érdekes, értékes nyelvvédő műsoroknak. Mégis anyanyelvünk védelméről a szegedi író elhíresült Vaszint nevű fuvarosa jut az eszembe. Büszkén tromfolta le haragosát: "Mit ugrál. Én háromszor odacsaptam a kalappommal, maga csak egyszer ült a löccsel."

Csokorba gyűjtötte: Heltai Nándor

Ünnepeink ürügyén

A Magyar sajtó napját idén az ünnep előestjén rendezték meg az Ifjúsági Otthon nagytermében, s ez időpont már abban bizonytalanságot keltett, hogy a kokárdát fel kell-e tűzni, avagy nem? A meghívó meg egyenesen disputára invitált, mihez képest a terem berendezése a szokásos elkülönülésre készítette a helyet foglalkoztat. Az asztaltársaságok közötti átjárhatóság legfeljebb a jólneveltség diktálta átköszönésekre korlátozódott, valamint egy-egy barátságos mosolyváltásra azok között, akik az elmúlt tíz évben sem tettek mást, mint előtte, végeztek a csak látszólag könnyű hivatás-szerű újságíró-munkát. Azt mondanom se kell, beszélgetés, de sőt disputa nem alakult ki. Pedig a rendszerváltás előtti idők kecskeméti sajtóéletének több szereplője is ott volt, s nem kevesektől hallottam már, hogy hiányzanak azok a régi "világmegváltások". Nekem pedig ezen felül még az is, hogy a számtalan fiatal újdondász személyét nem tudtam "összehozni" a megjelent írsaikkal. Kellene-e jobb alkalom egy ilyen rendezvényről arra, hogy megismerjük őket/egymást?

Polgármesterünk ünnepi beszédének lényege (mondhatnám üzenetnek is) rövidre fogva emnyi volt: a rendszerváltás óta eltelt tíz évben kialakultak a polgári demokrácia működésének szervezeti keretei, ideje lenne azokat tartalommal megtölteni. Az írásom bevezetőjében megfogalmazottaknál szemléletesebb példát aligha tudnék előhozni ennek a hiányszágnak jelenlétére. Az viszont, hogy a Köztér asztaltársasága volt a "legvegyesebb" elégtétellel tölthetett el, mi van négy esztendeje szándékosan munkálkodunk mindazon, amit a polgármester úr hiányol. S ha szóvá is teszi, ez több mint retorikai fogás. Bár példát is statuált volna rögvést az asztalok közötti árkok feltöltésére egy kézfogással manifestálva, hogy mindenkiről feltételezi: Kecskemét városáért, az itt élők boldogulásáért, sorsuk jobbításáért fog "penát", mikrofont, kamerát. No, majd legközelebb.

Jól tette az idő, hogy idén az ünnep napjára barátságosra fordult, nincs ugyanis kellemetlenebb mint tavaszi öltözékben fagyoskodva emlékezni a legforróbb - forradalmi - magyar tavasz-napra. Idén a Ka-

tona József Színház művészei által bemutatott ünnepi műsor is a helyére került, a Kossuth szobor köré: látványossága, az ünnepi emelkedettség előidézője mellett töprengésre készítő gondolatokat adott azoknak, akik nem hivatali kötelességből, nem a megszokásból jöttek össze emlékezni, hanem a múltat és a jelent összevetve munkálkodásukkal a nemzet jövőjét formálni is készek. Hiszem, hogy a nemzeti szín zászlók mellett fel-fel tűnedező lobo-gók ezen a napon csak arra szolgálhatnak (mint az idegenvezetők esernyői), hogy megtáldálják egymást ez emberek, s nem lehetnek az elkülönülés jelei. Március 15. végtére már lehetne az az ünnep, amit nem kellene kisajátítani senkinek. Lenne csak egyszerűen a "nemzet ünnepe". S míg a téren összegyűlteket nézve megfogalmazódtak bennem ezek a gondolatok, a polgármester ünnepi szónoklata is erre kvadrált. Óhajként mondta, hogy a közös dolgok elvégzésében a pártok részérdek érvényesítésre való törekvése helyett magát a feladatot kellene tekinteni. Beszédét akkor a taps fogadta, hogy az ünnepi műsor harsonnától, a hangszórókból a 48-as forradalmi hangulatot árasztó utcazajt is békésen figyelő balkáni gerlepár riadva repült el a Kossuth szoborhoz legközelebb álló fáról.

S amíg a Köztér Kulturális Egyesület koszuóját elhelyezni vártunk sorunkra, bőven volt időm töprengeni a sajtónapi és a március 15-i ünnepi beszédek mondani-valóin. Semmiképp nem bagatellizálnék azzal, hogy Szécsi Gábor kiváló szónok. Amiről beszélt, azt illusztrálta a színművészek műsorának befejező aktsa is, mikor a 48-as forradalmi ifjak nevét megőrkítő emlékoszlop rajzárt letépték a szinte Kossuth előre mutató jobb karjáig felérő tábláról. Üres fehér papír maradt csak ott, mintegy helyet adva a haza, a város sorsát hittel, bölcsességgel jobbra fordítók nevének elősorolására.

Mert mit jelent a polgári demokrácia intézményeinek tartalommal való megtöltése? Biztosan nem a zsigeri gyűlölködések szünni nem akarását. Biztosan nem a mindennapi kenyérért való elvtelen meghunyászkodást. Biztosan nem a holmi zsíros konkoc reményében befutónak sejtett pártokhoz való dörgölődést. Biztosan nem irtóhadjáratot az ellen, aki mondjuk 1978-ban a hentesnél előtte állt a sorban, s elvitte a soványabb tarját. Biztosan nem azok semmibebevését, akik felkészültséggel, tudásukkal már bizonyítottak, s nem érdemük, csak állapotuk az életkor. Biztosan nem az önhittséget, a jóhiszeműség feltételezésének eleve elvetését. Biztosan nem az otrombaságokat, melyekkel naponta van szerencsétlenségünk szembe-találkozni. Biztosan nem azt, hogy egyedül a mi véleményünk az üdvösségre vivő. És biztosan nem a pártfegyelmelek mindenhatóságát a józan ész felett.

Mondom, sok minden eszembe jutott ezen a szép márciusi délelőttön. S ha hiszik, ha nem, leginkább annak örültem, hogy egy nektárt kereső méh rászállt a koszuorunk játéktíjára.

Mert eljött a tavasz, ha még olykor bizonytalankodva is. De az élet reménysége él. Munkálkodjék bennünk is!

Nagy Mária

A Köztér idén először kapott meghívást a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat sajtó-napi fogadására, amelyet a Liberté Kávéházban tartottak meg. A fogadáson Endre Sándor, a közigyűlés elnöke köszöntötte a média-munkásokat.

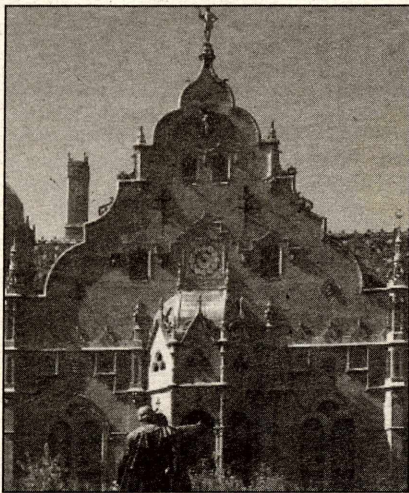
SZOBORAVATÁS

A március 15-i kecskeméti ünnepségek egyik fontos eseménye volt Noszlópy Gáspár nemzetőr őrnagy szobrának és a szabadságharc kecskeméti hősei emlékkövének felavatása. Ifj. Lovas Dániel alkotását és a park kialakítását a Consol Trade Kft. és tulajdonosa Fábián János vállalkozó mecenatúrájának köszönhetően avatta

fel Szécsi Gábor polgármester. A műsor részeként Besse-nyei Ferenc a Nemzet Színésze is verset mondott. Az ünnepségeken Csernák Béla református lelkész vezetésével részt vett a Nagyvárad melletti Bihar község küldöttsége

is, akik méltó módon ápolják városunk szülőttének Gáspár András honvéd tábornoknak ottani sírját. A korábbi szokásokhoz híven a Gáspár András Szakközépiskola egy autóbusznyi diákja és tanára ezen a napon Biharban rőtta le kegyeletét névadójuk végső nyughelyénél. A délutáni megemlékezések - szintén a hagyományok szerint - a Nyíri erdőben folytatódott ahol Nyitray András országgyűlési képviselő mondott beszédet.

A VÁROSHÁZÁRÓL JELENTJÜK

Új megbízás. A Kecskeméti Sportintézményeket Működtető Közhasznú Társaság ügyvezetői teendőinek ellátásával **dr. Kelemen Márkot** bízta meg öt éves időtartamra a közgyűlés. A posztra pályázatot írtak ki, amelyre négyen jelentkeztek. A közgyűlés hosszas vita után 19 igen szavazattal dr. Kelemen Márk mellett döntött, bár elhangzott, hogy pályázata szigorúan véve érvénytelen, hiszen pályázati anyaga nem tartalmazta a feltételekben előírt erkölcsi bizonyítványt. A közhasznú társaság egyébként még nem létezik, 2001 március 1-vel kellett volna megalapítani. Ezt a határidőt a közgyűlés április 30-ra módosította.

Homokbányai bérlakások. A Kecskeméti Főiskola használatában lévő két, közmű nélküli épülettömb az önkormányzat tulajdonába kerülhet a Homokbánya területén. Ennek fejében a főiskola két lépcsőházban 38-40 lakás bérlőkijelölési jogát kapja az épületekben. Az önkormányzat pályázatot nyújt be a Gazdasági Minisztériumhoz a Széchenyi terv lakásprogramjára, hogy lakásokat alakíthasson ki a két tömbben. A Homokbánya területén található egyéb ingatlanok, utak, közművek sorsáról, hasznosításukról a főiskola és a város további tárgyalásokat folytat.

Felmérés a szobrokról. Elkészült a Kecskeméten elhelyezett köztéri szobrok, emléktáblák, emlékművek és egyéb művészi valamint szakrális jellegű alkotások felmérése, és helyreállításuk költségcsökkentése. A helyreállítás mintegy 26 millió forintba kerülne, 2003-ig három ütemben megvalósítva. Műemléki szempontból kiemelten védett alkotások a Barátok temploma előtti kálvária, a Vilmos huszárezred emléktáblája, az 1848-49-es emléktábla, Nepomuki Szent János szobra és a Hornyik János emléktábla. A kecskeméti köztéri alkotásokról szóló kiadvány is készül a Kecskeméti Lapok Kft gondozásában.

Együttműködés a kamarákkal. Együttműködési megállapodást kötött az önkormányzat és a Bács-Kiskun Megyei Agrárkamara. Az együttműködés célja a város agrárközponti szerepkörének megőrzése, és fejlesztése, a döntésekben való kölcsönös részvétel, információcsere, az agrártermékek jövedelemszerző képességének javítása, piacra jutásuk előmozdítása, oktatás, ismeretterjesztés, az alternatív foglalkoztatás elősegítése. Az önkormányzat a Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara pártoló tagjainak sorába is belépett. Az iparkamara és a város között eddig is jó szakmai kapcsolat állt fenn, a pártoló tagság ezt tovább erősítheti, hangsúlyozta a képviselőtestület márciusi ülésén **Szécsi Gábor** polgármester.

SZÉPÜLŐBEN

Szégyenfoltja volt az utóbbi tíz évben Kecskemétnek a harminc évvel ezelőtti létrehozott Vadaspark. Tavaly végre, ha nehezkese is, de megmozdult az ügyben az önkormányzat. A Vadaskert újjáépítését a Kecskeméti Lokálpatrióták Egyesülete vállalta fel. A Vadaskert Természetvédelmi Alapítvány új kuratóriumának elnöke dr. Fekete László, a Műkertváros önkormányzati képviselője lett. Nincs könnyű dolga, mert bár az újjáépítés tavaly elkezdődött, még nem kevés időbe és erőfeszítésbe kerül, míg minden itt tartott állat elfoglalhatja új, tágas kifutóját.

- Szerencse, hogy a vadaspark melletti területet sikerült megszerezni - mondja dr. Fekete László - Idén februárban ugyanis megjelent négy minisztérium állatkertekre vonatkozó közös rendelete, ami igen szigorú előírásokat tartalmaz. Ha marad a régi terület, már be kellett volna zárunk a kertet. Tavaly az önkormányzattól húsz millió forintot kaptunk a felújításra, de harminchárom millió forint értékű munkát végeztünk el. Ez a széleskörű társadalmi összefogásnak köszönhető, cégek, vállalkozók adományokkal, sok műkertvárosi lakos társadalmi munkával segített bennünket. Az állatok mostani elhelyezése tényleg siralmas, de először a kerítést kel-

lett megcsinálni, hogy kialakíthassuk a kárákat, aztán a felszabaduló területen az új ketrecek, kifutók. Az alapközművek - víz, villany, szennyvízelvezetés - elkészültek. Ugyancsak elkészült a teljes körű leltár az épületekről, építményekről és az állatokról.

A vadaskertben 65 fajta állat több mint kétszáz egyede él. Ennél többet valószínűleg a teljes felújítás után sem tudnak elhelyezni, az állatkerti rendelet ugyanis pontosan meghatározza, melyik állatnak mekkora életteret kell biztosítani. Még kérdéses, hogy Laci, a barnamedve és életének két párja maradhatnak-e, de a kuratórium elnöke bízik benne, hogy a mackó-kérdést is meg tudják oldani.

Idén a képviselők 15 millió forintot szavaztak meg a vadasparki beruházásra, 10 milliót pedig a működésre. Mindkettő nagyon szűkös keret. 2001-ben a kert saját bevétele 2 millió forint volt. Az átalakítást 2003 március végéig be kell fejezni - a rendelet eddig ad türelmi időt a már működő állatkerteknek -, különben végleg lakat kerülhet a kapura.

- Még időben vagyunk, ha olyan intenzitással halad a munka, mint eddig, erre nem kerülhet sor - mondja dr. Fekete László - Továbbra is nagy szükség lenne a társadalmi összefogásra. Ha segítenének Kecse-

A zeneiskola 106 éve

Százhat - igazán nem tekinthető kerek év-számnak. Ami kikerekíti, az a 2000. esztendő, a milleniumi ünnepségek, megemlékezések, visszatérítések évfordulója. A nevezetes évben megjelentetett évkönyv különleges, nem csupán zenetörténeti, vagy inkább zenepedagógia- történeti dokumentum, hanem helytörténeti jelentőségű összefoglalás. Az elmúlt századra való visszatérítések immár sajátos kuriózum: olyan családnevek, szimbolikus egyéniségek

felelevenítése, akiknek meghatározó szerepe volt egy város, egy kultúra, egy műveltségi eszmény kialakításában és kiteljesítésében. Jóleső érzés olvasni Bodon Sándor Amszterdamban élő építész levelét, aki a névadó unokaöccseként írt köszönő sorokat egy korábbi emlékkötet megjelenése alkalmával. Ő ugyan soha nem járt Kecskeméten, de sajnálja ezt, hiszen magas kora ellenére elevenen emlékszik híressé vált nagybátyjára.

Megható dolog kézbe venni egy kötetet, melynek századik oldalán egy 1900-ból való koncertműsor szerepel, benne Beethoven Lajos Krisztus az olajfák hegyén című oratóriuma kecskeméti urak és hölgyek közreműködésével. Pár lappal odébb egy ismertető a Dido és Aeneas című Purcell opera zenetörténeti jelentőségű kecskeméti bemutatójáról (1933). A karnagy Várhelyi Zoltán, Dido szerepében Mihó Ida, akinek zongorája mellett egy Csokonai utcai házban e sorok írója kötelezte le magát egy életre a zenével. És sorolhatnánk az ismert kecskeméti családokat, mert akkor még feltüntettek az egyes szízlalokban éneklő kórustagok nevét!

106 év krónikája, a jelen képei és dokumentumai, kellemes formátum, gazdag és jó minőségű képanyag, igényes kivitel. Egy intézmény, egy iskola, amelynek éppolyan fontos az elmúlt évezred, mint a következő nemzedék. Egy szerkesztő, aki meri vállalni, hogy egymás mellett szerepeljen az elmúlt századé és a közelmúlt századvég koncertműsora.

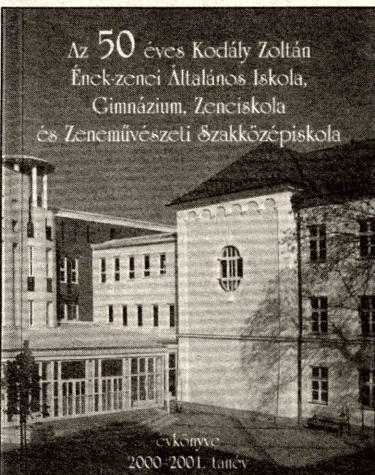
És akkor nevesítsünk: az évkönyv szerkesztője Palotás József, az M. Bodon Pál Zeneiskola fāradhatatlan igazgatója, az azonos nevű kamarazenekar művészeti vezetője, a zeneiskolai hegedűtanszak tanára, a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar kon-

certmestere. Ő az, aki összegyűjtötte a dokumentumokat, aki az új épület falán kiállította az elődök

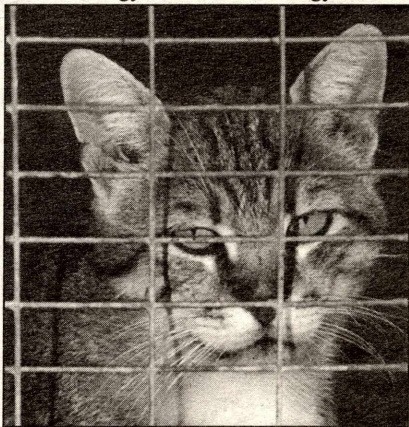
portréit és a korábbi korszakok jellegzetes fotóit, aki visszaemlékezésre, a dokumentumok átadására biztatta a zeneiskola volt növendékeit és tanárait, aki szívós kitartással és töretlen erővel küzd a tanszakok és kihelyezett tagozatok zavartalan munkálkodásáért.

S végül említsük meg azokat, akiknek a támogatása nélkül nem jöhetett volna létre a kötet: a Bács-Kiskun Megye Közoktatásáért Alapítvány, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, az M. Bodon Pál Zeneiskola Szülői Munkaközössége, az M. Bodon Pál Zeneiskoláért Alapítvány. Nem került méltatlan kézbe a támogatás. Megérte az adakozás.

Az iskola fennállásának 50 éves évfordulója tiszteletére megjelent a Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola, Gimnázium, Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola 2000-2001 tanévi évkönyve. A hagyományos tartalmi elemeken - névsorokon, munkaközösségi beszámolókon - túl a kötet helyet ad a jubileum tiszteletére írt köszöntőknek, visszaemlékezéseknek. A kötetben több oldalt tölt be az a felsorolás, amely a különböző fesztiválok és versenyek díjazottjainak névsorát tartalmazza, s természetesen nem maradnak el a múlt és a jelen fontos személyiségeit, együtteseit és eseményeit megőrkítő fotók. h. á.

mét lakosai és a város vezetése, önkormányzata, nagyot léphetnének előre. Szeretnénk kialakítani egy hüllőházat és a kert előtti területen egy vadvárat, mint élményparkot a gyerekek számára. Így együtt az egész létesítmény már alkalmas rá, hogy a gyermekes családoknak egész napos, kellemes és tanulságos szórakozást nyújtson. Most hát így áll a Vadaskert ügye. El le-

Árvízi diszkó

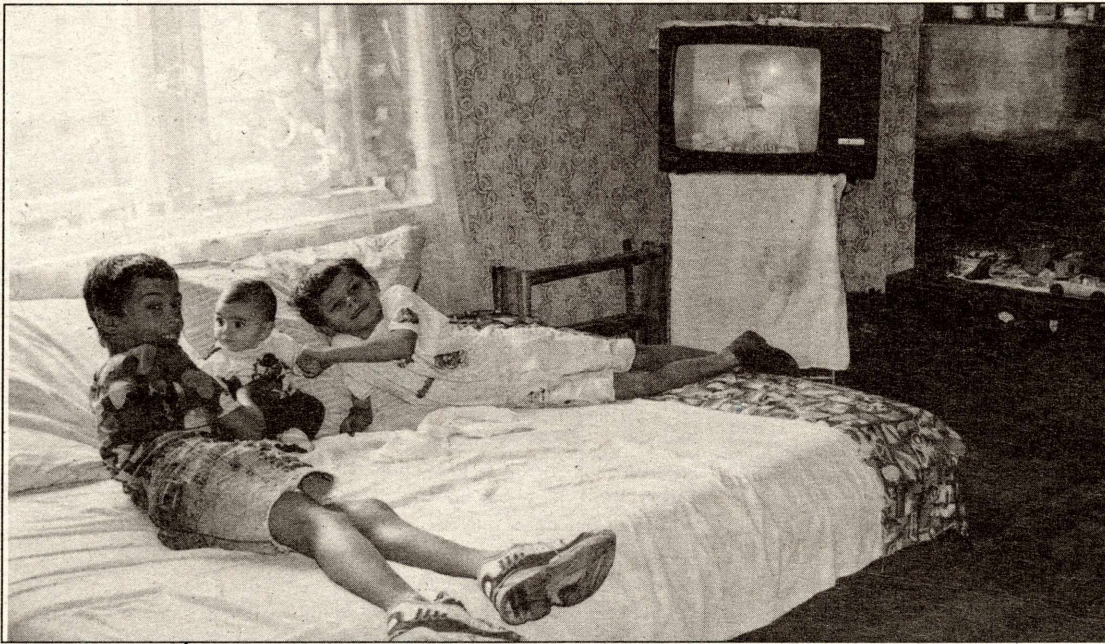
Az Felső-tiszai árhullámot szerencsére megszelídülve kaptuk, de az aggodalom nem volt ok nélküli. Láttuk a televízióban a döbbenetes képeket, és bizony sokaknak eszébe jutott, hogy megismétlődhet? Még szinte meg sem erősödtek a két éve drága pénzen ültetett gyümölcsfák, és már újra itt a víz? Megint?! Ám az árvízkarosultak segítése sokaknak eszébe jutott. A Gong rádió például az Extrém diszkóban megtartott mulatság bevételét ajánlotta fel a bajbajutottak megsegítésére.

A romák tanulni akarnak

Országos felmérések alapján a cigányság negyed része eléri a magyarság polgári rétegének szintjét. A Cigány Kulturális és Módszertani Központ tavaly év végén végzett szociológiai vizsgálatot. Kecskeméten ettől rosszabb a helyzet - állapította meg Molnár Szilárd szociológus, a kutatás vezetője. A kutatásnak többtétű haszna van: alapot ad a Módszertani Központ további munkájának megtervezéséhez és támpontokat nyújt a város szociálpolitikai vezetésének, szociális intézményeinek, ellátó rendszerének mindennapi munkájához. A felmérés során összesen 300 cigány háztartást kerestek fel a Cigány Kulturális és Módszertani Központ Egyesület kérdezőbiztosai. A felmérés személyes megkeresés alapján egy standard kérdőív segítségével történt. A kérdőív 21 kérdésére az önkéntes válaszadók száma összesen 237 volt, így az eredmények ennyi háztartás adatait tartalmazza. A felmérésben részt vett minta a teljes kecskeméti roma háztartások körülbelül 52 százalékát teszi ki, ami alapján erős megszorításokkal, de azt mondhatjuk, hogy a felmérés becslései megközelítően pontosan visszatükrözik a kecskeméti cigány népesség jellemzőit.

Demográfiai jellemzők:

A megkérdezettek többsége életjárási kapcsolatban él (38 százalék), de a házások aránya is jelentős (34 százalék). Ehhez képest a válások nem igazán érintik a cigány háztartásokat (9,3 százalék). Mindenképpen érdekessége a felmérésnek, hogy mindenki magyar anyanyelvűnek vallotta magát, cigány anyanyelvűek nem kerültek a mintába (pedig más kutatások szerint élnék Kecskeméten cigány anyanyelvűek is). Annak ellenére, hogy a cigány nyelv nem jelent meg, igen magasnak tekinthető azoknak az aránya, akik egyértelműen cigánynak tartják magukat. A minta 28,6 százaléka tartozik

ide. Mégis a legtöbben - 38,7 százalék - egyformán tartják magukat cigánynak és magyarnak is. A cigány identitást mindössze a válaszolók 8 százaléka utasította el. Sajnos a legmagasabb iskolai végzettség területén nagyon elszomorító eredmények születtek: érettségivel, vagy ennél magasabb végzettséggel nem rendelkezik senki, szakmája a válaszolók 7,6 százalékanak van, a döntő többség 8 általánost végzett (55 százalék).

Természetesen ez azonnal visszatükröződik a foglalkozások területén. Az inaktív aránya a legmagasabb: 62,9 százalék. A betanított vagy segédmunkások aránya 19,8 százalék. Az ennél magasabb szintű foglalkozásuk száma nem mondható jelentősnek. Jóval 10 százalék alatti az ide tartozók aránya.

A szülők döntő többsége fontos mobilitási csatornának gondolja az iskolát, illetve a minél magasabb szintű végzettséget, így gyermekeik jövőjével kapcsolatban a magukénál jóval magasabb mércét állítottak fel. A válaszolók 37,2 százaléka azt szeretné,

hogy gyermeke minimum megszerezzen egy szakmát. Nagyon magas azok aránya (27 százalék), akik már az érettségig szeretnék eljuttatni gyerekeiket, 5 százalék pedig azt is reálisnak tartja, hogy gyermeke diplomát szerezzen. Nagyon biztató a jövőre nézve, hogy a szülők ennyire hisznek az oktatási rendszer integrációs és esélyteremtő funkciójában. Ezt az erős hitet és szándékot mindenképpen támogatni kell a jövőben, illetve több figyelmet kell szentelni ennek a fontos tényezőnek.

Társadalmi helyzet:

A háztartások: 26,2 százaléknál a jövedelmek egy része rendszeres munkabérből származik, 7,6 százaléknál alkalmi munkából is sikerül bevétele szert tenni. A háztartások döntő többsége azonban jellemzően valamilyen járadékból tartja fenn magát. Ezek között természetesen a családi pótlék játssza a legfőbb szerepet, de a gyermekvédelmi támogatásban részesülők aránya is magas (38 százalék).

A jövedelemszerzés korlátozott eszközei

ágyakban. Boszorkányos-bűvös csapongásaival zavart keltett mindenütt, ahol előtte nyugalom és tisztaság honolt. Rafináltan szétválasztott fivért a fivértől, szerelmet a szerelmes felétől, de még anyát a gyermekétől is. Észrevélen nyírálta fel a baráti szálakat.

Behemót máskor a jelentéktelenség meg a félszegség képében hódított. De tombolt ő erőt butasággal társítva: kocafejú Lonci akciójában éppúgy, mint oroszlansórényű Mici irigységében és akarnokságában. Csak megrázintottá tépett-festett fűrtjeit, nemet intett, igent bólintott: hullottak kicsik és nagyok. Ahol meghintáztatta lesüllyedt királyi méltóságában testének halmait, futottak szét és bújtak üregekbe mind, akiknek csak volt félni, félteni valójuk.

A legveszélyesebb és legféltelenebb mégis akkor volt Behemót, amikor a bölcsesség álarcában jelentette magát. S a nagyesztiség és a rosszindulat egyetlen alakban egyesült. Összefogott jófejűség és gyűlölködés. A gyengék és gyámolításra szoruló meghajoltak előtte. Sőt hódoltak neki. Szemfényvesztéseivel megtévesztette a gyanútlanokat. Hiszekények bedőltek ravaszságának. Kevelysége látán visszavonult a józanság. Becsukta szemét, letapasztotta fülét és bezárta száját az érzékenység. Volt hát fennhéjázás és handabandázás. Törvényen kívülien, gátlástalanul és merészen.

Valaki mondja, nagyon halkan: Behemótról, mikor megmutatkozott, mindent föl- és megjegyeztünk, sokat, nagyon sokat tudunk róla már. Ha figyelünk és őrizkedünk, felismerjük újabb trükkjeit. Előre küldött titkos ügynökeit. Olvasni tudunk rejtjeleiből. Emlékeztünk mindenre, ami történt. Ami megtörténhetett. Felkészülünk arra, ha majd itt lesz. Ha megint itt lesz. Itt lesz teljes valójában

Ha megjelenik közöttünk - Behemót.

Írta:

Alföldy Dobozi Eszter

megmutatkoznak a háztartások jövedelmi szintjében is. Az átlagosan körülbelül 7 fővel rendelkező háztartások döntő többsége 30 ezer forint alatti havi jövedelemből próbál megélni (41,3 százalék). A jövedelem-kategóriák között a legfőbb vízválasztó a 70 ezer forint alatt, illetve felett húzódik. Míg a 30-70 ezer forint közötti kategóriába a háztartások 44 százaléka tartozik, addig a 70 ezer forint felettibe mindössze 5,9 százalék.

A vagyoni helyzettel, illetve az életmóddal összefüggő kérdés az üdülés, nyaralás. Itt nagyon egyhangú képet kapott a szociológus, ugyanis a háztartások 84 százaléka még soha nem volt üdülni. Meglepő eredmény az is, hogy ha a szülők nem tudnak elmenni nyaralni, akkor gyakorlatilag a gyerekek sem mennek el külön üdülni. A cigány háztartások otthonülő, zártnak mondható életmódját jelzi az is, hogy a szabadidő eltöltésében szinte mindenhol a televízió játssza a főszerepet.

Lakókörülmények:

A családok döntő többsége vagy saját tulajdonú (44 százalék), vagy önkormányzati bérletben (43 százalék) él: A "szíveségi lakáshasználók" aránya 5 százalék. A háztartások igen nagy hányada (51,2 százaléka) cigány környezetben található, ezen belül barakknak minősül a lakások 44,6 százaléka. Talán a cigány környezetnek köszönhető, hogy a válaszadók abszolút többsége elégedett mind azzal a városrészszel, mind azzal az utcával, ahol lakik. Viszont a szívesen elköltözők közül 34 százalék csak magyarok szomszédságába költözne.

Írta: Agócs Gy. Imre

A varjakról, általában...

Ki tudja, miért, de a városi emberek zöme utálja a varjakat, némelyikük egyenesen gyűlöli. "A varjak nemcsak visszataszító, de kártékony állatok is" - állítja K. J. né az egyik kecskeméti hetilapban, és a "randalírozó" madarak kiűzéséhez, eltávolításához minden módszert megengedhetők tart. B. G-nek pedig az az ötlete támadt, hogy a református temető mind a négy sarkából egyszerre kellene löni őket, akkor talán "örökre elmennének".

Az ember érti is meg nem is ezt az elvakult dühöt. Előbb az jutott eszembe, hogy megpróbálók igazságot tenni varjúügyben, elmondván, hogy ezek a fekete- vagy szürkekabátosok - bármilyen furcsán hangzik - tulajdonképpen az énekesmadarak közé tartoznak. Rokonuk a szarka, a csóka, de a holló is, amelyről úgy tartja a legenda, hogy Szilágyi Erzsébet levelét példásan kézbesítette, ezért kapott helyet a magyar posta címerében. A sok okoskodás helyett azonban inkább elmondok egy régi történetet, amely velem esett meg, úgy tizenöt éves korom táján.

Városban laktunk, de kertés házban, jó nagy udvarral. A ház is akkora volt, hogy három család élt benne kényelmesen. Szeptember végén nagyvapáméknál jártam szüretelni. Már hazafelé indultam, amikor az udvaruk végében felfedeztem a sérült varjút. Egy vadász áldozata lehetett, a sörét épp az egyik szárnya tövét találta el, s rögtön látszott, hogy ha meg is gyógyul, repülni már nem képes többé. Hazavittem, kitisztítottam a sebet, megpróbáltam rögzíteni lógó szárnyát. Ha nem is szó nélkül, de jól tűrte, látszott a viselkedésén, hogy megérti a helyzetét. Egy nap múlva már az élelmet is elfogadta.

Előbb az előszobában kapott helyet egy kosárban, de ezt anyám csak két napig volt hajlandó tűrni, mert hajnalban már ott volt étkezésének végeredménye az ajtó előtt. De csak azért, mert senki nem kelt fel ide-

jében kiengedni az udvarra. Akkor apám óvatosan kézbe kapta a madarat, kivitte az udvarra egy használaton kívüli kutyaothoz, mondván: ez lesz az új helyed. Varjúnk napközben a kertben téblábolt és eszegetett, és este már önként vonult új hajlékába. Így ment ez hónapokon keresztül.

Egyszer lopott is. A szomszéd öregasszony az udvaron törögette a diót, aminek a látványától minden varjú felvillanyozódik. A miénk is így járt, de nem hirtelenkedte el a diószerezést. Szép lassan körbesétált az udvaron, ügyelve, hogy még csak véletlenül se gyanítsa senki, mire készül. Amikor aztán kikerült az öregasszony látóköréből, futásnak eredt, hátulról kikapott a kosárból egy diót és uccu! Biztonságos helyen aztán lába közé kapta, ráütött a végére kettőt-hármat, s már ehette is. Az eset inkább mulatságos volt, mint boszszantó. És az is érthetővé vált, hogy a macska miért kerüli a vele való találkozást.

Az ember közelségét nem nagyon igényelte, nem szerette, ha fogdosták. Előfordult azonban, hogy a tyúkok megorroltak rá valamiért, kergetni kezdték, s ilyenkor azonnal a legelső közelében lévő ember markába ugrott.

Már szinte családtagnak számított, amikor egy nap elünt nyomtalanul. Csak jóval később derült ki, hogy mi történt. Az egyik rosszindulatú szomszéd kiengedte az utcára, majd becsukta előtte a kaput. Ő még ácsorgott egy ideig az ajtó előtt, majd végigballagott az utcán, el a buszgarázsig, ahol szívesen fogadták. Fészket is készített neki egy papírdobozból, amit rögtön elfogadott. Apám talán az eset után egy évvel járt véletlenül a garázsban, azonnal ráismert madarunkra a lógó szárnyáról, s a sofőrök elmesélték neki a történetet. Varjúnk pedig talán még azóta is él valahol, hiszen némelyikük állítólag a százéves kort is megéri.

L. A.

BEHEMÓT

Itt lesz majd Behemót. Jön. Suttogták, sziszegtek innen is, onnan is. A hangok között volt fenyegető, volt várakozó is. S volt olyan, mint a szorongóé. Mint aki retteg, azé.

Mario, az olasz jövetele okozott ehhez fogható felfordulást a lelkekben Jákóbfalván.

Megveszi az egész határt, és mi újra rabszolgák leszünk - mondták rezgő fejjel. Mondták ökolbe szorított kézzel. Mondták feldúltan. Mondták kétségbeesetten.

Itt megint minden idegen kézre jut. S mi fizethetünk a levegőért is.

Erről beszéltek ott Jákóbfalván nem is oly rég mindenütt. Ez volt a téma a borkóstolóban, az újabbán drinkbárnak nevezett sörözőben, a shoppá vagy marketté keresztelt vegyesboltban, Mary fodrászsalonjában, de talán még Kitty bronzáriumában is. No meg az adóhivatalban várakozók között. Az állomáson, a buszmegállóban.

Mario érkezésének híre volt ilyen jóslatszerű - emlékezett a szomszédvárbeli históriára. Mario ott a ki tudja hányadik betolakodó volt már tatár, török óta. Bár tatár, török, s más efféle helyfoglalók se reggel jelentek meg. Hadda! Mario azonban egyedül jelezte magát - néhány fizetett amazont tolmácsként/hirnöként előre küldve. Marionak nem volt szüksége hadakra, fegyverre. Marionak pénze volt. A bennszülötteknek meg hirtelen rájuk szakadt szabadságuk. Napokra, hetekre. Egy hónapra? Évre? Olyan rövid időre, hogy még érezni lehetett zavartságukat, megilletődöttségüket. Aztán elillant a szabadság, a zavartság, a megilletődöttség, miként elillant Mario is. Alkalmazottai felügyelték a munkát

Jákóbfalva szerte, Mario a távolból vezényelt, vezérelt. A félelem ugyanaz volt hát itt most, mint a szomszédban

Mario közeledtének hallatán. Pedig Behemótról alig lehetett tudni, kiféle, miféle. Volt, aki úgy vélte, ugyanaz a Behemót ő, mint annak a Margaritás regénynek a Behemótja. Ugyanazt a macskafejet, ugyanazt az óriás kandúr-szerűlényt látták az irodalmi műveltséggel bíró megfigyelők a település több pontján is. A lát-noki képességgel megáldottak/megverték viziló forma szörnyről számoltak be. Testének masszív, érceménységű irdatlan halmazát úgy írták le, mintha nem is hús-vér elevevényű volna, hanem robotszerű másvilági szerkezet. Más bolygó, más rendszerek idegen követe, aki/ami vasrúd lábakon jár, "csontjai, mint az érc-csövek". A közeli tóban horgászók egyike-másika mint végeérhetetlen krokodilt fedezte fel. Fejét hajnalonta és szürkületkor vetette föl a vízből. Van már nekünk is lochnesszi szörnyünk, nevetgéltek egyesek kajánkodva. A szorongani készek borzadva mesélték, micsoda füstoszlopok emelkednek fel orrából, "lehelete lángra lobbantja a parazsat, szája lángot lövell".

Pedig Behemót nemcsak akkor volt ott, ahol éppen jár, "csontjai, mint az érc-csövek". A közeli tóban horgászók egyike-másika mint végeérhetetlen krokodilt fedezte fel. Fejét hajnalonta és szürkületkor vetette föl a vízből. Van már nekünk is lochnesszi szörnyünk, nevetgéltek egyesek kajánkodva. A szorongani készek borzadva mesélték, micsoda füstoszlopok emelkednek fel orrából, "lehelete lángra lobbantja a parazsat, szája lángot lövell".

Olykor a legszebb női testekben búj meg. A tisztas családanya szerepében rejtőzködő bigámista hervadó szépség szeméjében például pusztító volt és fölényes. Ármánykodásával felperzselt maga körül az ártatlanságot, a jószágot és szelídséget. Pletykáival, nagyotmondásával beférkőzött a legcsendesebb otthonokba. A legszabályozottabb tárgyalótermekbe! Uralkodni próbált agyvakban és

TÖRÖKVERŐK IVADÉKA

Ikafalvi Domby Lajos

Mikor idősebb Gaál József otthonában jártam, mintha a múltszázad eleji boldog békeidők légkörébe csöppentem volna bele. A falakon családi címerek, régi-régi fotográfiák és festmények alatt ülve, körülötünk stílusos öreg bútorok és gobelinek, és beszélgetünk Kecskemét város háború előtt volt főintézőjének, a világhíres bugaci ménés megmentőjének élettörténetéről (Köztér 2000. május)

A relikviákat látva már akkor elhatároztam, hogy ide vissza kell térnem egyszer, mert beszélgetésünkkor, a falon függő szép festményeket látva egy másik családnak, Gaál Józsi bácsi feleségének, **Domby Edith** familiájának a messihs múltba vesző körvonalai bontakoztak ki képzeletemben.

Hat év elteltével a kecskemétiéről szóló első kötetem megjelenését követően tértem vissza ebbe a kellemes légkört árasztó szobába, ahol a falakról, a fargott éjjeliszekrények, komódok állóképéről, a Héjjas, a Gaál és a Domby család száz éves fotográfiái tekintenek reám, velem szemben pedig a Dombyak ma élő nagyasszonya, a 92 esztendősről, Domby Edith ül. Ő annak a Domby Lajosnak a lánya, aki Mende Valérral együtt a református Újkollégium és az evangélikus Luther-palota megálmodásával és megalkotásával tette nevét ismertté. Mende Valér mellett így méltán emlegethetjük Domby Lajost, valamint Lechner Ödönt és Pártos Gyulát (Városháza), Ybl Miklóst (evangélikus templom), Márkus Gézát (Cifrapalota), az ugyancsak kecskeméti Korb Flóriással (Sajthóza) együtt, akik részt vállaltak Kecskemét városa központjának, Európában (és talán az egész világon) egyedülálló és méltán híres arculatának kialakításában.

Harcos ösökkal büszkélkedhetett Domby Lajos építész és festőművész. Ezt a tényt szimbolizálja címerpajzsuk mezejében levő félkar, amely kardot tart, s a kard végén egy levágott török fej. A Dombyk a legendás XVI. és XVII. századokban, a három részre szakadt ország-haza török ellenes harcaiban hazafias kötelességek teljesítéséért és hűségesei hadi szolgálataikért királyok és fejedelmek adományaiiban részesültek. 1568 június 5-én II. János király adománylevelében említették Dombi László és Dombi Mátyás. Báthori Zsigmond fejedelem 1587. január 3-án kelt adománylevelében ugyancsak hősies magatartásáért Dombi András van említve.

Jóllehet a család nemességi jogát Ikafalván, Futásfalván, Nyújtódon, Hídvégen, Farkastelkén, Kiskereken, Hosszúaszon és Hosszúpatákon levő birtokaik után ősiségénél fogva már 1614-ben is élvezte, mindazonáltal ekkor nyertek "ikafalvi" előnévvel címeres nemesi levelet. Egy korabeli ága, hajtása a családnak Domby István 1662. április 26-án I. Lipót ki-

rálytól kapott újabb nemesi levelet "de ikafalva" előnévvel. A kiterjedt család lélekszámának nagyságát mutatja egy 1680-ból származó lakossági összeírás, amelyben az ikafalviak között számos Domby család található. Valószínűsíthető, hogy a kiterjedt familia egy XVIII. századi tagja, Domby Sámuel, korának nevezetes orvosa-ként 1768-ban Utrechtben értekezést írt a tokaji borról. "Bábamesterség, mely íratott kérdésekben és feleletekben, foglaltott a tekintetes Borsod vármegyei bábáknak hasznokra" c. munkája Pozsonyban jelent meg 1772-ben. Pesten, 1794-ben kiadta az "Orvosi tanítás a gyermekek nyavalyáinak megismerésekről és orvoslásokról" c. tanulmányát. A XVIII.-XIX. század fordulón élte Domby Márton ügyvéd Csokonai barátja volt.

Ezzel tulajdonképpen el is jutottunk **Domby Lajos**-hoz, aki 1879. május 26-án született, a Sajó-parti Somkeréken (most Sintereag). Édesapja ikafalvi Domby Lajos békésbányai esperes, édesanyja úzoni Bély Mária volt. (A Bélyek Erdély egyik ősi széke családja, grófok és nemesek voltak. A törzsátja két fia Hunyadi harcolt a Vaskapunál 1442-ben.)

Domby Lajos iskolai elvégzése után fiatalon került a katonai pályára. 18 éves, amikor 1897-ben végzett a M. Kir. kolozsvári gyalogezrednél, ahonnan hadnagyként Gyulára került. Ezután a Ludovika Akadémián két évig szolgált, mint tanárjelölt.

1901-ben fordulat állt be Domby Lajos életében. Rokona és patrónusa, később majd násznagya is, **Benczúr Gyula**, mint az Országos Mintarajiskola igazgatója, előjáróinak figyelmébe ajánlotta Domby Lajos tehetségét. 1902-től 1906-ig katonai ösztöndíjjal Münchenben képezte magát, miközben főhadnaggyá léptették elő.

1907-ben a vallás- és közoktatási miniszter Kecskemétre nevezte ki rendes tanárnak, hol rajzot és ábrázoló geometriát tanított, majd helyettes igazgató lett. Ugyanebben az évben meg is nősült. Tanúja Benczúr Gyula volt, az egyházi szertartást pedig Kecskemét volt szolgadiákja, Szabolcska Mihály költő tartotta.

Az 1910 február 12-ei evangélikus ülésen megjelent Domby Lajos református főgimnáziumi tanár Mende Valért, a fiatal műépítész ajánlotta a bérpalota tervezőjének. Kettőjük közös kivitelezésében valósult meg végül is Kecskemét főterén elhelyezkedő Újkollégium és a Luther-palota. Közös munkálkodásuk hátterében családi kapcsolatok állt. Mende Valér Domby Lajos sógorának féltestvére volt.

Domby Lajos nemcsak épületek tervezésében vett részt, hanem kiválóan rajzolt és nagyszerűen festett is.

Budapesti tanulmányai után bejárta egész nyugat-Európát, élményei később tájképeken mutatta be. Rajzolt és festett ezen kívül csendéleteket és portrékat. 1907-ben például a mai Szabadság tér és a Luther-udvar helyén lévő apró kis házakat és szűk utcácskákat is lerajzolta, s a képet a Kecskeméten tartózkodó Kacsóh Pongrácnak ajándékozta, kinek halála után a kép keresztfiát, Horváth Gedeoné lett. 1913 március 16-25-e között a művésztelep tagjai, köztük Iványi Grünwald Béla és Szabó Antal, valamint a helybeli rajztanárok, élükön Domby Lajossal kiállítást rendeztek az Újkollégiumban. A sikeres, közös bemutatkozás érdekessége, hogy ezen Domby Lajos feleségének, Gallatz Paulának a munkái is szerepeltek. Egyik festményén, egy csendéleten Kisfaludy Stróbl Zsigmond szobrát festette meg, amelyet násznagya, Benczúr Gyula ajándékozott a fiatal házaspárnak, egy, még ma is meglévő, gyönyörűsége szép színezüst ékszerdobozzal együtt.

A katonaságnál műszaki rajzoló és műszaki rajzot tanító Domby 1917 novemberétől 1919 áprilisáig a soproni katonai főreáliskola tanára, ahol 1918 február elsejével örnaggyá léptették elő.

A leghűségesebb városból (civitas fidelissima), ahol találkozott a nyugat-Magyarországot felszabadító "földijeivel" is, visszatért Kecskemétre a református gimnáziumba tanárnak, miközben lemondott örnagyi rangjáról. Kecskeméten a ref. egyház is foglalkoztatta, festett vele portrékat az elhalt tanárokról, lelkesekről.

Olcsai Kiss Zoltán Kossuth-díjas szobrászművész elragadtatót szavakkal emlékezik vissza szeretett tanárára, Domby Lajosra: "apám helyett volt apám...tanított, biztatott...kiállítást rendezett képeimből a kollégiumban, s a bevételből Velencébe küldött tanulmányútra".

Ilyen ember volt Domby Lajos, akinek művei - leányan és rokonságán kívül - a kecskeméti református egyház tulajdonában, a kecskeméti, dési és marosvá-

Nyilaskövök.

Domby Lajos hadnagy seregénél
lábba, deheljei mögött jártem
féltáboromnak fővezére.

Fővezérel pedig, hogy mire is be-
heljeid fejedelmek, hogy nekem is intet-
ben seregkedésre magad kihajszolom -
Előjáróm halhatos kíméletekbe
jártem.

Budapest, 1911. 11. 16.

Benczúr Gyula
Főgimnáziumi tanár

sárhelyi múzeumokban található.

Domby Lajos 1935. április 16-án halt meg Kecskeméten. Övele - mint sok más, arra ugyancsak érdemes kecskeméti ellentétben - nem bánt "szűkmarkúan" a város. Nevét a sorsfordító 1990-es esztendő után '93-tól utca jelzi a Széchenyivárosban. Munkásságát méltatva pedig - éppen művének, az Újkollégiumnak a falán - emléktáblával öröktette meg az utókor.

Írta:

vitéz Tiszaugi Szabó Tamás

In memoriam Szent-Iványi István

1929. augusztus 20-án Nagyenyeden, régi erdélyi középnemesi család gyermekeként született. Tanulmányait a kolozsvári Brassai Sámuel Unitárius Főgimnáziumban kezdte, 1944. októberében a család Budapestre menekült, így a budai Toldy Ferenc Gimnáziumban érettségizett. Az egyetemen művészettörténész hallgató volt, de osztályidegenként kizárták. A katonai szolgálat letétele után 1953-1955 között a Filmgyárban dolgozott, majd 1957-ig a nagy-marosi Művésztelep gondnoka.

1957. májusától haláláig élt Kecskeméten; a Képzőművészeti Alap újjáalakított kecskeméti alkotótelepének vezetésével bízták meg. Az új művésztelepet július 20-án avatták. A Révész-korszak tradícióit követők mellett a főiskolát frissen végzettek pályáztak a kétéves kecskeméti ösztöndíjakra. Az indulási nehézségek ellenére 1958. decemberében a Katona József Múzeumban már az alkotótelepen dolgozó képzőművészek első gyűjteményes kiállítása nyílt, majd 1959-ben az Ernst Múzeumi tárlatot újabbak és újabbak követték. Sokréti és kiterjedt az újjászerveződött kecskeméti művésztelepen alkotók tevékenysége már az első években is. A festők (Batári László, Koncz Béla, Szabó Lajos, Váczi András, Veszprémi Endre) mellett grafikusok dolgoztak (Palicz József, Pásztor Gábor, Ábrahám Rafael, Bálványos Huba, Kajári Gyula, Kondor Béla, Pető János), a Városi Tanács könyvműjében litográfiák készültek, gobelinek születtek (Nagy Gy. Margit, Pintér Éva, Prepelicz Katalin). A Zománcipari Művek igazgatóságával kialakított jó kapcsolat gyümölcseként a művésztelepen élő festők megismerkedtek a zomántechnikával, a tűzzománcfestéssel első időszakának egyéniségei közül Kátai Mihály, Stefániai Edit dolgo-

zott a művésztelepen. Az újraindulás első időszakában több mint húsz középületben és közterén helyeztek el olyan szobrot, melyek a kecskeméti alkotóházban készültek (Kalló Viktor, Kárpáti Anna, Varga Miklós, Józsa Bálint, Barta Lajos és Stefániai Edit, Csikai Márta, Paál István, Dejen László, Kutas László, Melocco Miklós munkái). Rácz Edit és Záhorzik Nándor Kacsóh Pongrácról és Hornyik Jánosról, Varga Miklós Buday Dezsőről, Kocsis Párlól készült portréit a kecskeméti vasúti parkban, Bencsik István szobrát a Piaristák terén állították fel. Hincz Gyula Kossuth-díjas a telepen tartózkodása alatt készítette el az Aranyhomok Szálló társalgójába tervezett freskóját.

Örömmel időztek a telepen az ötvenes évek második felében az idősebb festőgeneráció tagjai is, Herman Lipót, Redő Ferenc, Vörös Rozália stb. Gyakori, visszatérő vendégek voltak Piri Kálmán, Uhrig Zsigmond, Gera Gyula, Noel Ö. Gábor, Pataki Ferenc stb.

Az induló művésztelepi közösség- és életér kialakításában elvülhetetlen érdemeket szerzett Szent-Iványi István. Minden igyekezetével munkálkodott azért, hogy a művésztelep és Kecskemét, a kecskeméti művésztelep és a fővárosi művészeti élet szálait mind szorosabbra fűzze. Alázattal szolgálta és menedzselte a művésztelepen 1957-1976 között dolgozó közel félezer művészt. Életre szóló barátságot kötött neves alkotókkal, barátjának tudhatta Kondor Bélát, Melocco Miklóst, Sváby Lajost, Kutas Lászlót, Kátay Mihályt, dr. László Gyulát többek között. 1976. február 16-án hunyt el Kecskeméten, Budapesten temették el a Farkasréti temetőben.

k.m.

TÖRTÉNELEM TÁBOR TIZEDSZER. Március 10-15 között Szegeden a Bányai Júlia Gimnázium 28 továbbtanulni szándékozó tanulója vett részt történelemtáborban. A JATE épületében egyetemi tanárok, történészek foglalkoztak a történelem iránt kíváncsi diákokkal. A táborban előadók közül Pándi Lajos "Köztes Európa", Tatár Anita "Történelmi grafológia" és Róbert Péter "Holocaust" című órája tetszett legjobban a diákoknak. A történelemtábor ötletének szellemi atyja Ujlaky István, a Bányai történelem-földrajz szakos tanára. Az egész rendezvény létrejöttében a tanár úr áldozatos szervező és egyéb munkáján túl fontos szerepe volt a Dunaholding és a gimnázium alapítványának. Támogatásuk tette lehetővé, hogy még többen vehessenek részt a programokon - írja Kertész Lajos, a 11. b osztályos tanulója.

Katona-emlék a hadak útjáról

Valamennyi magyar honvéd rászolgált az utókor tiszteltetére, akár hősi halált halt, akár fogságba esett. A katonáknak ugyanis sohasem mérlegel, csak parancsot teljesít. Simon Sándor altábornagy hadtörténész szavai ezek, melyeket olvasva eszembe jutott mindaz, amit 24 évesen átéltem.

1944. április 4-én kiküldtek a frontra 127 ember parancsnokaként, összesen 42 puskával, fejenként 20-20 tölténnyel és két pisztollyal, hozzá 6-6 töltény. A jó Istennek legyen hála, hogy a jelenleg is meglévő katonai igazolványomban az olvasható: leszerelt 1945 augusztus 5-én, Kecskeméten. Hazahoztam Ausztriából - az amerikaiaktól adott vasúti szerelvényt - mind a 127 honvédeimet, sőt a jelenlegi Szlovákiában hozzánk csatlakozott pár magyar családot is.

Ennek rövid története a következő: Kint voltunk az alulakulat számára kijelölt Kubajovka nevű kis falucskában, miután egy kisebb partizántámadáson túléltünk. Egyszer azt fedeztük fel az egyik napon, hogy a visszavonuló magyar tüzekek nagy sietve állítják fel ágyúikat a falu szélén. Akkor az egyik honvédemnek megparancsoltam, hogy a lovat nem kímélve vágatasson a hátrább lévő felesleges parancsnokságomhoz, tájékoztatásom céljából. Hozta is nemsokára a visszavonulási parancsot részemre. Elindultunk nagy sietve. Az Uzsoi szoroson nagy nehezen átvégződve a Felvidék területére értünk. Ott próbálták volna a sereget összeállítani, de ebből annyi lett, hogy napról-napra továbbvezényelték nyugati irányba. Egyszer csak Ausztriába értünk. Ott, a Szt. Pölten városka szélén levő erdő mellett letáboroztunk. Június 8-án ott

megjelentek az USA harcokcsíjai. Mivel nem nagyon tördtek velünk az amerikaiak, így nemsokára kértem az amerikai parancsnokot, hogy adjon részünkre egy külön szerelvényt, mert haza akarunk menni. Erről mindenáron le akart beszélni, mondván, hogy nálunk még nagyon bizonytalan a helyzet, és ne induljunk. (Hazaérve aztán tapasztaltam.)

Én azonban nem hagytam magamat lebeszélni, úgyhogy beleegyezett. Nagyon szép volt az amerikai parancsnoktól, hogy a biztonságunk kedvéért 15 felfegyverzett katonát (köztük egy magyarul tudót) adott kísérettel, azzal a parancssal, hogy vigyenek bennünket Budapestre, s ott engedjenek szét.

Igenám, de amikor a magyar határhoz értünk, ott az újonnan szervezett kommunista magyar határőrök az amerikai katonákat visszaküldték, bennünket meg a tisztet és a csendőroket a honvédektől külön csoportra osztottak. Minket a komáromi Igmándi erődbe, a honvédeket meg Szombathelyre küldték. Őket ott, minket meg kihallgatás után nagy nehezen, de hazaengedtek. (Egy volt katonától értesültem erről.)

Egy hónapi pihenés után elkezdtem dolgozni.

Csak még annyit, hogy két évre hívtak be, a háborús helyekre való tekintettel abban a napiparancsban, melyben leszerelték, a 3. évre visszatartottak, a 4. évre meg ki vezényelték a frontra. Így, tartalékos létemre egyfolytában négy évig voltam katoná. Édesapám meg annak idején az első világháborúban az olasz fronton harcolt, mint tüzemester. Soha egyik pártnak sem voltam tagja.

Valach (volt Vértessaljai) Pál

ÜNNEPI KONCERT

Hagyomány már Kecskeméten, hogy a Máltai Szeretetszolgálat helyi szervezete ünnepi jótékonysági koncertet szervez. Az is hagyomány, hogy ezeket a hangversenyeket **Dömötör Zsuzsa** karmester vezényli. Az idei koncert különleges csemegének ígérkezett, hiszen Verdi Rigoletto című operájának keresztmetszetét kínálta a műsorfüzet a szerző halálának századik és a mű születésének 150. évfordulója alkalmával.

A műsor bevezetéseként - **Sirkó László - színművész**, a műsor házigazdája szerkesztésében - az 1848-as forradalmi eseményekre emlékező zenés irodalmi összeállítást hallhatott a közönség. A jelenlévők örömmel üdvözölték a **Kozma Imre** atya köszöntőjét és a Máltai Szeretetszolgálat kottajándékának átadását. (A kedvezményezettek: a Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola, a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet, a Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kara és az M. Bodon Pál Zeneiskola.)

Az igazi várakozás azonban a Rigoletto keresztmetszetnek szólt. Vajon mennyire sikerül közvetíteni a mű drámaiságát, a zenei részletek érzelmi gazdaságát és feszültségét a szerényebb színpadi lehetőségek között? Milyen módon együttműködni az operai megmérettetéshez nem szokott zenekar, az Operaház színpadi, zenei közegéhez szokott szólistákkal? Az eredmény a vállalkozókat igazolta: a színpadon lévő zenekar és a jelmezben, visszafogott színpadi szituációkban fellépő szólisták együttműködése Rigoletto III. felvonásbeli áriáját leszámítva kiválóan sikerült. Ráadásul a "keresztmetszet" szerkezet mentesítette a koncertet minden operaelőadás legnagyobb ellentmondásától, a műfajt örökké kísértő örök dilemmától: a prózában el nem mondható magától értetődően szólalt meg a dallamok nyelvén, a színpadon el nem játszható természetesen váltott át a zene gesztusaira. A műsor összeállításában (s ez nyilván a karmester érdeme) sikerült kiemelni azokat a részleteket, amelyek a legjellemzőbb módon, a mű teljességére utalva fejezik ki az udvari viszonyok önkényének kiszolgáltatott apa és szerelmében ártatlan leánya tragédiáját.

A szólisták - **Fonyó Barbara**, aki beugrásként vállalta Gilda szerepét, **Anatolij Fokanov** - Rigoletto,

Fonyó Barbara és Otto Klein

Rácz István - Sparafucile, **Otto Klein** - a mantuai herceg, **Maddalena** - **Balatoni Éva** tehetségük legjavát nyújtották, a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar méltó partnernek bizonyult. Dömötör Zsuzsa karmester értő és figyelmes vezényletén, a karakterek világos közvetítésén a színpadi rutin mellett a drámaiság iránti fogékonyság és a műfaj iránti mély elkötelezettség is érződött. Együttműködésük méltán érdemelte ki a közönség elismerését.

S még egy figyelemre méltó tanulság: a Kecskeméti Katona József Színház kiváló akusztikai közegnek bizonyult az opera számára, talán meg lehetne próbálni más "keresztmetszetek", esetleg teljes előadások színrevitelét. Elvégre helyünk, zenekarunk, sőt már férfikarunk is van hozzá!

h. á.

A KÖLTÉSZET NAPJA ELÉ

Boldog lehet a szerző, kinek már életében folklorizálódott a költeménye. Vannak korok, amikor elhanyagolódik, kiből sarjadtott a mű. A köz mint a sajátját veszi magához. Használja. Sorokat idéz belőle. Szólásaink java részéről, ha még van, ki él vele, abban a klasszikus műveltséggel rendelkező kevesek avagy konzervatív neveletésűek kivételével - aligha tudatosul, kitől származik.

Vannak korok, mikor az alkotó személyisége, egyénisége homályba vész, de a vers, a szó, a nyelve él. Ilyen lehetett az emberiség ősköltészete. Ilyen volt az a bizonyos homéroszi, Homérosz előtti időszak is, amelyből az antik irodalom született. Az idők ilyen mélységeiből merültek fel azok a ritmikus és zenélő gondolatok és történettörödékek, amelyekből Elias Lönnrot a finnek eposzát eggyé gyúrta. A szolgáló ismeretlen éneke is névtelen, amelyről Gellért püspök ad hírt, s amelyet a XX. századi Csanádi Imre - valamely titkos genetikai emlékeztetőre, sokáig rejtőző belső hallására hagyatkozva - újrateremtett. Keveset tudunk az első magyar nyelven fennmaradt vers, az Ómagyar Mária-siralom alkotójáról. De később is voltak századok, amelyekben a magyar irodalom a névtelenek költészetében tartotta meg magát. Virág- és katonaeének költésztünket, a bujdosók dalait a szájhagyomány és a kézzírt másolatok egyaránt él-tették.

"Amnyi bánat a szívemen,/ kétrét hajlott az egeken./ Ha még egyet hajlott volna,/ szívem ketté hasadt

volna." Kitől származik e költői remeklés? Elgondolója örökre eltűnt az idők végtelenében, ám sorai halhatatlanok. Népköltészetünk darabjai nem kötődnek egyetlen személyhez, közös kincsünk valamennyi. Névtelenek, csakúgy, mint a falfirkák s a városi folklór egyéb sarjadékai. Napjainkban visszatérni látszik ama homéroszi kor. Amikor a mű értéke éppen abban rejlik, hogy úgy élünk vele, mint a talált tárgyakkal. Amikor a mű már nem is mű, használati eszköz. Mint a konyhakés, mint a sütőlapát. S mert ilyen, nélkülözhetetlen. Mostanság hallani, látni ünnepi műsorokat - versekkel (holmi töltelékanyaggal) dúsítva fel az üresjáratok perceit, vagy mint a színdarabban az elhagyott prologus helyén az úrt betömvé. Hogy versek, halljuk. Egyik-másik ismerős lehet némelyeknek. Iskolából? Szavalóköros távoli múltakból? S vannak egészen idegenek. Se szerzőjük, se címük. Szövegek. Az érettségi dolgozatban, ha idéztünk, ki kellett tenni az idézőjelet. Zárójelben, lábjegyzetben feltüntetni a szerzőt. Ma is halljuk még tandúrunk szavát, hogy ezekért a sorokért valaki megküzdött egyszer. Megküzdött a némasággal! Megküzdött a kimondhatatlansággal! És volt, aki vérével írt, volt, aki mintha vérével írt volna. Voltak, akik egész életüket odaadták - a műhöz, a műért. Halljuk, hallgatjuk e szövegeket itt, most, és várjuk az idézőjelet, a zárójel-et, a lábjegyzetet. És se idézőjel, se zárójel, se lábjegyzet. Semmi, ami ezeket helyettesíthetné. Csak a szövegek - névtelenül. Holtaké

és élőké. Nagyoké és kicsiké. Petőfié, Adyé, Babitsé is. Itt van hát megint ama homéroszi világ. Következtetésünk téves azonban. Ellene mond például mindaz, amit ma ilyen-olyan sztárcsináló gépezetek működése láttán tudhatunk. Ahol a nyeglésből, a handabandázásból, a bűnből is sztár képződik, bizony nem a névtelen és arctalan művészek kora. Volt-e ennyire kevés becsülete valaha is a nyelvi formában, a mindannyiunk nyelvén megszólaló műnek? Volt-e valaha emyire mellőzött az írott mű alkotója? Ő ugyanis nem mozog otthonosan és könnyedén se frakkban, se koturnusban. Legtöbbjéről idegen a rivaldafény. Nem tud versenybe szállni a képernyő talk show-bajnokaival, hatástalan a filmvászonon. Az írás magányos művészet, magányos cselekedet az olvasás is. Csend, béke, világtól elforduló, mégis mindenre érzékeny érdeklődés és koncentrált figyelem szükségeltetik mindkettőhöz. Csörtetőktől hangos, zajos világunkban halálra ítéltnek tetszik, aki efféle szenvedélyeknek él.

A névtelenségre juttatott szerző megsértett hiúságában megsemmisültnék érzi magát, meg szégyenkezik is, hogy hiú, hogy ennyire sértődékeny. Bár tudja, hogy pusztá önmentő kísérlet, mégis elmondja százszor:

"Boldogok a lelki szegények..."

Írta:
Alföldy Dobozi
Eszter

Kultúra és hazaszeretet

Amikor hivatalosan felkértek, hogy nyissam meg a XVI. Tavaszi Fesztivál rendezvénysorozatát "március 15-én 11 óra 30 perckor" - az első reflexzerű gondolatom, magamnak fölített kérdésem az volt, mi is történt 153 évvel ezelőtt Pest-Budán délelőtt fél tízenkettőkor a jeles napon.

A modern nagy ívű történelmi eszmefuttatásokkal teli könyvek helyett ezért ismét régi kedves könyvemet, a szemtanú Kerékgyártó Árpád tanár úr 1874-ben kiadott történelmi kézikönyvét vettem elő, ebből idézem az akkori eseményeket:

"10 1/2 óra körül Jókai, Petőfi, Vasvári és Vidacs a nyomdába léptek, s nem ügyelve Landerernek a szomorú következményekre utaló figyelmeztetésére, egy sajtót a 12 pontnak és a Nemzeti Dalnak censura nélkül leendő kinyomtatása végett lefoglaltak.

Míg a kérvénypontoknak németre fordítása s mindezeknek szedése és nyomása folyamatban volt, Vasvári Buljovszky, Degré Alajos, Irinyi, Egreszi Gábor, Irányi Dániel, Vidacs és Jókai magyarul, s egy izraelita orvosnövendék németül lelkesítő beszédeket tartottak a záporosőben türelmesen várakozó néphöz. Egy óra múlva a nyomda küszöbéről így szól Irinyi a néphöz:

"Március 15-ke, délelőtt fél 12-re, nagy időszakasz a magyaros történetében. Íme itt van a sajtószabadságnak első példánya, a nép hatalmának első műve. Akármilyen szabadsága is fog egykor lenni a magyarnak, azon dicsőség mindig megmarad, hogy a legnevezetesebbet magunk vívtuk ki."

Irinyi jóslatát az idő igazolta. 1848. március 15.-e jeles nap, fényes ünnepünk az új évezred, évszázad első évében is. Illik, hogy jól ünnepeljünk. A megünneplés maga is művészet bizonyos értelemben. A szép ünnepelésnek kitüntetett vonása, hogy az embereket egybegyűjti, egyesíti az ünnep eszmekörében. Ezért a művészetek, a műsák és mesterek, alkotásaik, produkciói megidézése és felmutatása ezen a napon, a Tavaszi Fesztivál nyitányán a jeles nap méltó ünneplése.

Hiszen nemzetünk kultúrája, melynek meghatározó része, alkotója a művészet, mindannyiunkat, akik ebben az országban élünk, akarva akaratlanul összeköt.

Bizonyítja ezt a Győri Nemzetközi Művésztelep gyűjteményéből rendezett vendégkiállítás. A sok kiváló alkotó felsorolása helyett egyetlen művészre, Csiky Tiborra emlékezem most szeretettel és kegyelettel. Csiky Tibort a Kecskeméti Művésztelepen ismertem meg korábban, felkérésére nyitottam meg a megyei múzeumban barátaim közösen rendezett kiállítását. Tibor már nem él, de alkotásaival ezen a kiállításon visszatért kö-zénk. Fogadjuk őt alkotótársaival együtt szeretettel.

Szervesen kapcsolódik ehhez a társhoz Szabó Béla fényíróművésznek a győri kulturális fesztiválok eseményeit megörökítő fotókiállítása és a Kisalföld népművészetét bemutató kiállítás a Népi Iparművészeti Múzeumban. Bizonyára sokakat vonzanak majd a Szórákaténusz Játékmúzeum, a Kecskeméti Képtár, a Bozsó gyűjtemény, a Nemzetközi Kerámia Stúdió, a Mártonfy Galéria időszaki kiállításai és más kecskeméti intézmények méltán "híros" állandó tárlatai.

Thália hívei is örülhetnek. A Bánk bán és Pozsgai Új színjátékának bemutatása mellett először szerepel a Kecskeméti Tavaszi Fesztiválon a Budapesti Táncszínház. A gyermekszínpatszól találkozó megyei rendezvényének is Kecskemét ad otthont. Úgy vélem, nem csak a gyerekek élvezik majd a Rozsnyói meseszínház, a győri Vaskakas, a pécsi Bóbita, a debreceni Vojtina és a Győrka bábgegyűtéseket, a hong-kongi Ming Ri színház előadásait.

A hagyományoknak megfelelően gazdag az idei fesztivál zenei kínálata. Kiváló muzsikuskok, énekesek tolmácsolásában hallhatjuk, élvezhetjük majd Verdi, Mozart, Beethoven, Sztravinszkij, Liszt, Vivaldi, Farkas Ferenc műveit, a nemzetközi jazz-fesztivál műsorát.

Elfoglalt építéssként örülök, hogy Csate Gyurkáék Kodály iskolabeli kiállításával az építészet is kapott egy

Kerényi József nyitotta meg a Tavaszi Fesztivál kecskeméti programját. (Megnyitó beszédét szíves hozzájárulásával itt közöljük.)

kis helyet idén a műsák körében. Gondolom, nem csak én örültem volna, ha ezen túl például a kecskeméti világhírű Főter tervezett építészeti megújulására kiírt nyilvános pályázat - ha volt ilyen egyáltalán - díjnyertes terveit is megismerhette volna a város közönsége.

Gondolom, nemcsak nekem tűnt fel, hogy a közelmúlt időben, beleértve a milleniumi ünnepségsorozatot is - jóformán alig hallottunk, beszélünk a hazaszeretetről.

Pedig csak a hazaszeretet - mennyire félünk még csak felemlíteni is ezt a politika által sokszor elkapott, bemocskolt fogalmat - egyszerűen önmegértés.

Mielőtt elítélnének túlzott vulgarizálásért, javasolom annak megfontolását, hogy önmagunk megértése folyamata, nem pedig valamiféle birtoktárgy, amit elég egyszer, valamikor megszerezni. Ez a folyamat halálunkig soha nem zárható le véglegesen, alapja mindannak, amit összefoglalóan kultúrának nevezünk. A kultúrát - melynek alapvető része a művészet - emberek alkották, embereknek s kell megőrizniük. Ha nincsenek őrzők - nincsen kultúra, nincs szülőváros, szülőfalu.

A megőrzés: tudás és magatartás.

Szellemi és környezeti örökségünk értékének tudása és védelme - másrészt annak megértése, hogy utódainknak örökségünket tetézve kell tovább hagyományozni.

Ugyanakkor tisztában vagyok azzal a ténnyel, hogy az emberiség sok ezer éves történelme során megszületett valamennyi ember hatvan százaléka a mai korban él és ez a szám folyamatosan nő!

Tisztában vagyok azzal, hogy ez a mai tömeg már nem a negyven százalék által több ezer év során, az egész közösséget befogadó katedrálisokat épít, hanem autópályákat, ha van rá pénz (az autópályák volnának korunk katedrálisai?), meg a társadalom által törpésített embernek elégséges 270 centiméter "belmagasságú" lakásokat, irodákat az egész világon.

Mindezek ellenére úgy tapasztalom, hogy egy üres öreg templom léte, amelyet esetleg csak az orgona hangja tölt meg, mégiscsak fontos annak a vásároló utcai tömegnek, amely biztonsága részének tartja, hogy környezetében létezik még olyan ház, ahol még minden a helyén van.

Úgy hiszem Bibó István 1963-ban megfogalmazott gondolata ma aktuálisabb, mint valaha volt:

"Ahhoz, hogy ez a szó. "magyar", az emberi mivoltunk egy önmagában zárt, harmonikus színet és formáját jelentse, nem a többi emberiséggel, a külfölddel szembeni állásfoglalással kell megváltoztassuk, hanem itthon kell kultúrává, stílussá és szellemmé tennünk mindazt, ami ma lehetőség és öserő!

Ennek a gondolatnak a jegyében nyitom meg a XVI. Kecskeméti Tavaszi Fesztivált

Örömhír

szadik, hozhat bármit a huszonegyedik, a kritikus értelmiség prózában, versben és zenében túlélte az előzőt, s hallatja hangját e században is.

Él még a kétely, él az önironia, látják még a különbséget az ideális és a reális között, s tudják, hogy a szavak, mondatok, szövegek, történetek, életképek, hangulatok és érzelmek csak a valóság közegében tűnhetnek hitelesnek.

Jó tudni, hogy voltak és vannak költők, akiknek sorai ma is érvényesek, és vannak zeneszerzők, akiknek dallamai eleven életteli nyomatékosítják gondolataikat. Vannak művészek, akik nem hisznek a megalkuvásban, akik nem hajlandók a kritikátlan hajbókolásra, akik nem állnak be a szürkek tupírozott statisztikaiba. Ráadásul József Attila, Weöres Sándor, Petri György és a többiek versei, Orbán György és Vajda János bagatelljei és medáliái nem csupán gondolatosságukkal hatnak, hanem édes-bús melódiáikkal, kesernyés humorukkal egyszerre képesek könnyet és mosolyt fakasztani. Jeles kortárs zeneszerzőink - legnagyobb költőinkhez hasonlóan - a tehetségükből fakadó civil kurázsai birtokában képesek tabukat dön-

Megnyugodhatunk. Lehetett bármilyen a hu-

tőgetni és szembeszegülni mindenfajta hivatalosság és hatalmi privilégium elvárásaival.

Ahogy költőink a szavak és szóképek játékoságával adnak új értelmet a világról alkotott gondolataiknak, a komponisták a zene nyelvét és stílusseleimt ötvözik új, tágabb horizontú, de mégis egységesen formált hangzó építménnyé. Képesek ragtime elemeket csempészni "komoly" darabokba, képesek szentségtörően utalni kodályi dallamokra és harmóniákra, képesek könnyeden szólni a vésszen nehéz kérdésekről, képesek számráfűleket mutatni a képmutató és álszent világnak.

Jól teszük, mert ki mondja meg, ha ők nem, hogyan mondja meg, ha nem művészi formában, esztétikai igényességgel, s mégis széles rétegek számára felfogható, átélhető formában.

S hogy mindez Kecskeméten is elhangozhatott, az Kiss Katalin karnagynak és Székelyi József színművésznek köszönhető, akik a Tavaszi Fesztivál keretében ismét különleges alkalomra varázsolták az Ars Nova Énekegyüttes koncertjét. S aki esetleg elmulasztotta a kecskeméti hangversenyt, a Magyar Rádió márványtermében rögzített felvételt még később meghallgathatja! Székelyi József Mensáros Lászlónak emlékének ajánlott, a XX. századot búcsúztató prózaverseit pedig érdemes lesz nyomtatott formában is tanulmányozni.

h.á.

NÉMETH LÁSZLÓ EMLÉKÉRE

Németh László szerint az az 1965-ös kecskeméti volt élete legsikerültebb irodalmi estje. A felvételen Heltai Nándor, a neves helytörténész-író, akkor még népművelési felügyelőként, Kristó Nagy István (Égető Jóska), Németh László és Orosz László.

„Tüzes minőséget a homokból“

A magát "nemzetragasztónak" is tekintő íróval kapcsolatos hagyományt éleszt április 24-én, délelőtt 11 órakor az Emlékező tanakodás Németh László Kertmagyarországról rendezvény a Kertészeti Főiskolán. Tóth László nyomdaigazgató, a harmincas években a Tanú szerkesztőjeként és előadónként Kecskemétre látogató vendégeit rendszeresen összehozta a kecskeméti kertesztanárokkal, a szőlészeti professzori szinten művelő ügyvédekkel, orvosokkal, gazdákkal. Németh László elzarándokolt - így írta - Mathiász katonatelepi szentélyébe, megcsodálta Muraközy szikrai alkalmazását, méltatta belsőnyíri kertszomszédai hozzáértését.

Aligha csodálható, hogy a harmincas években Németh Lászlót is fellelkesítette a kecskeméti (kert)kultúra kivirágzása. Zenei világkultúrát teremtett Kodály és Bartók ösbemutatókkal a Városi Dalárda, első és utolsó

itt nyomtatott kötetének megjelenése közötti évtizedben megkétszereződött a barackfák száma. Ezért is kereste, kutatta "a homokból tüzes minőséget" csiholó kecskeméti titkot. Késégeket viaskodva, de már-már úgy vélte, hogy itt megtalálta "életünk gyögyöszert".

Az Agrárkamarával, a TIT megyei egyesületével, a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézetrel a Kocsis Pál Szakközépiskolával és Szakmunkásképző Iskolával, a Németh László Dolgozók Gimnáziumával és szakközépiskolájával együttműködő szervezők úgy vélik, hogy az új utakat kereső mezőgazdaságunk, közéletünk sokat hasznosíthat a száz esztendeje született Németh László gondolataiból. Ezért is hívják a Köztér útján is az érdeklődőket. A holnapunkért felelősséget érzőket a húsvét utáni kedden, délután 3 órakor kezdődő, tudós professzorok, gazdálkodók közreműködésével tartandó tanakodásra.

H. N.

Új könyv Németh Lászlóról

A alábbiakban Németh László születésének 100. évfordulójára megjelenő, Füzi László által jegyzett könyv bevezetőjéből idézünk.

Akkor, amikor ennek a könyvnek a megírását elhatároztam, úgy gondoltam, hogy lassú, nyugodt, kiegyensúlyozott életrajzot írok Németh Lászlóról, valamiképpen olyat, legalábbis a mintát tekintve, mint amilyet Troyat írt Tolsztojról, s talán még Dosztojevskijről. S amikor elgondolkodtam azon, hogy miért is írnék életrajzot Németh Lászlóról, ezt a kérdést fel kellett tennem magamnak, hiszen az írói életrajz az elmúlt évtizedekben idejét múlt műfajjá változott, az írói életművek életrajzi megközelítése pedig szinte teljesen eltűnt, a feltett kérdésre azt a választ adtam, azért, mert neki még volt életrajza. Előtte állt még az életút történéseinek hónapról hónapra, vagy éppen napról napra való követe, azt azonban tudtam, korábbi tanulmányaim ezt meggyőzően bizonyították, hogy Németh László számára az élet megélése ugyanolyan feladatot jelentett, mint

írói-gondolkodói világának megteremtése. De ha nem is tudtam volna mindezt, Németh László önéletrajzi írásait, még inkább Naplóját, vallomásait, a levelezését közreadó különböző kóteteket olvasva, aztán pedig dr. Lakatos István számos életrajzi momentumot feltáró írásait megismerve úgy is meggyőződhettem volna arról, hogy életútja számos önálló értékkel bíró mozzanatot rejtett magában. Az életet már indulásakor a műve mellé helyezte, élet és mű, ha tetszik, alkat és mű kölcsönösen hatott egymásra, az egyik elképzelhetetlen volt a másik nélkül. Önmagát hol a műveknek, hol pedig az életnek rendelte alá, az életet is olyan, vagy talán még fontosabb műnek tekintette, mint a regényt, az esszét vagy drámát, így aztán annak megformálást, kiteljesítését, teljesség tétele, lezárását is fontosnak tartotta.

....Végso soron ha visszatérünk Németh László világához, akkor a képzeletünkben létező teljesebb emberi világhoz térünk vissza, ahogyan Tolsztojhoz is az általa megélt élet gazdagsága miatt térünk vissza.

RENDEZVÉNYEK

Áprilisban megtekinthető a 100 éve született Németh László című kiállítás a Katona József Könyvtár Helytörténeti Gyűjteményében.

Április 15. 17.15 óra A Németh és a Tóth család kapcsolata. Vendég: dr. Saskói Ernőné Tóth Klára, helyszín: Németh László Gimnázium.

Április 18. 15 óra A Németh László tiszteletére rendezett matematika-verseny eredményhirdetése.

16 óra Németh László-élműsor és emlékfalavatas helyszín: Németh László Gimnázium.

Április 20. 14 óra Németh László és Kecskemét című kiállítás megnyitója

15 óra Németh László prózai írásai. Felolvasóverseny 9-12. osztályos középiskolások számára. Helyszín: Katona József Emlékház.

Április 24. 15 óra Emléktábla avatása Németh László tiszteletére, helyszín: Kéttemplom köz.

19 óra Németh László: Harc a jólét ellen a Katona József Színház felolvasószínháza a Kamarában.

Rendezők és támogatók:

Agrárkamara, FORRÁS, Katona József Emlékház, Katona József Könyvtár, Katona József Színház, Katona József Társaság, Kecskeméti Főiskola, Kecskeméti Lapok, Kecskeméti Televízió, Kocsis Pál Mezőgazdasági Szakközépiskola, KÖZTÉR, Magyar Irodalomtörténeti Társaság helyi csoportja, Németh László Gimnázium és Szakközépiskola, Petőfi Népe, TIT Bács-Kiskun Megyei Egyesülete, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A FORRÁS áprilisi számát Németh László emlékének szenteli. Megjelennek benne részletek Németh László Naplótöredékek című művéből, amely Ágnes lányához kapcsolódik. Orosz László, Sándor Iván, Lakatos István, Füzi László, Kőhegyi Mihály, Dénes Iván Zoltán, Bori Imre, András Sándor, Borbándi Gyula és Rákóczi Péter tanulmány, esszével, visszaemlékezéssel jelentkezik.

KÖNYVBEMUTATÓ. Alkat és mű címmel jelenik meg a Németh László évfordulóra Füzi László kötete. A szerző 25 évvel ezelőtt, első diákkori dolgozatát is Németh Lászlóról írta. Mint elmondta, ennyi idő után már "felülről" teljes kép bontakozik ki az íróról, akinek mintegy négyezer levele maradt az utókorra. Alkotói munkásságának időszakából mintegy harmincezer gépelt oldalnyi (harminc vasos kötetnyi) szerzői életművet hagyott ránk. Vallomásos ember volt, akinek lélekrezdüléseit is ismerjük, hiszen negyven év alatt majd háromnaponként írt olyan levelet, amelyet az utókor őriz. A könyvbemutató április 24-én délután 4 órakor kezdődik a Katona József Könyvtárban.

A zene(b)irodalom visszavág

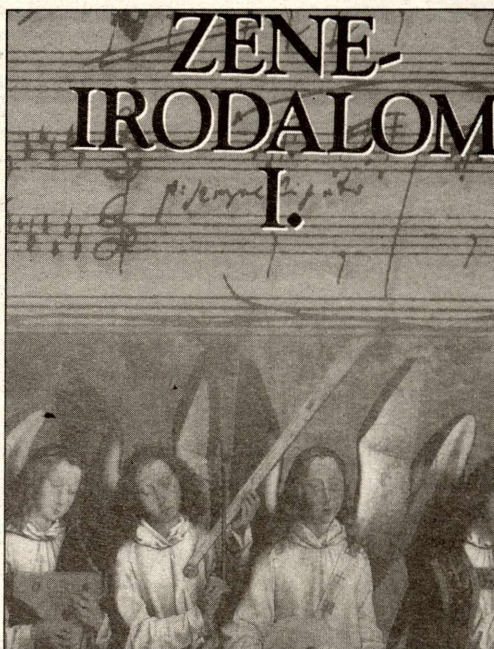
Manapság egyre ritkábban engedhetjük meg magunknak, hogy könyvesboltokban böngészgessünk. A bőség zavara elkápráztat, a jó könyvek elcsábitanak, az árak elrémítenek. Marad hát a megjelent könyvek tárgyilagos jegyzékének távolságtartó tanulmányozása, bár még így is érhetik meglepetések a gyanútlan olvasót. Egyik napilapunk könyvjegyzékének olvasásakor három könyvre is felfigyeltem, különös tekintettel a szerzők személyére.

Három könyv, három szerző, akikkel a sors valamilyen összefüggésben megismertetett, s akiknek munkásságát azóta is érdeklődéssel figyelem. Balázs Istvánt egy korábbi tanulmányom német fordítása és megjelentetése nyomán ismertem meg, Csáth Géza életművével egy kedves tanítványom szakdolgozata révén ismerkedtem meg alaposabban, Körber Tivadar neve pedig sok kecskeméti számára cseng ismerősen. A Kodály Iskola volt tanára, a Zeneiskola volt igazgatója a budapesti Zeneművészeti Szakközépiskolában végzett évtizedes oktató munkájának segédanyagát rendezte többek számára hozzáférhető köteté.

Tehát mindhárom könyv zenei témájú, mintegy a zeneművészet iránti érdeklődés megcsappanása, az iskolai zenei nevelés visszaszorulása miatt tornyosuló szakmai aggodalmak eleven cáfolataként. Ha a könyvpiac jeles kiadói vállalják a kockázatot, talán nem is olyan nagy a baj, legfeljebb nem az iskolai, vagy nem csupán az iskolai oktatás lesz a kizárólagos terepe a zenével való találkozásnak. S valóban: a koncertélet élénk, a hangversenyeken közönséget is találni, a zeneiskola nem győzi fogadni a zenét tanuló fiatalokat, kollégáim közül egyre többen hallom, hogy környékbeli vagy távolabbi településekre járnak zenét tanítani. S amíg van igény, kell a könyv is, legyen az lexikon, tankönyv vagy éppen esszé, publicisztika.

Balázs István könyve középiskolások számára írott zenei lexikon, amely nem csupán a klasszikus műfajok, szerzők, és hangszerek birodalmába kalauzolja el a fiatalokat, de a modern irányzatok és a populáris műfajok sajátosságait is bemutatja. Az egyszerű, rajzos illusztrációk és a jellemző példák segítik az alaposabb megértést. Az előadási utasítások külön kiemelése a zenét tanulók könnyebb tájékozódását szolgálja.

Csáth Géának, a magyar szecesszió sokoldalú novellistájának összegyűjtött zenei íásaival közel harminc éve ismerkedhettem meg alaposabban a késői olvasó (Éjszakai esztétizálás - 1906-1912 zenei évadjai, közreadta: Demény János, 1971). A muzsika mesekertje című kötet ennél jóval többre vállalkozott, s a teljesség igényével, műfaji tömbökbe rendezve nyújtja át a nagyobb terjedelmű tanulmányokat éppúgy, mint a szerzőkről, művekről szóló írásokat, publicisztikákat, tudósításokat. A

mutatók részletes tájékoztatást adnak az íráskor forrásairól, korábbi megjelenéseiről. Az írói stílus egyediségén, különlegességén eltöprengő olvasó tovább medíthathat olvasván a kisebb és nagyobb zenei eseményekről, szóló beszámolókat. Istenem, a múlt század elején még volt író és olvasó, aki a zenei rendezvényekről, bemutatókról, intézeti hangversenyekről szóló tudósításokat megírta és elolvasta, és volt napilap, amelyik ezt megjelentette! A XXI. század elejéről tudhat-e majd valamit egy későbbi generáció?

Zeneirodalom. Kötelező tantárgy a zeneművészeti szakközépiskolákban, kötelezően választható a zeneiskolákban, a zenei műveltségi terület része az általános és középiskolákban. A lexikonok nem említik külön, annyira magától értetődő a fogalom. Körber Tivadar két kötetes munkája is ezt az egyszerű címet viseli. Úgyis mindenki tudja, hogy a zene történetének évszázadokon át fennmaradt legkiemelkedőbb, az általános emberi kultúra és az egyéni műveltség részét képező alkotásait ismerteti közérthető, olvasható formában, sok kottapéldával, világos, könnyen kezelhető szerkezetben. Az is bátran belefoghat, aki nem tankönyvként találkozik vele, pusztán tájékozódni, megbízható ismereteket akar szerezni egy szimfóniáról, egy zenei stílusról, vagy éppen a koncert előtt készüli egy számára kevésbé ismert szerző munkásságából. A kötet a Műszaki Könyvkiadó gondozásában jelent meg, s amikor nem egészen értem a helyzetet, Körber Tivadar elmesélte, hogy "pusztán" arról van szó, hogy a kiadó tankönyveket kiad, mellesleg a vezetője zenebarát.

P.S. Budapesten a három könyvet három különböző boltban sikerült megszerezniem. Kecskeméten telefonon érdeklődtem a legnagyobb boltokban: Balázs István és Csáth Géza könyve itt is beszerezhető (nem feltétlenül egy helyen!), Körber Tivadar kötetéről érdeklődésem idején még nem tudtak. Feltehetően a kiadótól mind egyik beszerezhető. Érdemes, elvág a zene(b)irodalom kimeríthetetlen és visszavág.

H. Á

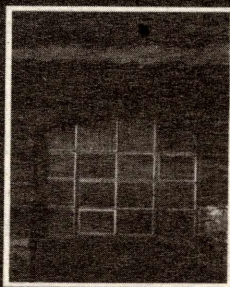
Pályázati felhívás

Kecskemét Közgylűlésének Kulturális Bizottsága pályázatot ír ki támogatások elnyerésére.

A pályázat célja: Kecskemét kulturális közösségéhez tartozás tudatának erősítése, kulturális események, programok megrendezésének támogatása. Pályázati feltételek: 1. Pályázni lehet: A fenti cél elérését szolgáló bármilyen tevékenységgel, rendezvénnyel, minden intézménynek, civil szervezetnek, jogi- és magánszemélynek. Működési feltételeket a Bizottság nem támogat, legalább 50 % vagy ennél magasabb önrészt felmutató pályázatok részesülhetnek támogatásban. 2. A pályázat beadásának határideje: 2001. április 27. 3. Az elbírálás időpontja: A pályázati határidő lejártát követő 30 nap. 4. A pályázat benyújtható: Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri

Hivatalának Oktatási és Kulturális Osztályán (Kecskemét, Kossuth tér 1., I. em. 17., ahol a pályázati adatlap is átvehető). 5. A pályázatok elbírálásának szempontjai: A Bizottság kiemelten támogatja: - az ifjúság művelődését, - a kulturális hátrányok csökkentésére irányuló kezdeményezéseket. Támogatja: - a város országosan és nemzetközileg elismert művészeti értékeinek megőrzését, - a médiumban a város kulturális életének és értékeinek hangsúlyosabb megjelenítését, - olyan írásk elkészítését és megjelentetését a sajtóban, amelyek kritikai módon elemzik a város művészeti életét és elősegítik további fejlődését, - a Kecskeméten zajló, a város polgárságának közművelődését, szórakozását, szabadidejének tartalmas eltöltését biztosító rendezvények szervezését, - a múlt-hoz fűződő emlékek ápolását és a hagyományörzést.

FÜLESEK ÉS FEJSZÉSEK KÖZÖTT

PALLAS-AKADÉMIA KIADÓ

Naplóírás és élet egységét vallotta a marosvásárhelyi Bernády Házban tartott könyvbemutató Sütő András. - Ez része az én egész életem ars poeticájának, amelyben nemegyszer próbáltam igazolni és bizonyítani,

Sütő András könyvbemutatója

hogy a mi tájainkon: sors és írás, sors és jellem, sors és sorsközösség-vállalás - azonos. Itt nem lehet sokfelé szakadva élni. Itt egy kell válnunk minden tekintetben. Önmagunk érdekében. De hol vannak a pogrom történetek krónikái?

Ami '90 márciusában történt, az lassanként alámérül a múltba, folklorizálódik a közösség emlékezetében. Tények és dokumentumok összegzésének híján már-már ott tartunk, hogy ahány részese vagy szemtanúja volt a véres eseménynek, megannyi változata kering a köz tudatban. A történelmi alulnézet epikusait hallgatva mindinkább erősödik a kételyem: sikerül-e valaha is tiszta, átfogó képet alkotni a Bolyaiak városát meggyalázó, vandál támadásról, annak szervezőiről? A közösségnek el kellene adni jutnia már, hogy elkezdődjék a pogrom hazai és nemzetközi visszhangjának számbavétele.

Úgy látszik, még mindig nyakig vagyunk ama Fekete március megítélésének indulatos zűrzavarában, az egymásnak feleselő vélekedések ellentmondásaiban, és fájdalom, a morbus

hungaricus következményeiben is. Emlékeztem itt az olvasót arra, hogy e mulasztások egyik legfőbb okát a Romániai Magyar Demokrata Szövetségben dülő, úgynevezett platform küzdelmekben kell keresni.

Ezt írta Sütő András 1999-ben, amikor a Fülesek és fejszések között első kiadásra jelent, éppenséggel az évforduló körüli időkben idézte a szerző Nagy Pál, megjegyezve, hogy ezek a megállapítások sajnos, ma is időszerűek. Amikor erről a könyvről beszélünk és ismét az évforduló napjaiban, fölmerül a kérdés: hogy hova lettek azok a márciusi remények, amelyekről szól a szerző. És amelyeknek az emléke is eleven még. Ezt kérdezzük a tizenegyedik évforduló napjaiban! Mert mit látunk: Azt látjuk, hogy szüntelenül folyik ellenünk a történetek meghamisítása. Az előre megtervezett, megszervezett magyarellenesség pogrom román-ellenes magyar támadásként él a román sovén-nacionalista körök tudatában.

Ezeket az égig érő hazugságokat leplezi le, cáfolja meg személyes tanúvallomásaiban az író, Sütő András.

(Marosvásárhelyi Népújság- Bölöni Domokos)

A SZÖRNY ÉS A SZÉP

Budapest elátkozott-áldott kerületének egyik régi lakásában él a világ elől bujkálva a kerület egykori alvilági hercege, arca egy "baleset" során a felismerhetetlenségig eltorzult.

A rendőrség évek óta körözi, de itt biztonságban érzi magát, a régi házmester és a szókimondó takarítónő, Karsci néni hoznak egyedül izgalmat az életébe illetve barátja látogatja, de csak érdekből.

A házmester végül megszanja és egy fiatal erdélyi lányt ajánl albérlőnek.

A "szörny" élete ettől kezdve átalakul, újra tanul beszélni és talán érezni is.

Eközben barátja "pártfogásába veszi" a csinos, munkát kereső lányt, akinek van egy mániája: állandóan öngyilkos akar lenni.

A lány megindul a lejtőn az éjszakai munkában, a tragikus vég felé haladva a szörny ébredése, lázadása sem tudja megállítani. A végső összeomlás, amikor a szörny titkára is fény derül.

Ez a mese a mai magyar albérlési viszonyok között ugyanolyan tragikomédia, mint a XXI. század emberének élete bárhol a világon.

Pozsgai Zsolt

NYELVHÉT

A TIT, a Megyei Pedagógiai Intézet, a Tanítóképző Kar, a városi önkormányzat, az Irodalomtörténeti Társaság Megyei Tagozata és a Németh László Gimnázium közösen rendezi meg idén április 23-27 között a Magyar Nyelv Hetét. A központi esemény április 26-án délelőtt lesz a gimnázium dísztermében. Szent Imre utca 9.) ahol Szécsi Gábor megnyitja mellett dr. Balázs Géza nyelvész (ELTE docens) és Heltainé Nagy Erzsébet (MTA Nyelvtudományi Intézet) is előadást tart és fellép a Kuna Family. A rendezvény iránt érdeklődők a TIT 505-688-as telefonszámán kaphatnak bővebb felvilágosítást.

FILMSZEMLE

Mozaik címmel válogatást láthattak az érdeklődők az Ifjúsági Ház Otthon Mozijának szervezésében a 32. Magyar Filmszemle alkotásaiból. Az előadások élénk közönség érdeklődés mellett és több film alkotójának, szereplőjének jelenlétében, vetítések utáni beszélgetésekkel zajlottak. Bemutatásra került a Moszkva tér, a Vakvagányok, a Werckmeister harmóniak és az Üvegtrigris című film.

BOLYAI-ÉV

Kecskemétre látogatott a közelmúltban Csegi Sándor Marosvásárhely alpolgármestere, aki műszaki tanárként az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság helyi elnöke is és a Marosvásárhely-Kecskemét Baráti Társaság vezetőségi tagja is. Látogatásának egyik célja, hogy segítséget kérjen annak az épületnek a megvásárlásához és tudományos célokra történő hasznosításához amely Bolyai János utolsó lakhelyeül szolgált. Több más kérdés is szóba került azokon a megbeszéléseken amelyeket dr. Sárközy István alpolgármesterrel, Klinger Ádámmal a Bolyai Gimnázium igazgatójával, dr. Danyi József műszaki főiskolai tanszékvezetővel, dr. Brúszel László önkormányzati képviselővel, Kerényi Györggyel és Tóth Tamással a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület vezetőivel folytatott Csegi Sándor. A Polgármesteri Hivatal és tucatnyi helyi szervezet 2002. évet Bolyai János évének hirdette meg Marosvásárhelyen, melynek rendezvényeihez majd kecskemétieket is várnak.

“...él még Bánk Atyánk...”

Katona bemutató a város színházában

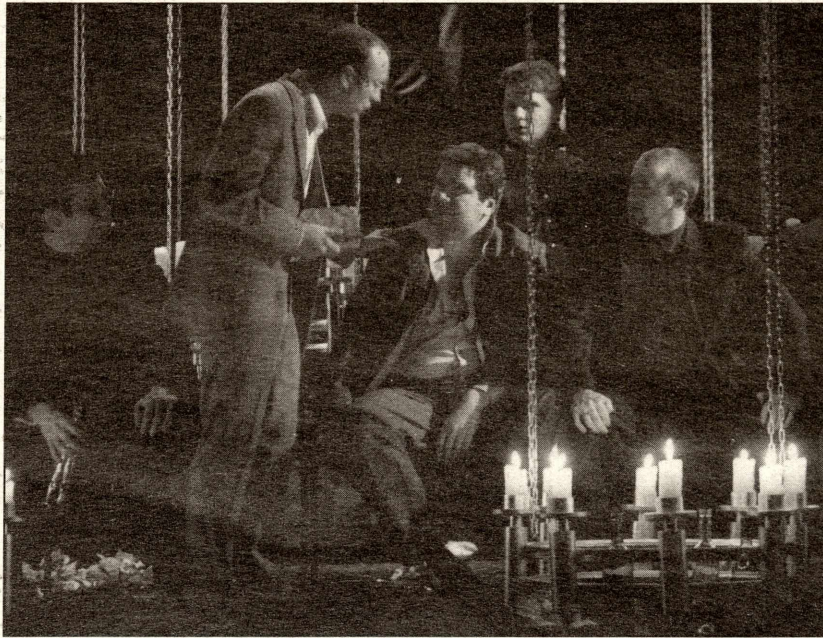
Bodolay Géza a magyar drámák elkötelezett színre-állítója 1998-ban, az első társulati ülést követően, igazgatóként, így nyilatkozott: “Példaértékűnek tartom színházunk névadójának, Katona Józsefnek mindmáig tartó szellemi jelenlétét ebben a városban... Természetesen tartjuk mindannyian, hogy a kecskeméti Katona József Színház időről-időre vigye színre az egyik legjobb magyar drámát: a Bánk bán-t...” Három év eltelte után, 2001. március 23-án, a Tavasz Fesztivál rendezvényeként, színre állította Katona darabját.

Az 1814-ben íródott dráma öt szakaszban játszódó történetét Bodolay szöveg-példányában 56 oldalon rögzítette. A város iránti gesztusként, szövegű tolmácsolással szerepeltette a Katona Józsefnek a "Szabados Kecskemét Mező Várassa" némes fő-bírája' és Tanácsához" írott ajánlását. Az előadás folyamán, nem érzékeljük, hogy az eredeti szövegtől eltérő anyaggal kell szembesülnünk. Bodolay rendezésével a kor emberét arra készíti, hogy párhuzamot vonjon a régi és a mai történesek között, ezért a rendezésnél olyan társakat választ, akik segítik céljának megvalósításában.

A Magyar Fruzsina-Gyergyádesz László dramaturg páros a szöveg gondozásában vállalt szerepet. A díszlettervező, Székely László a színpadter mozgatható választófalával négyosztatú játékteret teremt. Felhasználta fém és tükör felületeivel a fényhatás fokozását és a szereplők mozgásának virtuális sokasodását segítette elő. A gyertyás függőlámpák termegosztó, hangulati hatása mellett, a színpadter egyetlen formálható elemmel egészül ki, és ezzel a cselekmény pergő ritmusához teremődik lehető. Juronics Tamás koreográfus ki is használja a szabad játékteret a táncok betanításánál és a mozgások látványának komponálásakor.

Bodolay Géának a darab színre-állításánál a szerepeket a társulat 30-40 éves tagjai között kellett kiosztani. A szövegmondás érthetőségére, a játék ritmusának a fel-

pörgetésére, a térben megteremtett gyors színváltások megoldására és a alakok karakterének a megteremtésére helyezte a hangsúlyt. Így vált Őze Áron cselekedete-

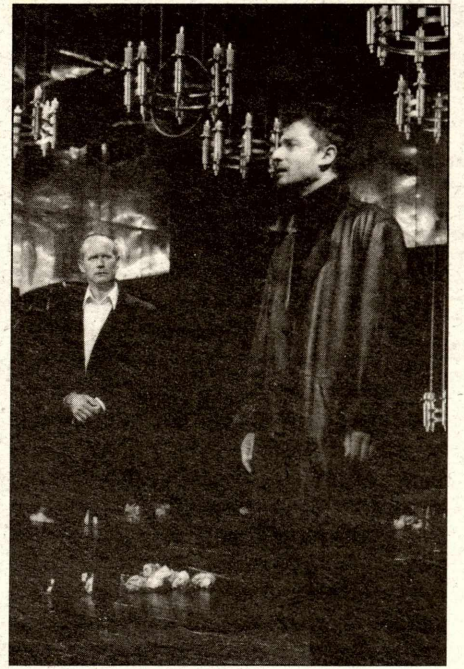

A békétlenkedő urak csoportja

it mérlegelő Petúr bánná, Hüse Csaba gyászában is méltóságát megőrző II. Endrévé, Szokolai Péter alantasszándékú, okos, számító Biberach-há, Bori Tamás erkölcsi normákat áthágó Ottóvá. Balogh Erika öntelt, hatalomkedvelő, kielégítetlen Gertrudisként, Danyi Judit tiszta, naiv, jó szándékú Melindaként kapcsolódik a cselekménybe. Hegedűs Zoltán Bánk bánja kiaknázza a szerep minden lehetőségét, vezetőként érzékeny, tetteiért felelősséget vállaló embert, férjként féltékeny, megrendült, családszerető férfi alakját állítja élénk. Epres Attila becsületes, a józan gondolkodású, közlékeny Tiborc, aki nem egyszerűséggel tolmácsolja a darab ismert monológját, tétova ténfergősei, megtorpanásai, határozott mozgással váltanak át, ahogy a történesek aktív részese lesz.

A tiszta, eszköztelen, összehangolt játék

az előadás fő erénye, melyet Jánoskúti Márta jelmeztervezőnek a napjaink öltözkébe bújtatott szereplői jelenítenek meg. Egyszerű szabásvonalak mellett,

Epres Attila - Tiborc, és Hegedűs Zoltán Bánk bán szerepében

dennapok aktualitását és ezeket a nézőkkel tudatni akarja. Így kényszerül Tiborc, trikoloros szatyrával üveggyűjtésre, mert galambfiat mégsem vihet haza... Tényleg, élnek még ma galambok?

D.K.M.

Szereposztás

II. ENDRE, magyarok királya HÜSE CSABA. GERTRUDIS királyné: BALOGH ERIKA, OTTÓ, Gertrudis öccse: BORI TAMÁS, BÁNK BÁN, Magyarország nagyura: HEGEDŰS ZOLTÁN, MELINDA, a felesége: DANYI JUDIT, SOMA, a kisfiuk: SÁPI MILÁN, MIKHÁL BÁN: SZÍVÓS GYÖZÖ. SIMON BÁN: CSERVENÁK VILMOS. PETUR, bihari főispán: ŐZE ÁRON. IZIDÓRA, turingiai leány: MÉRAI KATALIN. BIBERACH, egy lézengő ritter. SZOKOLAI PÉTER. TIBORC, paraszt: EPRES Attila, valamint SZÉPLAKY GÉZA, PETŐCZ ANDRÁS és KERTÉSZ RICHÁRD.

Beszélgetések a főpróba után

Immár hagyomány az, hogy nemzeti darabjaink színpadra állításakor a Katona József Színházban középiskolás diákok eljuthatnak a főpróba, bepillanthatnak a rendező munkájába, elemzést hallhatnak a műről. Így volt ez a Bánk bán bemutatója előtt is. A diákok tanáraikkal együtt láthattak részletet a darabból, majd Bodolay Géza igazgató-rendező arra adott útmutatót, hogy miként is kell, illetve: lehet értelmezni Katona József alkotását?

A próba után a diákokat és tanáraikat kérdeztem arról, hogyan tetszett nekik ez a rendhagyó irodalomóra.

- Meglepődtem, mert eddigi tanulmányaim alapján másképpen képzeltem el. A nyitókép (báli jelenet) különleges volt, a zene nagyon tetszett. (Nagy András, Kodály Iskola, 10. gimnázium)

- Érdekes, hogy a tanítványaim tradicionálisabban gondolkodnak a műről, de a színházról is. Én rugalmasabb gondolkodású vagyok. Példának okáért meglehetősen elgondolkodtató volt Tiborc (Epres Attila) megjelenése: nemzeti színű táskájában üres üvegek csörömpöltek, ez a mai guberáló-koldus világra utalhat, de nagyon sok minden eszembe jut még. Mindenesetre arra biztatom diákjaimat, és mindenkit, hogy nézzék meg az előadást. (dr. Debreczeni Józsefné, középiskolai tanár, Kodály Iskola.)

A főpróba után a címszerepet alakító Hegedűs Zoltánt nem csak az elkészült produkcióról kérdeztem, hanem eddigi pályafutásáról is.

- Tiszakécskén születtem, de középiskolai tanulmányaim már a Debreceni Református Gimnáziumhoz és Kollégiumhoz kötődnek. A debreceni diákéveim különösen meghatározóak voltak, hiszen ebben az időben ismerkedtem meg a színjátszással, egy amatőr színjátszó csoport aktív és lelkes tagjaként. Olyannyira megszerettem ezt a világot, hogy érettségi után felvételiztem a Színház és Filmművészeti Főiskolára. Első nekifutásra nem vettek fel, s utam Kecskemétre vezetett: segédszínész lettem. Első színpadi megjelenésem éppen a Bánk bánban volt. A címszerepet Koncz Gábor alakította, én a békétlen magyar urak táborát gyarapítottam. Aztán sikerrel felvételiztem a főiskolára, ahol Kerényi Imre osztályába kerültem. Tőle tanultam meg a rendet, a fegyelmet, azt, hogy precíznek, pontosnak és felkészültnek illik lenni. Kerényi Imre a színházi alázatra is nevelt minket.

- A főiskola után hova szerződött?

- Szegedre mentem, ahol Ruszt József volt éppen a művészeti vezető. Itt játszottam az Übü királyban, amellyel meg Marocoba is eljutottunk a Fesztivál-díjat nyertünk. De játszottam Hugót a Liliomban és a Kakukkfészkekkel először találkoztam pályám során, mert később Székesfehérvárra is játszottam benne. Szegeden ismertem meg Korcsmáros Györgyöt, s igazgatói kinevezése után követtem őt Győrbe is.

- Mi készítet egy színészt arra, hogy egy másik színházhoz szerződjék?

- A továbblépés, a fejlődni akarás. A hetvenes, nyolcvanas években a színészek 3-4 évenként színházat váltottak. A mai struktúra már nem igazán kedvez ennek a gyakorlatnak. Mindenesetre egy új társu-

lat, másik közönség újabb és újabb erőpróba elé állítja az embert. Fontos természetesen a rendezők és igazgatók személye is. A változatosság is izgalmassá teszi ezt a pályát. Győrben öt évet töltöttem el. Eljártam Horace-t, a Nők iskolájában, de a legjelentősebb mégiscsak a Hamlet címszerepe volt. Győrnek nemcsak a nagy és szép szerepeket köszönhetem, ott ismerem meg feleségemet, Danyi Juditot, akivel együtt szerződtem Kecskemétre. Kecskemétre is azért jöttem, mert hívtak, s mint említettem, szeretem a kihívásokat is. Remélem a közönségnek is emlékezetes marad a Háború hármában című Gyurkovics Tibor darab. A Legyezőre rendezőként emlékszem vissza szívesen, a Bohóc pedig még most is megtekinthető.

- Fontos állomás egy színész életében Bánk bán.

- Nem gondoltam, hogy ezt valaha is eljátszom. Attól is izgalmas ez a pálya, hogy olyan szerepek is megtalálnak, amelyekről én azt gondoltam, hogy elkerülnek majd. Katona József darabjával a kötelező tananyagon kívül találkoztam már, de akkor az első színpadi létem elfoglaltá tett. Most másképpen találkozom vele, s izgatottan várom a közönség visszajelzéseit.

- Milyen Hegedűs Zoltán Bánkja?

- A szerelemféltség és a féltékenységek motívumaira igyekszem nagy hangsúlyt fektetni. Az én alakításomban ezek az emberi érzések lesznek a dominánsak. Érdekes előadás lesz, amelyre előítéletek nélkül, nyitott gondolkodással és szívvel kell a közönségnek a nézőtérre leülnie. Ha így jön el valaki megnézni az előadást, magával fogja sodorni és magával tudja ragadni nemzeti drámánk.

Lejegyezte: Tajti István

ÜNNEP ÉS KIVONULÁS

Szemadám György kiállítása

Ritka élmény, hogy építészeti környezetet és kiállítás olyan szerves egységbe álljon össze, mint Szemadám György tárlatán a Cifrapalota pávás termében, Vörösváry Ákos rendezésében. A szecessziós ornamentika, az enteriőrbe helyezett tárgyak és a Szemadám művekkel berendezett tér együttes erővel lendítik a föld-hözragadt képzeletet a szellem szabadsága és az emlékezet mélyrétegei felé. Szemadám György a kortárs magyar festészet magányos utazója, nem fut versenyt, nem kapcsolódik iskolákhoz, múltó divatokhoz, mestere sem volt, ahogy egy korábbi katalógusában olvashatjuk, "önmaga tanítványa".

Műveiben mégis mintha ötvöződne René Magritte misztikus szürrealizmusa, Bálint Endre derengő mélységű koloritja, a távolkeleti művészet hajlékony rajzossága és meditatív elmélyültsége. Régóta keresem az alkalmat egy kiadós beszélgetésre, de a sors fintora, hogy útjaink mindig másfelé visznek. Így történt ez most is, ezért csak egy rövid telefoninterjú keretében próbálom faggatni titkairól.

Korábbi munkásságában még felfedezhető volt a pop art, valamint a hepening és a performansz hatása. Mára ennek nyoma sincs műveiben. Hogyan formálódott ez a természetre figyelő, filozofikus festészet?

A hatvanas évek végén eszmélve egy olyan korban találtam magam, amelyből nem csak nevem, de gondolkodásom miatt is szükségszerűen kirekesztődtem. A másik, az árnyékos oldalon véletlenszerűen alakult úgy a sorsom, hogy Vaszkó Erzsébetnél laktam albérletben, akiről csak később tudtam meg, hogy festő. Nagyszerű ember és kiváló művész volt, azt hiszem őt mesteremnek nevezhetem. Olyan művészekkel ismerkedtem meg, mint Korniss Dezső, Bálint Endre, Schéner Mihály, Halmi Miklós, vagy Haris László és még sorolhatnám. Ekkor úgy tűnt, hogy ezt a munkát csak csapatban lehet végezni, úgy éreztük a közösség védelmet, támogatást és szellemi építkezést jelent. Ekkor működött pl. a Szürenon, vagy a N.o. 1. csoport, melynek magam is tagja voltam. Sajnos később kiderült, hogy a hatalom pontosan tudta ki-kivel tart kapcsolatot és ezeket a közösségeket kíméletlenül szétverték. Sőt, hogy egymásban sem bízhattunk igazán a csoport tagjai közül néhányat kiemelték, a többiek pedig lerugdosták. Ekkor indultak az egyéni utak, magunkra maradtunk és ekkor-

tanultam meg, hogy a közösség csak illúzió, nincs közösség, sem szűkebb, sem tágabb értelemben, csak az egyedül bejárható út lehetősége létezik. Ezek szomorú tapasztalatok, de az élet azt igazolta, hogy hiába voltam toleráns a más szemléletű alkotók iránt például az NKA kuratóriumának tagjaként, vagy a TV

Vizuális Művészeti Szerkesztőségének vezetőjeként, amikor a TV azóta menesztett vezetői az elmúlt évben kirúgták a teljes szerkesztőséget, senki nem állt ki mellettünk. Úgy tűnik, hogy a Magyar Televízió, a vizuális művészetet nem tekinti időszzerű műfajnak.

Ma amikor úgy tűnik, hogy a világot csak a fogyasztás és a pénz motiválja, amikor minden szétesni látszik, amikor hamis próféták fosztogatják a szellem kincstárát, te nem szállsz ringbe és nem hadakozol a világgal, nem akarod a szétesést korszerűen ábrázolni, mint teszik ezt sokan. Erőteljesen foglalkoztat viszont a mítoszok világa, az ember és a természet örök egysége, a világ látható és láthatatlan tartományainak átjárhatósága, a transzcendencia világa. Miből merítesz hitet, mi hajt e mindennapi tapasztalatoktól távoli vidékre és hogyan fogalmaznád meg saját hivatásodat?

Csak a saját belső tapasztalataimra hagyatkozom és a tágabb közösség, például a haza fogalmát is így a természettel való elmélyült kapcsolatban építem fel újra. Nem kíváncsi a kortárs művészettel együtt úszni, hiszen ezt a palettát a hatalom időnként úgyis átrendezi. Lehet, hogy ez a lassú türelmes és aprólékos építkezés most egy elavult dolognak látszik, de amikor az ember eldönti, hogy nyilvánosság elé lép, tudnia kell hogy az felelősséggel jár. Nem érdekelnek a gegek, a látványos blöffök, a hatásvadász üres gesztusok, és nem érdekel, hogy új ideaként ma mit lehet eladni. Ha dolgozom nem érint a világ fecsegése. Az alkotás a legszemélyesebb belső ügyem, olyan, mint a fohász, vagy

A kiállítást ifj. Gyergyádesz László nyitotta meg

az ima. Nem prófécia, nem kinyilatkoztatás, a Szent Grál keresése. Elődeink öt-hatszáz éve Tiziano, vagy Michelangelo még tudták hogyan valósul meg Isten és ember harmonikus együttléte, mára ez a tudás elveszett, én legjobb esetben egy kereső ember lehetek. Belső útjaimat járom Isten és a világ harmóniáját keresve, képeim utazásom képeslapjai. Egy mongol szobrász barátom Den Barsboldt egyszer ezt mondta: amikor Szemadám képeit nézem, hirtelen visszanyerni vélek valamit abból, amit már elvesztettnek hittem.

Szemadám György teoretikus alkot,

elméleti tevékenységét több általa írott könyv, előadás és kiállítás megnyitó szövege őrzi. Írt könyvet Jankovics Marcellról, társszerzője az 1990-ben kiadott Jelképtárnak, 1991-ben jelent meg az Apokrif állattan, 1995-ben a Belső tárlat, 1997-ben az Apokrif lények enciklopédiája és 1999-ben az Antik torzók és válogatott vernisszázsok című könyve, de írt filmnovellát is. Birtokolja tehát a kifejezés sokféle eszköztárát, első-sorban azonban mégis született festő.

A kiállításon készült jegyzeteimet lapozva felidőződik bennem a Vándorok emléke című kép álomtisztaságának, a Disputa, avagy Krisztus ostromozása című kép-pár finom ornamentikával átszőtt mélytűző koloritja, dekoratív tisztasága és a Havadtói temető időtlen derengése, dülöngő kövei. Minden változik, a divatok elmúlnak a madarak elrepülnek, a temető kövei megdőlnek és elporladnak, de a szellem, a lélek fényessége állandó. Ez az a belső fény, amely változó intenzitással de mindig átereng Szemadám György képein.

Írta:
Balanyi
Károly

A MURAKÖZYEK HAGYATÉKA

A korábbi kötelezettség vállalások ellenére még mindig nem a Muraközyekről elnevezett külön emléksobában, hanem a Katona József Emlékház kiállító termében nyílt meg a régi kecskeméti Muraközy család hagyatékából összegyűjtött fotográfiák és festmények kiállítása a Tavaszi Fesztivál rendezvényei sorában. Az 1824. és 1892. között élt Muraközy János festőművész, 1848-49-es honvéd százados és gerillakapitány tevékenységét Székelyné Kőrösi Ilona történész, főmuzeológus mutatta be megnyitójában. Képiükön a ma is Kecskeméten élő családtagok közül Muraközy György, ifj. és id. Muraközy János látható.

A Katona József Könyvtár ajánlatából

A hónap műalkotása: Bardócz Lajos: Petőfi triptichon-ja megtekinthető a könyvtári Kávézóban

Április 5. csütörtök, 17 órakor "A magyarság útja a XXI. századba" rendezvénysorozat. A tudás szerepe az ezredfordulón. Előadó: **Fodor István**, az Ericsson vezérigazgatója

Április 11. szerda a Költészet Napja. Játsszunk verset! Egész napos műveltségi játék. Költészet és más művészetek. Rajzolt versek. Gyerekek versekhez készített illusztrációinak bemutatása

17 óra találkozás fiatal költőkkel. Vendégek: **Karafiáth Orsolya** és **Varró Dániel**. Házigazda: **Király Levente**, a Magvető Kiadó szerkesztője

Április 3-14. Játsszunk a szóval! Nyelvi próbák gyerekeknek

Április 10-20 Varázslóiskola. Harry Potter a könyvtárban

Április 21-28. Játékok égen és földön

Április 26. csütörtök 14.30 óra. Rovarleszen. **Vásárhelyi Tamás** biológus.

MEGHÍVÓ HANGVERSENYEKRE. A Kodály Iskola április 26-án este hatkor a Miraculum bérlet keretében a Banchieri együttes, 27-én este hét órára a Kecskeméti Szimfonikus zenekar és a Kodály Iskola tehetséges diákjainak közös koncertjére várja az érdeklődőket.

Művelődési központ

A Tavaszi Fesztivál ünnepélyes megnyitójához nyújtott keretet a harminc éves Győri Nemzetközi Művésztelep kiállítása. A Győri Művésztelep sorsa igen változatosan alakult az elmúlt évtizedek során. Az első periódust a jelentős ipari háttérrel rendelkező Rába-Szimpózium, és a szobrászat, valamint a nagy méretek és az ábrázolás radikális elutasítása jellemezte. Ézsias István írja ezzel a korai periódussal kapcsolatban "Nagy szerepe volt abban, hogy a modern szobrászatról alkotott fogalmaink jelentősen megváltoztak... A szobrászat fogalomkörét ma már az életfunkciók teljes, átfogó színtereinek művészi alakítására vonatkoztatjuk." Mára ez a technikai háttér az iparszerkezetet jelentős átalakulása következtében megszűnt. A művésztelepet az önkormányzat működteti, tevékenységének hangsúlyja pedig áttevődött a képzőművészet egyéb területeire és a grafikai műhely működésére. A kiállításon azonban ha kisméretben is de kapunk némi ízelítőt a szobrászati anyagból. Itt elsősorban az iskolateremtő mester **Csiky Tibort** kell kiemelni, akinek jelentős szerepe volt a telep szemléletének formálásában. A tiszta geometrikus gondolkodás szép példája **Heffer László** önmagába visszatérő krómácel térgörbéje, **Trombitás Tamásnak** az egység és másság problémakörét felidéző plasztikája, vagy **Budahegyi Tibor** ipari objektje. A gazdag képanyagból számomra **Antonie Helbertnek** az egység és sokszorosíthatóság kérdését feszegető festménysorozata, **Dan Steffan** fanyar ironikus festménye, **Koroncz Endre** alapformákra épített, de gondolati tartalommal jól feltölthető rézkarcsorozata, **Vicky Tsalamata** a képirásra és a mandalára rimelő papír relieffje, **Molnár Péter** érzékeny rezgésű lélektékepei és **Ulfr Ecker** a szellemi tér és idő viszonyaitat fűrkésző képi meditációi voltak a legemlékezetesebbek. Kár, hogy **Bohus Zoltán** és **Haraszi István** csak a meghívóban szerepel, műveiket nem láthattuk a tárlaton.

Cifrapalota

A földszinti kiállító terembe a 3V LAB csoport invitálta a látogatókat. A meghívó hepening, vagy performansz jellegű akciót ígért, jól csengő nevekkel szervezett alkotói gárdával. (A hepening: a pop arttal együtt a hatvanas évek elején kialakult spontán, színpadszerű cselekménysorozat, melyben gyakran a közönség is részt vesz. A performansz ennek egy későbbi, koncepciózusabb, a mozgás, a zene és a látvány egységére törekvő változata.)

Nézzük azonban a tényeket.

Első meglepetés: a termék falain a Kecskeméti Képtár gyűjteményéből származó, különböző korokat és stílusokat képviselő alkotások lógnak, (néhányik fejfelé) szoros egymásrataltságra, egymást zavaró közelségben, horizontális és vertikális cikk-cakk vonulatokat alkotva. A meghívóban feltüntetett alkotók művei nincsenek sehol. Mindez elektronikusan torzított élő zenei hatások és énekhang kíséretében. A termék időről időre elsőtétednek, ilyenkor diavetítővel kivetített képek írják át a falon lévő alkotások szín és formavilágát, olykor némi tiszteltetlenséggel övezett blöffszerű, bizarr asszociációkat keltve, (harmadik terem), vagy enyhe unalmat mutatva, (első terem) máskor viszont spirituális mélységet kölcsönözve, például **Révész Imre** zsánerjellegű képének, vagy izgalmas metamorfózist teremtve egy térbe helyezett szobor arcán. A kiállítás legátgondoltabb és legkomplexebben fogalmazott fejezetét a középső terem alkotja. Az előtér a legédektelebb, hiszen itt a Bárdosi József művészettörténész által megfogalmazott és kifüggesztett koncepcióból csupán a torlódo művek egymást kioltó hatása érvényesül. A tárlat egészen a látható és láthatatlan, dolgok ismétlődő egymásutánisága felerősíti az idő dimenzióját, és sajátos dinamizmust visz a statikus térbe.

Második meglepetés: a várt és az előzmények által sugallt akció elmaradt, volt helyette viszont hagyományos formátumú

megnyitóbeszéd, laza vonalvezetésű filozofikus tárlásában,

Bohár Andrásról. Az összművészeti törekvésből így a mozgás és a közönség aktív bevonása a történésbe ezúttal kimaradt.

A teória: (**Bárdosi József** szavai alapján rövidítve) az 1997-ben létrejött csoport olyan térben és időben zajló összművészeti tevékenységet folytat, melyben a látvány, a zene, a filozófia és a mozgás szerves egységben jelenik meg. Nem befejezett műveket készítünk, hanem azt a szituációt akarjuk körbe járni, hogy mi a művészet ma. A képtár gyűjteményéből ötletszerűen válogatott művekkel azt akartuk elérni, hogy ne a statikus mű és a képzőművészet domináljon. A két képréteg, a falon lévő és a rávetített együtt reprezentálja, hogy nincs tökéletes művészet. Nem hihető, hogy ma is statikus képeket kell festeni, az élet csupa aktivitás és mozgás, az életszerűség a fontos. Nem művészet, ami mögött nincs élet. A századelső avantgarde törekvései még rombolni akartak, a 70-es évek posztmodern irányzata már szakított a rombolással, inkább a múltat idézve akart bekerülni a múzeumba. A rombolás tőlünk is idegen, de nem nézünk mindenre áhítattal, ami a régi korok alkotása. Az élet fontosabb számunkra és korunk művészete nem más, mint folytonos identitáskeresés.

Konklúzió: a szokatlan rendezés szándéka, hogy az emlékezet által működtetett belső film szürreális montázs jellegű - mely szerint az emlékezet egymástól térben és időben távoli eseményeket és képeket képes átrendezni, és új összefüggésben felidézni - manuálisan leképezze. Az ötlet érdekes, de eleve kudarcra ítéltetett, hiszen az emlékezet és a fantázia közös termékeként játszi könnyedséggel pergő belső filmlátomással képtelenség szöggel, kalapáccsal és falra akasztott képpel versenyre kelni. Az emlékezet persze ezekről a kép és eseménysorozokról is elkészíti majd a maga sajátos animációját, és talán elősegíti a képzőművészetről alkotott statikus nézetünk felülvizsgálatát.

Március 8-án nőnap köszöntővel egybekötve nyílt meg a Nemzetközi Kerámia Stúdió múzeumában a több hónapig itt alkotó Nam Jung Im koreai keramikusnő legfrissebb alkotásaiból összeállított és Úton címmel a Stúdió gyűjteményéből tematikusan válogatott két kiállítás. Képünkön Probstner János igazgató, a koreai művész és Mészáros Marianna ügyvezető titkár látható.

A MUSEION, a Nemzetközi Kerámia Stúdió Múzeuma

Kápolna u. 13. Tel: 76/ 486-867 Nyitva: P-Szo-V 10.00 - 17.00-ig
Április 15-ig látható az "Úton" című tematikus kiállítás az NKS gyűjteményéből.
Április 22. "Jönnek a külföldiek" -Kelet és Nyugat találkozása- a második öt év
Április 26-május 31. "Mesterképzős évek" Dokumentumok az NKS történetéről.
A Múzeum előzetes bejelentés alapján hétköznap is fogadja látogatóit.

TÁRLATOK, BEMUTATÓK

A Népi Iparművészeti Múzeumban nyílt meg a Válogatás a Kisalföld élő népművészetéből című kiállítás, amelyen főleg győri és soproni, valamint mosonmagyaróvári hímző, fazekas, csontfaragó, tojásfestő, lőszórékszer-készítő, szövő, varró népi iparművészek munkái láthatók április 28-ig. Szintén a Népi Iparművészeti Múzeum most megnyílt új kiállításán láthatók azok a lőszórónő-műhely által készített munkák, amelyeket Bodrogi Sándor népművész tiszteletére rendeztek, és május 28-áig látható.

A Kodály iskola március 15-i ünnepségének keretében Csete Ildikó iparművész, Csete György építész és Csete Örs fotográfus közös kiállítását Döbrentei Kornél költő nyitotta meg. Kodály népdalfeldolgozásaiból énekelt Csete Zsolt és a Kicsinyek Kórusa.

A rövid idő alatt közismertté és népszerűvé vált Kortárs Galéria Vörös Szalon kiállítóteremtét nyitották meg Szappanos István főiskolai tanár, festőművész "Mester és tanítványai" tárlatával a Rákóczi úton. Köszöntőt Szécsi Gábor polgármester, méltatást Turai G. Kamill esztéta mondott.

A Dán Kulturális Intézet közös kiállítást szervezett a Dán Foltvarrók és a Kecskeméti Napraforgó Foltvarró Kör számára az intézet épületében.

A Nemzetközi Kerámia Stúdió Múzeuma és a Barabás Miklós Céh Az erdélyi alkotóművészek szimpóziuma a Nemzetközi Kerámia Stúdióban címmel rendezett kiállítást. Megnyitót Jankovics Marcell filmrendező, a Nemzeti Kulturális Alapprogram elnöke, köszöntőt Probstner János igazgató mondott. Kilenc erdélyi magyar és román művész munkái láthatók április 15-ig.

A Meditress Egészségházban (Petőfi város, Bagoly utca) az Én békességem címmel nyílt meg Virágh Zoltán festőművész kiállítása. Gitáron közreműködött Horváth János és dr. Nemes József. A képek április 22-ig tekinthetők meg.

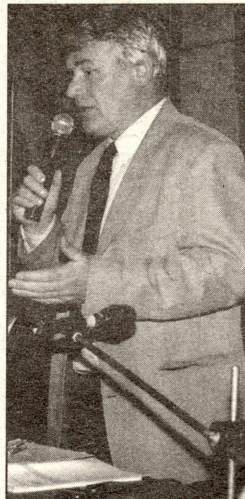

A Bozsó Gyűjtemény adott helyet a Tiszakécskei Művésztelep gyűjteményes kiállításának megnyitójára, amelyen Lóránd Klára művészettörténész köszöntötte a nagyszámú egybegyűltet, és Ecsedi István a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára mondott megnyitó beszédet, majd Tiszakécske polgármestere, Kovács Ernő szólt a művésztelep jelentőségéről. Közel hetven művész, ennél is több alkotása július végéig tekinthető meg a Klapka utcai kiállító termekben.

DÖNTÉS NAPIRENDEN KÍVÜL

A Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés március 23-i ülésének eredeti napirendjén nem szerepelt az az előterjesztés, amelyet Karsai Péter alelnök (képünkön) sürgősséggel terjesztett a testület elé. Ennek témája volt, hogy a közgyűlés korábbi döntését változtassa meg, és a Kerámia Stúdió és a Zománcművészeti Alkotóműhely ne az eredeti elképzelések szerint, egy társaság részeként, hanem a Kerámia Stúdió önálló Kht.-ként, a zománcművészetek pedig továbbra is megyei fenntartású intézményként működjenek tovább.

Az alelnök szóbeli indoklásában elmondta, hogy a 350 millió forintos hiánnyal küzdő megyei költségvetésből 80 millió forint jut a nem kötelező feladatok ellátó határainak, ilyen jellegű intézménynek. A megyének a művészeti mecenatúra területén fontos tehát, hogy ha módja van rá, akkor jól egyeztesse össze a kötelező és nem kötelező feladatokat. Most úgy tűnik, hogy az általa előterjesztett javaslattal egyrészt a megyei célok is érvényre jutnak, de a soproni egyetemen kihelyezett tanszéknek a Nemzetközi Kerámia Stúdió ügye is révbe érhet. A Zománcművészeti Műhelynél is a várossal való egyeztetés alapján megoldhatónak tűnik a közös finanszírozás. Endre Sándor megyei elnök szerint még alaposabb vizsgá-

Karsai Péter

nem sokkal megkérdeztük Probstner Jánost, az NKS igazgatóját, hogy mi a véleménye az így kialakult helyzetről. A nemzetközileg elismert művész, aki 25 év óta alapító igazgatóként jegyzi az intézményt, elmondta, hogy alapvetően örül a mostani döntésnek.

Már huszonévevel ezelőtt is - az adott időszak lehetőségei szerint - a magam módján, a kapitalista világ követelményei szerint szerveztem az itteni életet és munkát, valamint az intézmény kapcsolatrendszerét. Ezért tehát ez a változás szemléletmódom-

latnak és előkészítő tárgyalásoknak kellene megelőznie a végleges döntést, így ő nem támogatta a sürgősségi javaslatot ebben a formájában. A közgyűlés végül is 29 igen szavazattal, 6 tartózkodással mellett, az alelnöki javaslatot fogadta el.

Az ülés után nem sokkal megkérdeztük Probstner Jánost, az NKS igazgatóját, hogy mi a véleménye az így kialakult helyzetről. A nemzetközileg elismert művész, aki 25 év óta alapító igazgatóként jegyzi az intézményt, elmondta, hogy alapvetően örül a mostani döntésnek.

Már huszonévevel ezelőtt is - az adott időszak lehetőségei szerint - a magam módján, a kapitalista világ követelményei szerint szerveztem az itteni életet és munkát, valamint az intézmény kapcsolatrendszerét. Ezért tehát ez a változás szemléletmódom-

ban és cselekedeteimben nem kíván olyan lényegi módosításokat, amelyeket mint követelményt ne vállalhatnék. Megpróbálom elsődlegesen azokat a pozitívumokat megkeresni, amelyet ez a működési és gazdálkodási forma váltása nyújthat számunkra. Azt sajnos továbbra is nehezményezem, hogy az előkészítésben az érdemi döntéshozókkal nem nyílt időben és kellő mélységben megfelelő egyeztetésekre lehetőség, és főleg ebből eredeztethető a közelmúltbeli nehézs pillanatok. A jövő szempontjából létfontosságú kérdésnek tartom, hogy a megye és a város nyerhet egy ténylegesen működő egyetemi tanszéket, amely eddigi munkánk elismerése, és a tovább folytatás fontos garanciája egyben.

Megkérdeztük a Zománcművészeti Alkotóműhely képviselőjét Gyergyádesz Lászlót, aki az intézmény közalkalmazotti képviselője is.

Túri Endre művészeti vezető éppen most tárgyal Nagy Ferenc megyei alelnök úrral, én pedig most bontottam fel a döntésről szóló levelet, amelyben április elejéig kéri véleményünket róla. Így tehát most még érdemben nem tudunk semmi újat mondani, vélhetően idén biztos még gazdaságilag részben önálló intézményként fogunk működni.

Az átalakulás folyamatáról a későbbiekben is beszámolunk. k.gy.

MI LESZ A BUGACI KISVASÚTTAL? A megyei önkormányzat legutóbbi ülésén jónéhány, a kecskemétiakat is érintő téma volt. Jogutód nélkül megszüntette a közgyűlés Róna Rádiót. Dr. Balogh László, ügyis, mint volt megyei közgyűlési elnök, felidézte a rádió alapításának 1994-es körülményeit, amikor fontos volt a vajdasági magyarok tájékoztatása is. Az elmúlt évek pályázataiban során nem volt a politikai erők között tényleges egyeztetés és közös szándék. Az eddig ráköltött kb. százmillió forintos vagyonvesztésen túl egy nagyon fontos lehetőség is elveszett a megye számára, hiszen a mostani nyertes az se nem megyei, se nem városi. A testület végezetül köszönetet mondott a rádió dolgozóinak munkájukért. Jövőhagyták a kistérségi egészségügyi veszélyes hulladékkezelővel kapcsolatos előterjesztést, a megyei kórház sürgősségi betegellátó osztály műszer-beszerezésre vonatkozó engedélyokiratát, a két munkahelyes szájsebészeti egység kialakítását és a kórházi hőenergia ellátó rendszer rekonstrukcióját. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának pályázati felhívására, a Cifrapalota műemléki helyreállítására készült előterjesztést, a Matematikában Tehetséges Gyermekek Alapítvány támogatási kérelmét is jóváhagyták. Gyors döntés utáni gondolkodás és némi vita kerekedett abból, hogy a bugaci kisvasút üzemeltetésére létrehozandó kht-ba az 500 ezer forint(!) összegű belépést a testület csak egyszerű (és nem minősített) többséggel fogadta el, így döntésük nemleges. Az ügyre visszatérnek.

ÚTON

Tematikus kiállítás a Nemzetközi Kerámia Stúdió gyűjteményéből

A Nemzetközi Kerámia Stúdió működésének 25 éve alatt rendezett szemináriumok, szimpozionok anyagát megismerhettük Kecskeméten, a rendezvényeket követő kiállításokon. Az évtizedekben összegyűlt, nemzetközileg mércével is felbecsülhetetlen értékű alkotásokat, az intézmény épületében, a MUSEION névre keresztelt kiállítóterben tekinthetjük meg. Probstner János keramikus, a stúdió igazgatója, 2001 januárjától, időszakos kiállítások sorozatán keresztül népszerűsíti, a kerámia-gyűjtemény anyagát.

A magyar és külföldi keramikusok műveit, a gondolatgazdagság, a sík- és térbeli megformálás változatos alkalmazása, a különböző anyagok szellemes társítása, az alkalmazott technikák variációja, a változatos anyagfelhasználás jellemzi.

Az Úton címet viselő tematikus kiállításon szereplő tárgyak az élet látleletei. Vilma Agustsdottir (Is) Föld elnevezésű, természeti alakzatra emlékeztető térplasztikája, a fa és a homok felhasználásával teljesedik ki, Alan Watt (Aus) Szélfutó kompozíciója, az anyag matt felületének megmunkálásával, síkbeli ritmusával érzékelteti a természet erőit.

Lilo Schrammel (A) Madár csoportja, vékony fémháló védelme alatt a repülés öröme és szabadságát jeleníti meg, bravúros technikai megoldással. Nácsa Edit (H) Vízvilág c. fehér, átlátszó, áramvonalas hal-plasztikája a úszómozgást érzékelteti, Nemes Timea (H) Az én lényemből kiragadott... reliefs, akár medúzáként is színesíthetné a vizek világát.

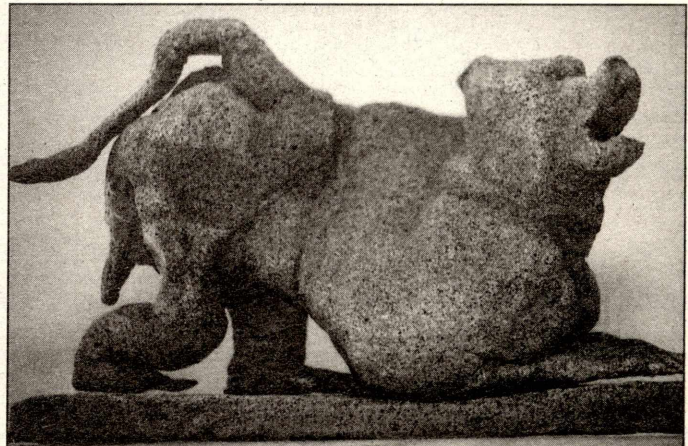
A kerámia plasztikák alkotói, az állat-megformálás karakterjegyeinek az érvényesítése mellett, a groteszk ábrázolás eszközeivel élnek és a humor-forrásává válnak. Schrammel Imre (H) Támadó orángutánja a támadó testtartás megjelenítésével, olyan kisugárzást ad a figurának, hogy emberi magatartásformákat idéz fel. Joseph Kurhajec (F) Patkányok c. sorozata, a testfelületek változatos kialakítása technikai tudást és játékoságot sugall, Anna Malicka Zamorska (PL) Farkasok elnevezésű egyalakos, torz, ülő figurája, komikus hatást vált ki. Králl Borbála (H) Figurája, a fémvázra épített gázlómadara, szobrászi eszközökkel megformált állatplasztika, szellemes organikus anyag felhasználásával tűnik ki. Antal András (H) Vonulás és Birgitt Krogh (DK) Lovak és emberi figurák című faliképei, a keramikusok síkbeli kompozíciós készségéről, anyag- és színhasználatának a tudatosságáról tanúskodik. Gerle Margit (H) szárbaszőkő, Védezt növényével teszi teljessé, a bemutató természeti jelenségeket megjelenítő részét.

A kiállítás változatos anyagában, Pázmándi Antal (H) Papír-

hajtogatott repülő-je, a játékos képzelet és mives megformálást megtestesítője. Kungl György (H) Csokolózó puttók haragos delfinek emlékműve már a címmel is sugallja, kerámia térplasztika groteszk és ironikus hatását, melyet a művész még fokoz a rózsaszínbe hajló színvilágával. A kiállítási anyagból, Jolanta Kvasyte (LT) Edény-e, kehelyformájával, talpának és peremének finom, áttört plasztikai díszítésével egyben arra is emlékeztet, hogy a huszadik század végi kerámiaművészetében a változatos

Králl Borbála: Figura

Schrammel Imre: Támadó orángután

anyaghasználat mellett, a plasztikai törekvések kiteljesítése, és a dísz tárgyak létrehozása került előtérbe, a szimpozionok résztvevői és a ösztöndíjas művészek között.

Az Úton című tematikus kiállítást, Jóna Gudvardardóttir keramikusművész rendezte, aki két évtizede a Nemzetközi Kerámia Stúdió munkájának állandó résztvevője. Munkáját az igényes válogatás mellett, a hazai és külföldi művészek arányos szerepeltetése, különböző stílusú alkotások harmonikus, térbeli és síkbeli elhelyezése fémjelzi. D. K. M.

Ünnepek, gyásznapok, iskolák

A HOLOCAUST NAPJA

A KOMMUNIZMUS ÜLDÖZÖTEINEK NAPJA

Nem kis feladatot vállal magára az, aki egy viharos történelmi múltú volt szocialista országban új politikai emléknapp(ka)t kíván meghonosítani. A politikai ünnepek nem vetélkedhetnek az egyházi-vallási ünnepek évezredes beágyazódottságával, sem a családi ünnepek intimitásával: kicsit mesterkéltek, csináltak, erőltetettek. Nekem úgy tűnik, hazánkban egyedül március 15. lett valóban mindannyiunk ünnepévé. Noha Kecskemét lakóinak legfeljebb egy-két százaléka visel kokárdát, s ennél is kevesebben kísérnek figyelemmel élőben vagy televízióban egy ünnepi műsort, ez a nap mégis a miénk: ott dereng benne óvodás korunk kézzel festett, hurkapálcára ragasztott nemzeti színű zászlaja, a Kossuth szobor fagyos földjébe szúrva, és persze kisiskolás kori szavalataink, az együtt énekelt Kossuth-nóták, s valahol serdülőkorunkból egy történelem óra, ahol megkönnyeztük a világosi fegyverletételt.

Április 4. vagy november 7. már sohasem volt igazán a nemzeté, a győzelem napja, vagy - talán rémlik még a középkoriaknak? amikor hetedik-es-nyolcadikos voltam, megemlékeztünk róla - a KMP megalakulásának vagy Lenin születésének évfordulójára a legkevésbé volt az. De, legyünk őszinték, október 23. sem az igazi nap, a köztársaság napjáról (dec. 21: az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulása, egyes naptárakban piros betűs nap) vagy a májusi hősök napjáról pedig a legtöbb magyar azt sem tudja, eszik-e vagy iszszák. Egyes országok, népek kultúrájában vannak fontos gyásznapok - pl. az ókori Rómában, ma Szerbiában vagy Izraelben - de hazánkban ennek nincs igazi hagyománya. Október 6. az egyetlen közismert nemzeti gyásznapunk, ám magam nem tapasztalom, hogy mélyen megérintené az embereket.

Ilyen előzmények és körülmények közepette igazán bátor és becsületes vállalkozásnak tűnt az esztendővel ezelőtti döntés, legyen Magyarországon is emléknapi a Soának (holocaustnak), vagyis több millió európai, közöttük többszáz ezer magyar zsidó második világháborús elpusztításának. Csakhogy Magyarországon vagyunk, semmi sem olyan egyszerű. Aligha vitatható, hogy a mérsékelt politikai jobboldal hazánkban is demokratikus és antifasiszta, akárcsak másutt Európában. Csakhogy antifasizmusát nagyon fukarul méri, (ami korántsem általános kontinensünk más tájain) mintha radikális szélsőjobbtól elhatárolódná, holocaustra emlékezni, mai fasisztákat elítélni csak kényszerből és félszívről lehetne. Mondjuk ki: jobboldali magyar akkor tesz csak antifasiszta kijelentést, ha azonnal (többszörre ugyanabban a mondatban) a kommunizmustól is elhatárolódik. Természetesen nem a sztálinizmussal való szembehelyezkedést kifogásoljuk, hanem a görcsös és merev árukapsolást, a patikamérleggen egyensúlyoztatott becsületet, a kétfrontos harc kényszerkérpetét.

Miért ne lehetne, mondjuk hétfőn, csak úgy, antifasisztának lenni, mert ezt hozza az élet: újságban, politikai gyűlésen, tudományos konferencián, iskolában - hogy aztán, tegyük fel, csütörtökön, csak úgy, minden antifasizmus nélkül, antisztálinisták legyünk, mert most meg ez került felszínre? Ezért fogadtam jómagam csodálkozó örömmel a nagyvonalú, különös gesztust: ezentúl mi is emlékezzünk meg gonoszul elpusztított embertársainkról. Aztán gyorsan jött a magyar jobboldali barter: ha így, akkor úgy is, de azonnal: ha holocaust napja, ha már muszáj (a fene ennél ez a finnyás Európát!) akkor legyen kommunizmus áldozatainak napja is. Be szép lett volna, ha e két - önmagában egyformán logikus és indokolt - kezdeményezés, mondjuk, két év különbséggel születik! De azért így, jobboldali módra szigorúan összekapcsolva sem lesz könnyű. Egyik gimnáziumunkban azt mondta egy tanár nő: ha lesz holocaust napja, ő aznap nem jön be az iskolába. Egy másik kecskeméti gimnázium tanárának, mikor megemlítettem neki, hogy holocaust emléknapot szervezek, kiszaladt a száján: de hiszen tegnap volt a kommunizmus áldozatainak napja ... értsd: miért nem arról készítek műsort? (déja vu: 1982-ben pályakezdő tanárként KISZ vitakört akartam tartani az 1968-as prágai tavaszról, amire azt mondta idősebb kollegám, miért nem a proletár internacionalizmusról és a szocialista hazafiságról szervezek vitakört?)

Egyszóval, nem lesz könnyű. Magam úgy tapasztaltam: március 15. vagy október 23. is akkor válik értetűvé a diák számára, amikor ott tartunk a tananyagban, hogy szervesen ez a téma következik. Történelmi összefüggéseiből kiragadva bármely ünnep vagy gyásznap csak roppant nehezen tehető "fogyaszthatóvá" egy iskolának. Épp ezért: csak semmi kötelezőt, kivezéngelt diákságot, parancsba adott gyászt! Hagyni kell megérni a dolgokat, máskülönbben többet ártunk, mint használunk. A becsületes tanár 1984-ben is beszélt tanítványainak Rákosi-diktatúráról, törvény-

sértő perekről, terrorról, még csak rendszerváltás sem kellett hozzá. Akiben viszont nincs szaktudás és eltökéltség, akkor is elszabotálja majd az emléknepokat, ha pedig őszintén elvárják tőle. Inkább tíz osztályból egyben legyen komoly és szép megemlékezés - mint tízből tizenben összecsapott és lélekelen.

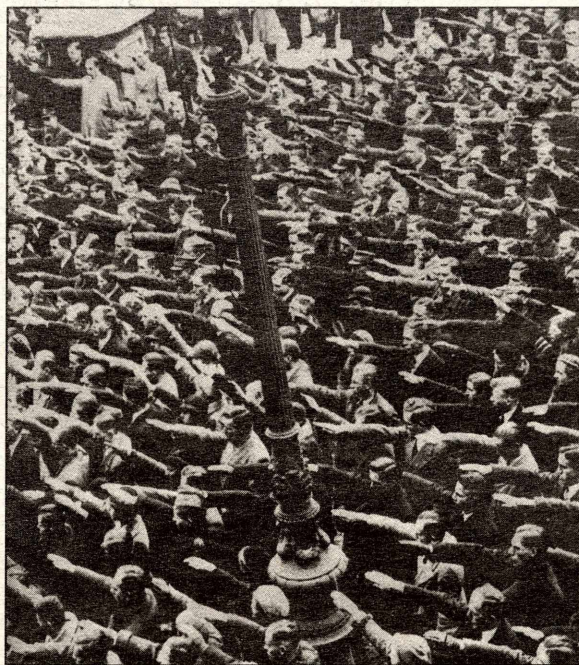
Nácizmus, sztálinizmus - mi is történt?

Ha a XX. század két nagy diktatúrája kerül szóba, nem könnyű annak, aki higgadt elemzésre vállalkozik. Ha azt mondom: fasizmus és sztálinizmus között sok a hasonlóság, egyik ember azért szisszen fel: hasonlóság? Hiszen ezek azonosak! A másik ember azért ráncolja a szemöldökét, merthogy: hasonlóság? Hiszen ez két különböző dolog! Mintha bizony a "hasonló" szó érthetetlen lenne. Pedig hasonlóak: nem teljesen azonosak, és nem teljesen különbözőek. Az alapos, tudományos igényű összevetés túlmutatna ezen írás és a Köztér keretein, lehetőségein. Amit tehetünk, gyors és vázlatos egybevetés. Válasszuk az összehasonlítás alapjául a két "őstípust": a náci Németországot és a sztálini Szovjetuniót. Nem kevés a hasonlóság.

Valójában az egybevetésnek (legalább) három síkja van: erkölcsi, politikai, történelmi. Ezek persze az életben, a valóságban összefüggenek, de az elemzés számára lehetséges és érdemes szétválasztani őket.

Erkölcsei szempontból egyszerű és szimmetrikus a képlet. Nemet kell mondanai, nemet és csakis nemet. Mert teljesen mindegy, hogy a GULÁG-szigeteken vagy a náci lágerekben halt meg több ember, és teljesen mindegy, hogy a felsőbbrendű faj vagy a világforradalom jegyében csuknak börtönbe egy újságíró, lőnek le egy szakszervezeti bizalmi vagy vernek meg egy parasztgazdát. A bűn: bűn, jó szándékkal nem igazolható.

Politikai szempontból bonyolultabb a helyzet. Első közelítésben persze itt is mondhatjuk: nemet a fasizmusra, nemet a sztálinizmusra. Csakhogy: ma, és az elmúlt évtizedben semmiféle sztálinista politikai program vagy cselekvés nem zavarta meg a kedélyeket, semmiféle

kommunista veszély nincsen, legfeljebb némi apolitikus Kádár-nosztalgiaival kell együtt élnünk, de ez sem az 1958-as Kádár, hanem, mondjuk, az 1970-es évekbeli szolid jólét iránti visszavágyódás. A nyilas és fasiszta eszme és gyakorlat azonban itt és most is létezik: legális és illegális könyvkiadásban, sajtotban, neonáci tüntetésben, a hétköznapi rasszizmusában, a parlamenti patkó szélsőjobbja. A politikában ma, Magyarországon bűn és ostobaság szimmetriát keresni.

Egy tudományos szándékú történelmi megközelítés a legbonyolultabb. Kezdjük a hasonló vonásokkal! Mindkét rendszer diktatúra. Bennük összefonódik párt és állam. A politikai berendezkedés monolitikus jellegű: egy párt, egy ifjúsági szervezet, egy szakszervezeti tömb - legális ellenzék nincsen, a másképp gondolkodó: ellenség. Politikai terror. Az emberi jogokat megsemmisítik. A munkásmozgalom vívmányait (független szakszervezetet, sztrájkjogot stb.) felszámolják. Az állam beavatkozik a gazdaságba és a tulajdonviszonyokba, s ezt szélsőséges formában teszi. Vezérelv, személyi kultusz. Mesterségesen gerjesztett társadalmi mobilitás. A közélet militarista jellege. Egyenemű sajtó, cenzúra. Kisebbség-ellenesség, nacionalizmus, antiszemizmus. Rőzsás jövőkép, szociális demagógia. A sort nyilván folytathatnánk még, legyen most elég ennyi.

A különbségek nem feltétlenül erkölcsi természetűek. Ha azt mondom: más, nem azt mondom: jobb vagy rosszabb. A gazdasági élet etatizmusa a Szovjetunióban volt erőteljesebb. A háború, mint lehetséges és kíváncsú politikai megoldás, sokkal jellemzőbb a náciizmusra (nota bene: éppenséggel demokráciák is alkalmazták-alkalmazták olykor). A német rendszer

ideológiája szélsőséges sovinizmus, élettér-elmélet, fajelmélet. A szovjet ideológia: Marxból és Leninből annyi, amennyit Sztálin megértett, felhasználni akart és tudott. Németország is pusztította saját polgárait: a légerek első lakói német kommunisták, homoszexuálisok, prostituáltak, testi és szellemi fogyatékosok. Mégis, a náci legtöbb áldozata külföldi: zsidók, romák, lengyelek, oroszok, franciák stb.: a náciak az emberiség ellenségei. A Szovjetunióban is ölték meg külföldieket: emigráns kommunistákat, hadifoglyokat, elhurcolt svábokat. Mégis, a szovjet légerek lakóinak zöme szovjet állampolgár: a sztálinisták saját népük ellenségei. A náciizmus egy civilizált európai nemzetet kerít hatalmába, olyan országot, ahol az alkotmányosságnak és jogállamiságnak több mint félszázados, a demokráciának több évtizedes hagyománya volt. A náciizmus legmegdőbbentőbb vonása épp az ultramodern technika és szervezés ötvözdése a legbarátabb aljassággal. A sztálinizmus az akkori Európa legelmaradottabb országában győz, ahol az állam mindig is maga alá gyűrte a társadalmat, ahol talán pár hónapig volt csak demokrácia, ahol az állam és a nemzet messianisztikus szerepe és küldetésadata éppúgy évszázados hagyomány, mint a teljhatalmú "erős ember" félisteni kultusza. A náciizmus születése pillanatától romlott és gonosz. A sztálinizmus a történelem egyik legszebb eszméjét züllesztette el, formálta át, tette gonosszá. A legnagyobb különbség történelmi léptékükben van. Amint azt Norberto Bobbio olasz filozófus kifejtette, a náciizmus múlt pillanat az emberiség történetében: uralma csupán tizenkét esztendő, eszmei-szellemi előzményeivel együtt is kevesebb, mint egy évszázad. Ugyanakkor a sztálinizmus családfája kétezer esztendőre vezethető vissza, Platonig s az antik héliopolitáig: a modern kommunizmus egy világtörténelmi utópia végjátéka, az utópia megvalósulása és bukása.

A fentiekben röviden (és persze: a teljesség igénye nélkül) felvázolt néhány különbség nem ad magyarázatot egy rejtélyre. Mi az oka annak, hogy a francia Le Pen ellen összefognak szocialisták és jobboldali pártok is, egymással és a kommunistákkal is? Mi az oka, hogy amikor kommunisták voltak kormányon Franciaországban, ezért nem sújtotta őket a Nyugat bojkottja, miközben a nem is náci, csak szélsőjobboldali Haider-párt kormányzati szereplése miatt Ausztriát kiközösítette az Európai Unió?

Talán arról van szó, hogy az emberiség történelmének eddigi legpusztítóbb háborúját, a II. világháborút a náci Németország robbantotta ki. A Szovjetunió nem csak hogy nem robbantott ki világháborút (ún. helyi háborúból sem többet, mint a kortárs Egyesült Államok) de egyenesen a Nyugat szövetségese volt az emberiség történetének talán legkritikusabb sorsfordulóján, amikor a demokrácia és a civilizáció léte forgott kockán. Mindehhez hozzátehetjük: Európa nyugati felén nem csak a politikai baloldal, de a mérsékelt és demokratikus

jobboldal is tudja: az 1960-as évek óta a sztálinizmus többé nem jelent fenyegetést a Nyugat számára - a neonáciknak viszont, na nem a hatalmat megragadni képes, de a nyugalmat megzavarni, a fiatalabb korosztályok lelkeit megmérgezni, akár emberéleteket kioltani kész tevékenysége

mindennapi veszély. Mindez nem teszi meg nem történeti a GULÁG-szigetek szörnyűségeit (az angol Hobsbawm történész szerint a sztálini terror halálos áldozatainak száma csak nyolc számjeggyel írható le) csupán annyit jelent, hogy Nyugatról nézve nagyon gonosz és nagyon gonosz között is különbség tehető. Arról sem felejtkezhetünk el, hogy miközben náciizmus és sztálinizmus fej fej mellett áll, ha elnyomás, terror és pusztítás vizsgálatunk tárgya, nagy különbség tehető közöttük, ha azt nézzük, mit építettek. A német náci után nem maradt más, mint pusztulás, romok, szégyen, büntudat. A szovjet sztálinizmus felépített egy ipari országot - habár irracionálisan nagy áldozatok árán.

És Magyarország? Mire is emlékezzünk?

Az előbb német náciizmust és szovjet sztálinizmust vetettünk egybe. De mi (volt)-a helyzet Magyarországon? Nálunk hosszabb náci vagy fasiszta történelmi korszak nem volt. A Horthy Miklós nevével fémjelzett negyedszázad nem volt demokrácia, nem volt igazi jogállam sem - de nem mondható totális diktatú-

rának: inkább afféle vegyes politikai rendszernek, alkotmányos, konzervatív és diktatórikus elemekkel. Noha sem maga Horthy, sem rendszere nem fasiszta, voltak a kornak fasiszta politikusai, fasiszta tendenciái, fasiszta döntései. Magyarország a náci Németország és a fasiszta Olaszország oldalán, a magyar nemzet és állam érdekei ellenére vett részt egy igazságtalan háborúban, és vállalt cinkosságot saját állampolgárainak elpusztításában.

A II. világháborúban hazánk kilencszázezer halottat vesztett: többet, mint Anglia vagy az Egyesült Államok. Veszteségeink abszolút számokban is a legnagyobbak között voltak, a lakosság lélekszámahoz viszonyítva pedig csak Lengyelország, Németország és a Szovjetunió áldozatait nagyobbak (alig valamivel) hazánkénál. A kilencszázezer magyar állampolgár fele koncentrációs táborokban meggyilkolt magyar zsidó (ill. jóval kisebb számban magyar roma) míg a többi áldozat a fronton elesett vagy hadifogságban meghalt honvédekből, kibombázott vagy más módon elpusztult civilekből, elhurcolt svábokból, a szomszéd-népek bosszújának odavetett magyar kisebbségekből áll. Legalább háromnegyed millióan kizárólag a náci, nyilas és velük szövetező jobboldali politikának köszönhetik értelmetlen, korai halálukat, a többieket (a szovjet hadifogságban, a kárpátaljai magyarokra szabott malenkij robotban, jugoszláv partizánok vérbosszújában meghaltakat) akár fasizmus és sztálinizmus közös áldozatainak is tekinthetjük: erőszakos halálukra náci és azzal szövetező magyar politika nélkül nem került volna sor.

Nem könnyű elszámolni zsidó honfitársaink halálával, szembe nézni országunk felelősségével. Tény, hogy Magyarország német megszállása előtt a magyar zsidók jogfosztására és hátrányos megkülönböztetésére sor került ugyan, de elsőpró többségük fizikai megsemmisítésére nem. Tény, hogy a deportálások német nyomásra, német irányítás mellett folytak. De tény az is: a kis létszámú Eichmann-különítmény nem tudott volna félmillió embert deportálni a fasiszta szellemű csendőrség, tisztviselői gárda és vasutasok nélkül. Voltak magyar gyilkosok, áldozatok, szemlélők és hősök is. Szemlélekből volt a legtöbb. A hősök száma kb. négyszáz. Pontosabban: ennyi olyan dokumentált esetről tudunk, amikor magyar állampolgárok zsidók életét mentették meg saját életük kockázatásával és anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

Kilencszázezer halott mellett a nemzeti vagyon 40 százaléka pusztult, több száz ezer magyar állampolgár szabadságának korlátozása, és a nemzet erkölcsi megbélyegzése, megbélyegzettsége ("fasiszta nemzet", "Hitler utolsó csatlósa" stb.) terheli a náci, nyilas (és vele szövetező konzervatív-jobboldali) politikát Magyarországon.

A magyarországi szocializmus negyven esztendőjéből talán az 1948 nyaratól az 1963-as amnesztiáig terjedő korszak tekinthető egyértelműen sztálinistának. A Rákosi-korszakban a szovjet mintára és szovjet tanácsadók közreműködésével kiépített politikai terror során a kivégzett, meggyilkolt vagy öngyilkosságba kergetett áldozatok száma néhány száz fő volt. A (megtelt) börtönökön felül kb. 44 000 fő került internáló táborba, tizenkétezer budapesti polgárt pedig kitelepítettek, a politikai zaklatások több százezer embert érintettek. (Horváth Csaba történész szerint 390 000 embert marasztaltak el a bíróságok, Pozsgai Imre politikus szerint kétféle millió embert zaklattak politikai okokból.)

Ehhez kell hozzászámítanunk az 1956-os forradalmat követő megtorlás áldozatait (különböző könyvek ill. számítások 230-600 kivégzésről tudnak) illetve a forradalom barikádjain és utcái harcainban elesetteket, valamint a tüntetéseket követő sortűzek áldozatait. A magyarországi sztálinizmus összes halálos áldozata (1956 előtti és ötvenhatosok együtt) talán 6000 fő lehetett, s további 33 000 ember került börtönbe vagy internáló táborba a forradalom után. A nemzeti vagyon a magyar sztálinizmus éveiben gyarapodott, a GDP növekedési üteme az ötvenes években meghaladta a nyugati átlagot, habár a gazdaság növekedésének szerkezete elhibázott volt, s Berend T. Iván számításai szerint a nemzeti jövedelem 7 százaléka folyt el a pazarlás csatornáin. Így tehát, ha nem is a nemzeti vagyon csökkenéséről, de elmaradt haszonról beszélhetünk.

Ezen írás keretei között nem áll módunkban számításba venni azokat az erkölcsi, lelki, szellemi és érzelmi károkat, amelyek (mind a náciizmussal szövetező és együtt háborúzó, fasiszálódó Magyarországon, mind pedig a Rákosi-diktatúra idején és a Kádár-korszak első éveiben) magyar állampolgárok millióit sújtottak.

Tökéletesen tisztában vagyunk azzal, hogy sem a Horthy-korszakot, sem a Rákosi-diktatúrát, sem a korai Kádár-korszakot nem tekinthetjük csupán a pusztulás és szenvedés korának az építkezés, fejlődés, modernizáció eredményeinek számításba vétele, a sikerek és vívmányok méltatása azonban kívül esik jelen írásunk keretein.

Meggyőződésünk, hogy mind a náciizmus több száz ezer (közöttük a holocaust kb. félmillió) halottja, mind a magyarországi sztálinizmus legalább hatezer halálos áldozata megérdemli, hogy évente egyszer iskoláinkban megemlékezzünk róluk.

Ujlaky István

A modern orvostudomány álláspontja szerint még a gyógyíthatatlan beteget is kötelesek vagyunk az utolsó pillanatig fizikálisan a lehetőségekhez képest legjobb állapotban tartani. A technikai vívmányok alkalmazásával ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy mindenféle csövek állnak ki a betegből, s még a halál előtti órákban is átesnek olyan tortúrákon, beavatkozásokon, melyek legfeljebb csak néhány nappal hosszabbítják meg az életét. Nagy kérdés, hogy jó-e ez a betegnek? Elviseli-e? Vagy inkább vágyik meghalni az otthonában a szerettei között? S ha igen, tudják-e ezt vállalni a hozzátartozók? Nemcsak a testi ápolást, hanem az ezzel járó lelki terhet, netán lelki vezetést is?

Így töpreng dr. Hódi Zsuzsanna főorvos-asszony, a kecskeméti Hospice-szolgálat orvosa, akinek közreműködésével - a megyében máig egyedülállóan - Kecskeméten és környékén is megszerveződött a gyógyíthatatlan betegek házi ellátásának szakszolgálat, a Hospice. (Ez a nagyon régi időkből származó szömenedékhelyet jelent. Tartalma azt fedi, amit most is értünk alatta: "a világtól elvonulva meghalni". Az egészségügyben a hatvanas-hetvenes évektől élenkült meg Cicely Sanders angol orvosnő kezdeményezésére egy mozgalom, amely a gyógyíthatatlan betegek emberhez méltó halálát hivatott biztosítani, az ehhez szükséges körülmények megteremtését vállalta fel. Ez az ún. Hospice-mozgalom hamarosan egész Nyugat Európában elterjedt. A közép-kelet európai országok közül pedig Lengyelországban van nagyon kiterjedt hálózata. Magyarországon a nyolcvanas évek végétől kezdett ismertté válni. Sajnos még ma is kevesen és keveset tudnak róla.)

Maga a Hospice jelenlegi formájában a gyógyíthatatlan, ezek közül is elsősorban a daganatos gyógyíthatatlan betegek utolsó stádiumának ápolását jelenti. Újabbban az AIDS-es betegek ápolása is ide tartozik, hisz attól kezdve, hogy az aktív kezelés nem használ, a folyamat visszafordíthatatlanná válik. Vannak bizonyos krónikus betegségek, melyeknél végső gyógyulás nem várható, de az életet gyorsan nem rövidítik meg, illetve nem fejezik be (pl. a bénulás), ilyenkor csak házi ápolásról beszélhetünk. A Hospice ennél több. A szakápolási feladatok ellátásán túl megpróbálja a betegkel és környezetükkel elfogadhatni a halál tényét. Megpróbálja ennek elfogadásához emberi módon elvezetni a beteget, azaz mentális gondozást is végez.

Több formája is kialakult a Hospice-ápolásnak. A legalapvetőbb és egyben a

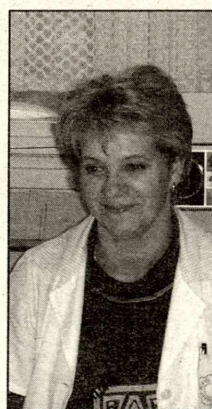
legköltségesebb (utóbbi miatt nálunk még nem alakulhatott ki) a Hospice-Ház. Ebben az otthon-jellegű intézményben olyan egy vagy kétágyas szobákat képzelünk el - a kétágyasak kifejezetten a társasági igényüket jelző betegek számára kerülnek kialakításra -, ahol a haldokló személyes tár-

épülésének természetes lefolyásába. Nem gyorsítjuk, illetve nem lassítjuk ezt. Ellenben mindent megteszünk a kellemetlen velejárók kiküszöbölésére, a kínzó fájdalmak enyhítésére. Ez nagyfokú együttműködést kíván a betegről és a hozzátartozóktól is, akik a beteg huszonnégy órás

ember életében legfeljebb egyszer-kétszer válik aktív részesévé közeli hozzátartozója halálának. Természetes, hogy sok esetben bizonytalan, tájékozatlan. Nem igazán tudja, mi a teendő, illetve, hogy ezeknek eljött-e már az ideje. Például, hogy vallásos beteg számára mikor kell

regi haragosával való kibékülés. A daganatos betegek rendszerint "elalszanak". Azoknál figyelhető meg, hogy észrevehetően küzdenek a halállal, akik még várnak valakit, szeretnének még valakitől elköszönni.

Tízennégy évvel a csernobili robbanás után vagyunk. Ezért-e vagy másért, mint ha több lenne a daganatos beteg a fiatalok körében. Egyik meghalt daganatos betegünk mindössze húszéves volt.

Ancsáné Holló Erika három éve koordinátor

Összekötő kapcsolata a betegek és az orvosok között. Nem egy család neki köszönhető, hogy módjuk nyílt kéri hozzátartozójuk otthoni ápolását, hiszen pár évvel ezelőtt sem a betegek, sem a háziorvosok körében nem volt ilyen mértékben ismert ez a lehetőség, mint ma:

Megdöbbenő volt számomra, hogy milyen sok család elutasítja az általunk felkínált lehetőséget. Azonosítják azzal, hogy itt a teljes vég: köszönjük, itt még nem tartunk. Önkéntelen védekező reflex ez. Még ha hazaviszik is a beteget, inkább az orvosnak telefonálnak napjában hússzor, hogy mit, hogyan kell tenniük, minthogy elfogadják a szakszolgálat segítségét. Így viszont a beteg közvetlenül nem mondhatja el szakembernek, hogy milyen a pillanatnyi közérzete, nem biztos, hogy figyelnek arra, van-e széklete, megfelelően táplálkozik-e...

Egyrészt a családok nagy része nem rendelkezik azzal az ápolási tudattal, amivel egy gyakorló nővér, pedig néha kis dolgok is sok - egyébként elkerülhető - kellemetlenséget okozhatnak. Másik figyelembe veendő szempont a döntésnél, hogy a kijáró nővérek kisebb szegyenérzettel beszél a beteg kellemetlen dolgairól, mint a családtagoknak, így ő hamarabb is tud segíteni. Érdekes megállapításnak tűnik, de valójában a hozzátartozók azok, akik jobban rászorulnak a szakápoló és hospice-orvos tanácsaira, hiszen a beteg teljes mértékben ráhagyatkozik szeretteire, ők azok akik bizonyos értelemben a beteg további sorsáért felelnek.

Személyes tapasztalataim azt mutatják, hogy a hozott döntés nem hozható összefüggésbe a család anyagi helyzetével. Inkább erkölcsi ítélete az, ami mérvadó. Figyelembe kell venni ugyanakkor azt is, hogy sokszor nem a szándékkal van a baj, egyszerűen csak nincs a családban olyan, aki ezt a várhatóan többhónapos otthoni ápolást nagyobb kockázatok nélkül, pl. a munkahely, egzisztencia elvesztésének kockázata nélkül el tudná vállalni.

Írta: Kada Erika

A HALÁL MÉLTÓSÁGÁÉRT

"A gyalázat megtörte szívemet és beteggé lettem, várok vala részvétre, de hiába, vigasztalókra, de nem találék."

(Zsoltárok könyve)

dr. Hódi Zsuzsanna

gyaival, pl. legkedvesebb festményével, könyveivel, növényeivel körülvéve, s ha van ilyen, kedvenc állata: kutyája, macskája, madara stb. társaságában töltheti élete utolsó heiteit. Nem fehér az ágy, nem fehér a fal, a bútor. Megpróbálnak minél inkább az otthonira emlékeztető körülményeket teremteni. Itt a beteget a nap minden órájában látogathatják, ha igényli, a legutolsó időben a legközelebbi hozzátartozó éjszakára is vele maradhat. Mindezek adják a beteg számára azt az emberi pluszt, aminek nyújtása hagyományos kórházi keretek között elképzelhetetlen, ugyanakkor az állandó orvosi felügyelet és ápolási szakszolgálat, illetve a szükséges gyógyszerközök biztosítása megadja mindazt a biztonságot, amit egy gyógyintézmény is nyújthat.

A Hospice-ápolás másik formája, amikor egy kórházon belüli osztály, vagy annak néhány kórterme kerül átalakításra az utolsó idejüket élő betegek számára. Ezen az ún. palliatív részlegen nem gyógyítás, csak a tünetek enyhítésére irányuló kezelés folyik. Ennek igénybevételéhez a '97-es egészségügyi törvény ad a beteg számára jogi lehetőséget, mely szerint mindenkinek joga van a gyógykezelés megtagadásához.

A Magyarországon legerjedtebb Hospice-ápolási forma az otthoni ápolás. Budapest, Szombathely és Miskolc után 1995-től Kecskeméten is kialakult az e célra szerveződött hálózat. A Hospice először pályázatok útján elnyert pénzekből működő külön szervezéstként tevékenykedett. Ma a társadalombiztosítás által finanszírozott házi ápolási szolgálat speciális feladatot ellátó részévé vált. Alapelvünk, hogy a beteg életét sem meghosszabbítani, sem megrövidíteni nem tisztünk és hivatásunk. Nem avatkozunk be mesterséges eszközökkel a gyógyíthatatlan betegek le-

felügyeletét, ellátását vállalják. Tény, hogy a betegek nagy része otthon, a saját ágyában, szerettei kezét fogva szeretne meghalni. Ez valamikor természetes volt. Ennek kultúráját viszont a ma élő generáció már elvesztette. A haldokló otthoni ellátásának felvállalása viszont sok esetben azért is készletti gondolkodásra a hozzátartozókat, mert úgy gondolják, ápolójuk lakásában nem kaphat meg minden olyan orvosi műszeres ellátást, ami kórházi körülmények között rendelkezésre állt volna. Igyekezünk megnyugtani őket, hogy ebben a végstádiumban semmi olyan nem történik a kórházban sem, amit ők, és a szolgálatban résztvevő orvosok, nővérek otthon ne tudnának megadni. Az oxigénpalacktól kezdve a legerősebb fájdalomcsillapítókig itt is minden rendelkezésre áll. A házi ápolási szolgálaton belül a Hospice-szolgálat igénybevétele még annyiban is pluszt jelent, hogy ápolóink a szakápolási feladatok ellátásán túl további tanácsokkal is segítenek. Miután elláttak egy felfekvést, beadtak egy infúziót, vagy éppen segítettek fürdetni a beteget a családtagoknak, mindig van idejük leülni a beteg mellé. Meghallgatjuk panaszait. Megpróbálnak megfelelni a "Miért kell nekem meghalni?"-kérdésekre. Jegyzik a félig kimondott kéréseket. Tevékeny részt vállalnak abban, hogy a helyzetével pontosan tisztában levő beteg utolsó kívánságai a legoptimálisabb módon teljesülhessenek.

Gyenes György 1996 óta tagja a Hospice-szolgálatnak:

Van összehasonlítási alapom arra vonatkozólag, mi a különbség egy kórházi elhalálozás és egy otthoni halál között, hiszen főállásomban közel harminc éve dolgozom kórházi szakápolóként. A kórházi haldoklás embertelen, rideg. Sok esetben a nővér már csak magát a halál tényét veszi észre. Nagyon ritka, hogy arra is legyen ideje, hogy legalább öt-tíz percre ott maradjon egy beteg mellett. Beszéljessen vele, esetleg személyes kívánságait is teljesítse. Ezzel szemben az otthoni körülmények mindezt lehetővé teszik. S nemcsak a családtagok, mi is leülünk a beteg mellé, meghallgatjuk problémáit, s igyekezzünk megfelelően választ adni azokra. Az átlag-

Békességet a nyughelyeken

A temetők jelenlegi helyzetével és a fejlesztés lehetőségeivel foglalkozott a közgyűlés márciusban. Kecskeméten négy működő és három lezárt felekezeti temető van. Bővíteni a Református, a Béke fasori és a hetényegyházi temetőket lehet.

A jelenleg nem működő Szentháromság temető csak korlátozott mértékben alkalmas az újbóli temetkezésre. 1997-ben a közgyűlés úgy határozott, hogy jövőbeni funkcióját sírkertként jelöli meg, de nem zárja ki a temetőkénti hasznosítást sem. Az állagmegóvási feladatokat az önkormányzat vállalta. A sírkertkénti hasznosításra 1993-ban tanulmányterv is készült. Az elképzelések szerint kezdeményezik a lejárt kegyeleti idejű sírok újbóli megváltását, illetve, ha egyes esetekben a hozzátartozók nem jelentkeznek, úgy a sírjelek megtartása mellett füvesítenék a sírok helyét, s ezáltal felmérhető lenne az újbóli temetkezésre alkalmas terület nagysága.

A Kiskatolikus temető kegyeleti parkká történő átalakítására tanulmánytervvel rendelkezik az önkormányzat, de a temető további sorsáról tárgyalásokat szükséges folytatni a tulajdonos katolikus egyházzal. Nem kizárt, hogy ezt a temetőt felszámolják.

Az Evangélikus temetőben, amelynek állaga egyre romlik, a mintegy hétszáz sírból ötvenet gondoznak rendszeresen a hozzátartozók. Az Evangélikus Egyházközösség a továbbiakban is a Köztemetőben képzeli el a temetkezéseket, tekintettel arra, hogy a kis létszámú közösség elhunytjait eddig is ide temette. Az Evangélikus temetőről kiviteli terv készül. Ebben felméri a síremlékek

állapotát, áthelyezhetőségét, az exhumálás és a Köztemetőbe történő áthelyezés költségigényét.

A Református temetőt 1999-ben nyitották meg újra. Az egyházközösség a 90-es évek elejétől gondoskodik a temető rendbetételéről, mint működő temetőt kezeli, és ravatalozót is épített. A közgyűlés döntése szerint a sírkerttel határos sportpálya az egyházközösség ingyenes használatába kerül. A terület korábban a temető részét képezte, s a jövőben is szeretnék temető, illetve kegyeleti park céljára használni.

A Béke fasori temető bővítése 1995 óta van napirenden. A 120 ezer főre tervezett városban 33-35 ezer családdal és családonként három fővel számolva, évenként 1100 elhunyt temetéséről szükséges gondoskodni. Így a fejlesztési terv 10,5 hektár bővítéssel számol, ebből 8,8 hektár a Köztemető, 1,7 hektár a hetényegyházi temető bővítési területe. A részletes fejlesztési és pénzügyi terv 2001 május végére készül el.

A Szentháromság temető kerítését az önkormányzat rendbe hozatta. Időről időre mégis megbontják valakik, mint például legutóbb, a városi lim-lom akció idején. Az utcákra kirakott ócska matracokat, ágybetéteket, foteleket nem egészen ismeretlen tettesek becipelték a sírkert területére. Úgy tűnik, hogy a Halasi út mentén dolgozó hölgyek kívántak itt egy kellemesen eldugott, jó időben használható munkahelyet kialakítani. A dolog nem jött össze, a környéken lakók és a köztér önkormányzati képviselője Vargáné Dóka Margit gyors közbelépésére a VG Kft. eltüntette a temetőbe enyhén szólva oda nem illő lim-lomot.

MEGALAKUL A SZENÁTUS

Április 6-án a Kecskeméti Főiskola Rectori Hivatalának tanácstermében kerül sor a Főiskola társadalmi tanácsadó testületének, a Szenátusnak az alakuló ülésére. A nevezetes esemény alkalmával Kecskemétre látogat **dr. Pálkás József**, az Oktatási minisztérium politikai államtitkára. A szenátus tagjai a helyi és a regionális önkormányzatok vezető személyiségei, országgyűlési képviselők, illetve a régió oktatási-tudományos közéletének meghatározó egyéniségei, továbbá a Főiskolával szakmai kapcsolatot létesítő vállalkozások vezetői: **dr. Bittsánszky János** vezérigazgató, Zöldségtermesztési Kutató Intézet, **dr. Csatári Bálint** igazgató, MTA Regionális Kutatások Központja, **dr. Csikai Miklós** elnök, Magyar Agrárkamara, **dr. Fehér Ernő** elnök-vezérigazgató, Pannoplast Műanyagipari Rt., **dr. Nagy Zoltán** ügyvezető igazgató, Phoenix Mecano Kecskemét Kft., **dr. Szécsi Gábor** polgármester Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, **dr. Tiba István** elnök Kecskeméti Igazgatók Testülete, **Gaál József** elnök Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, **Lezsák Sándor** országgyűlési képviselő, elnök, Magyar Országgyűlés Oktatási és tudományos bizottsága, **Nyitrai András** országgyűlési képviselő, **Szarka Balázs** elnök, Univer Kereskedelmi, Ipari és Gazdaszövetkezet, **Szász János** területi igazgató, OTP Bank Rt. Dél-Alföldi Régió, **Szekecs István** vezérigazgató, Bácsvíz Rt., **Varga Mihály** vezérigazgató, KÉSZ Kft.

Jelentkezések

Az elmúlt évet meghaladó számban, több mint háromezren jelölték meg a Kecskeméti Főiskolát a felsőoktatásban továbbtanulni szándékozó fiatalok. Ismerve a végzős középiskolások számának alakulását, ez viszonylag komoly növekedést jelent. Tehát a Főiskola kínálata továbbra is vonzó, s remélhetőleg valamennyi szakon és képzési formában megfelelő előképzettségű, rátermett hallgatók kezdenek meg tanulmányaikat Kecskeméten. Most folyik a jelentkezések számítógépes feldolgozása, így hamarosan kiderül, hogy ki hányadik helyen jelölte meg a Kertészeti, a Műszaki vagy a Tanítóképző Főiskolai Kar valamelyikét továbbtanulása színhelyéül.

A hatéves Szilárd imádjja az autóbuszokat. Játék-méretűekből egész gyűjteménye van, s ha belelendül a forgalomirányításba, a nagyszoba szőnyegét ellepi a különböző csuklós, emeletes, kiránduló és city-buszok. Akit megkedvel, annak megmutatja, mire képes ezekkel a járgányokkal. Szilárd majdnem úgy él, mint a hasonló korú gyerekek. De életének minden napjaihoz tartozik az állandó gyógyszerelés, az évenkénti kórházi vizsgálatok. Ha megkérdezik tőle, tudja-e, miért utazik majd Hamburgba, teljes természetességgel feleli: igen, hogy kicseréljék a májamat. Egy ritka betegségben, Allagill-szindrómában szenved. Minél hamarabb májátültetésre van szüksége. A műtétet az OEP finanszírozza, de az egyéb költségek is tetemesek. Már sokan összefogtak, hogy segítsenek a fiatal házaspárnak. A műtét utáni teljes gyógyulás aránya 70 % körülí. Aki segíteni tudna, adományát a **Májbeteg Gyermekéért** Alapítvány 11670009-07819800-70000006 számszámán, Polyák Szilárd nevének feltüntetésével teheti meg.

Rablók az Aradi téri örömtanyán

Pedig milyen szépen alakultak a dolgok... Eleinte az útszélén, főként Jakabszállás irányában és persze a Csalánosi parkerdő magasságában integettek felhevülten és lelkesen a lányok. A rendőrök a három "T", a tiltás, a támogatás, és tőrés jelszava között hezitálva az első és az utolsó között lavíroztak: hol bevitték a hölgyeket, hol szemet hunytak, hol meg szép szóval elküldték őket, főként akkor, ha rendőrfőnök, tévéstáb vagy újságíró közeledett.

Majd - ahogy megszületett a szervezett bűnözés elleni törvény - keményedett a helyzet. Tavaly már százezres, milliós bírságokat szedtek össze a szorgalmasabb lányok, ami persze csak elmélet maradt: fizetni ugyanis egyik sem fizetett. Viszont vélhetően ekkor szaporodtak meg a kecskeméti albérleteket keresők. Merthogy elért minket az országos jelenség: az útszéléről kiszorult örömlányok stricijei lakásokat béreltek a nagyvárosokban. Így alakult ez Kecskeméten is, ahol 15-20 belvárosi lakásban fogadták - fogadják most is - a vendégeket a prostituáltak.

Leginkább a lakóházak közös képviselői ismerik a forgatókönyvet. A kiadó lakást ajánló hirdetésre jelentkez egy férfi, aki nem dicsekszik azzal a tulajnal, hogy másnap már örömtanya működik majd a falak közt. Megalkudnak: Kecskeméten a szokásos bérleti díj a berendezett belvárosi lakásért havi 40-45 ezer, plusz a rezsi. Majd beköltözik a lányok, és viszik magukkal a rádiótelefonjaikat is. A szex hirdetésekben - amelyeket egyébként, már évek óta törvény tiltott Magyarországon - a mobilszámokat adják meg a "szolgáltatók".

Szóval így alakult a helyzet, a már-már állóháborúnak nevezhető lakásörömtanyák kialakulásának receptje, amibe most bizony alaposan belemondott két merénylő... Fejlődtek egy panellakásban "rendelő" prostituáták Kecskeméten, az Aradi vértanúk terén. A rendőrök szerint nem kizárt, hogy alvilági leszámolás lehet a háttérben: talán éppen a rivalizáló "menedzserek" igazították el a konkurenciát. Ki tudja, azt azonban máris elérték: rettegnek a hölgyek a lakásokban, ahová az útszélről bevacokolták a motyót és a szolgáltatásukat. A futató nélkül maradt Anikó abban

a lakásban tartózkodott, ahová a két simaszkos támadó berontott. A 29 éves dunántúli lány az első pillanatban még azt hitte, hogy új kuncsaft érkezett... "Ha ketten állnak ott, ki sem nyitom az ajtót" - bosszankodott utóbb.

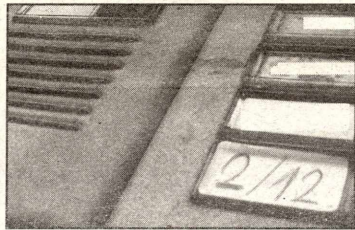
Anikót a falhoz lökték az előszobában, majd a konyhából egy gázsprével a társnője védelmére siető másik lányt a flóbert pisztollyal fejbe lökték. Szerencsére a sportcélra szolgáló fegyver nem okozott közvetlen életveszélyt, bár a fejbőr alá fűrődő golyót később úgy kellett kioperálni a kórházban. A támadók elvittek négy mobilt, Hi-Fi tornyot és az összes táskát.

- Nálunk mindig van gázspré, sőt baseballütő is, mert elvileg bármikor érhet minket hasonló támadás - magyarázza Anikó. Én eddig megúsztam, de a barátnőm már másodszor került ilyen szituációba.

A hölgy egyébként nem régen "rendel" a Széchenyivárosban: megelőzően hosszú időn keresztül, a főkapitányság közelében, a Batthyány utcában bérelt lakást a keresetéből, havi 80 ezer forintért. Majd amikor nehezebb idők következtek, áttette az üzletet a Széchenyivárosba, ahol csupán 27 ezer volt a lakbér. A lakástulajdonos mindvégig azt hitte két csendes, rendes, szolidan viselkedő szakácsnőt kapott ki a jelentkezők közül. A rablótámadás után gondolkodott csak el: lehet, hogy még sem szakácsnők?

- Nekem nem tűnt fel, hogy nagyobb lett volna a forgalom - töpreng az egyik szomszéd. - Tudja, hogy van ez egy ilyen nagy bérházban... Meg aztán a lányok új lakásba kerültek, ilyenkor pedig természetes, hogy jönnek a barátok, érkezik a család, megnézni, hogy hol is laknak az övéik.

A panel-kupik diszkrétek. Legtöbb-

ször csak a kapucsengőre tett szolid jelzés - az Aradi vértanúk terén egy 2/12. számú öntapadó - utal a munkahelyre. Máskor rózsaszín, vagy piros körömlakk a csengőgombon. Igaz, a hirdetési újságokban már sokkal

egyértelműbb a helyzet. A Kecskeméten is kapható, március 1-je után megjelenő lapszámokból válogattunk. "En egy szőke hajú, kék szemű, lány vagyok. Keresem partnerem szabadidőm kellemes eltöltéséhez. Tel.:..., Ápolt, kedves, derékig erő fekete hajú 165/50 24 éves hölgy keresi partnerét. Tel.:..., 25 éves, formásan telt alkattal, és egy 32 éves hölgy vékony testalkattal partnerüket keresik. Tel.:..."

Tárcsázunk, és érdeklődünk. A hirdetés részleteiről.

- Húsz éves vagyok, a mellbőszégem 80 centiméter, a szemem színe zöld. Mi érdekel még? - csicsergi a lány a vonal végén.

- Mennyibe kerül?

- Fél órára 5 ezer, egy órára tíz. Mikor jönne?

A válasz lényeges mert csak ha azonnal indul az érdeklődő, akkor kapja meg a címet. Miután biztosítom, hogy most lenne a legjobb, legyünk túl az egészen rögvést, elárulja hová menjek. És mondja a címet: Batthyány utca, alig néhány háztömbnyire a rendőr-főkapitányságtól. A kapucsengőn egy férfiév mellett nyomjam majd meg a gombot.

Másik hirdetés, másik telefon: "Fél óra ötezer, egy óra hétezer. Ketten vagyunk a barátnőmmel - tájékoztat a hirdető." Választani majd a helyszínen, a Március 15-e utcában lesz alkalma. Érkezés után viszont rá kell csörögni még az utcáról a hölgyre egy mobilról, mert nem jó a kaputelefon.

Egy Reile Géza utcai közös képviselő szerint ők nem sokat tehetnek. Nincs olyan törvény, ami kötelezné a lakástulajdonosokat, hogy bejelentse a társasházak közös képviselőjénél a bérlőit. Persze, ha észleli az örömtanyát, akkor - ilyen is van - ő mindig beszél a lakástulajdonossal. Amennyiben nem intézkedik, akkor a rendőröknek szól, akik általában ígérnek ugyan, hogy lépnek. Valójában nem nagy vehemenciával szoktak reagálni a bejelentésekre. Legfeljebb akkor intézkednek, ha nagy a baj: például - ilyen is előfordult már - egy felhevült vendég, baseballütővel veri szét a kaputelefont a házban. Vagy - mint az Aradi vértanúk terén volt - fejbe lövik a "szolgáltatót" a rablók.

Kép és szöveg: Noszlopy N. Miklós

Dudák

Visszapillantó tükörből láthattuk, fel akarta magára hívni a figyelmet. Tulajdonképpen sikerült is neki. Határozott mozdulattal megnyomta a műszerfalán kérődző gombot. Nem az a szokványos hang volt, hanem az a modern, inkább kamionokhoz illő. Megijedtek a lányok, és a kirakat is. Megszóltat ugyanis a riasztó. Hirtelen úgy tettek, mint ha nem is történe semmi, hiszen ők nem nyúltak sehová / még jó /, ugyebár. A lámpa zöldre váltott, a busz elindult, volánjánál egy minden bizonnyal mosolygós sofőrrel. A lányok mit sem sejtve lassan, feltűnést nem keltné elfordultak az ominózus kirakat elől. A sofőr most is meséli a történetet, mint ahogy én is. Tanulság: mindig az a fránya duka hibás...

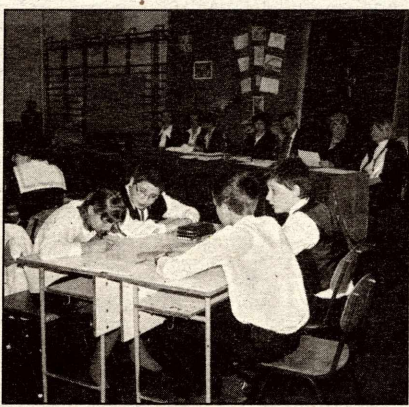
Dobos Sándor

Egy kép - egy hír

Március 22-e nemzetközi ünnepként a Víz Világnapja. Hogy itt az Alföldön Kecskeméten és környékén legfeljebb a természetes vizek hiányát fájlatjuk csak, de egyébként szerencsére nem ismerjük már a megfelelő minőségű ivóvíz hiányát, az az itt működő vízügyi cégek és szakemberek munkáját is dicséri. Sokadik alkalommal rendezett most nyílt napot - elsősorban iskolások, de más érdeklődők számára is - a Bácsvíz Rt. bemutatva legkorszerűbb eszközeit és módszereit. Legkevésbé rajtuk múlik, hogy a Kecskemét több részén ma még áldatlan szennyvíz elvezetési és csatornázási gondok mielőbb változzanak.

Nemrég került sor a Béke Iskolában az általuk meghirdetett és szervezett "Kecskemét város polgára leszek" vetélkedő döntőjére. A több forduló után célba jutott csapatok sorrendje a következő lett: 1. Mathiasz János Általános Iskola, 2. Bányai Júlia Gimnázium, 3. Homoki Nagy István Általános Iskola, 4. Vásárhelyi Pál Általános Iskola, 5. Bányai Júlia Gimnázium, 6. Katona József Gimnázium.

A széchenyivárosi Arany János Iskola Alapítványa az Intézet napokat szervezett. A színes programok közül az alsó tagozatosok „a színarany délelőtt”, a felsősök „aranyos játékok” címmel szereztek új ismereteket az iskola névadójáról. A fergeteges farsangi bálát a Kertészeti Főiskolán több mint háromszáz szülő és pedagógus mulatta végig. Az esten fellépett az iskola modern tánccsoportja is Madár Anikó tanító koreográfiájával - tájékoztatott bennünket Nagyné Nyekita Ilona igazgató.

Csillagnéző

KOS. A Nap április 20-áig halad a Kos jegyében, s közben utoléri a Merkúr is, majd szinte egyszerre lépnek át a Bikába. A hónap első felében végzett szellemi munka gyümölcsözőnek ígérkezik. A párkapcsolat kissé dőcögösen alakul, mert a Vénusz ebben a hónapban vált át esti csillagból hajnali csillaggá.

BIKA. Pénzügyi helyzete a hónap vége felé kissé hasonlíthat a tavaly augusztuséhoz, amikor a Szaturnusz szintén az Ikrek elején haladt. Mostanára azonban már tisztázódtak a lehetőségek, s eljött az ideje a kitarító, koncentrált munkának. Csak a maga erejére számítson, ez még nem a könnyű pénzkereset ideje.

IKREK. Nehéz lesz mostanában a kíváncsi és beszédes Ikreket játszani, mert a hónap második felében a Szaturnusz már korlátok közé szorítja én-jét. Ha párkapcsolatában vannak tisztázatlan helyzetek, vagy netán peres ügye van folyamatban, koncentráljon ezekre, s ne próbálja kerülni a kényelmetlen feladatokat.

RÁK. A munka, a hivatás, a baráti kör játszsa a fő szerepet életében, de egyre inkább kezdni érezni, hogy nem ártana kissé visszavonulni a világ zajától, hogy nyugodtan végiggondolhassa az eddig történeteket. Pihenésre egyébként is szüksége van, különösen ha a munkahelyi változásokon kívül egészségi állapota is aggasztja.

OROSZLÁN. Ha munkamódszerein vagy gyerekevelései szokásain változtatni szeretne, erre most az áprilisi időszak megfelel. Nagyszabású terveit már sikerülhetett támogatónak találnia, most fordítsa energiáit arra, hogy az eddigi eredményeket stabilizálja. Szeretettel még jó ideig áldozatokat kell hoznia.

SZÜZ. Ha eddig még nem történt meg, hivatásában komoly előrelépésre számíthat, vagy legalábbis elkezdődik egy hosszabb változási folyamat. Együttal azonban az otthonával is foglalkoznia kell, a tavaszi nagytakarítást már nem lehet halogatni. Anyagi helyzete csak lassan javul, de a partnerére pénzügyekben is számíthat.

MÉRLEG. Ha testvéreivel vagy szomszédaival nehezen képes megértetni magát, annak alapvető szemléletbeli okai vannak. A megoldás csak az lehet, ha valamelyik fél enged. Tegye meg Ön az első lépést, de óvatosan, mert közlekedni sem könnyű mostanában. Akár külföldön, akár idehaza fokozottan legyen elővigyázatos.

SKORPIÓ. Ebben a hónapban már a jegy végén született Skorpiók Napja is megszabódul a Szaturnusz nyomaszott szembenállásától, de az igazi megkönnyebbülésre, a pénzügyek rendeződésére még várni kell egy-két hónapot. Anyagi helyzetén próbáljon egyelőre ideiglenes megoldásokkal javítani. Gondolkodni azért érdemes a gyökeres változtatáson is.

NYILAS. Ha eddig nem is sikerült rendeznie a zajló peres ügyét vagy párkapcsolati problémáit, mostmár egyáltalán nem szabad halogatni a döntést. Ebben szerencséje is lehet, de ne csak erre számítson, hanem cselekedjen inkább. Az események a hónap utolsó harmadától kezdenek sűrűsödni.

BAK. Az utóbbi időben szívesen dolgozik, sikeresnek érzi magát a mindennapi munkában. Talán egyedül az nyomaszítja, hogy a legnehezebb feladatokat mindig Önre osztják ki, s fél visszautasítani, nehogy állás nélkül maradjon. Ugyanakkor arra is van remény, hogy éppen lelkiismeretes munkájáért nyílik lehetőség előléptetésére.

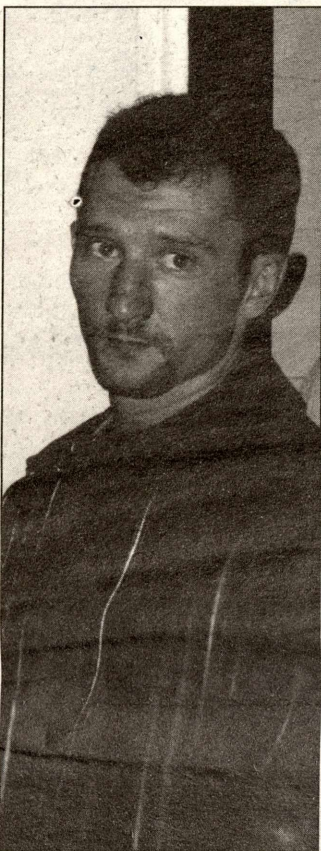
VIZTÖRLŐ. Akár a szerencsejátékot is kipróbálna komolyabb tétellel, vagy folyton a szórakozást keresné, ha valaki nem figyelmeztetné állandóan. Túl sokat persze nem érdemes kockáztatnia, de abból nem lehet nagy baj, ha átengedi magát az ártatlanabb játékoknak. Ne akarja azonban reménytelen helyzetekben mindig ugyanazt a lapot kijátszani.

HALAK. Ha eddig nem talált magának megfelelő lakást, mostmár egy ideig nem is nagyon sikerül. Kísérletezni persze lehet, hiszen a Szaturnusz pesszimizmusát és korlátait egyrészt feloldja a közelében álló Jupiter, másrészt csak azt hagyja el a remény, aki önmagát is elhagyja.

L. A.

Születési horoszkóp, sorselemzés, személyes konzultációval. Tel.: 30/27-144-28.

KIBUNYÓZOTT SIKER

A Dél-Alföld válogatottja teljesen megérdemelten szerezte meg az NB-I-es csapatbajnoki címet. Otthonában győzték le a Vasas-Rica Hungária csapatát. Vidéki csapat még soha nem nyert ebben a sportágban csapatbajnokságot! A siker szépségét még fényezi az is, hogy a 15-9 arányú győzelmet úgy érték el a fiúk, hogy a Vasas a kilenc pontjából négyet ellenfél, illetve mérkőzés nélkül hozott össze.

A dél-alföldiek közül a junior 60 kg-os Szabó döntetlent játszott a Vasas világbajnoka ellen! A 75 kg-os Krátki győzött. A felnőttknél az 51 kg-os Stapovics, az 54 kg-os Rudolf Dydi, a 60 kg-os Maczik, a 63,5 kg-os Gerebecz, a 67 kg-os Mészáros és a 81 kg-os Stanca gyűjtötte be a 2-2 pontot. A mérkőzés során a két csapat között 10 pont különbségű állás is kialakult.

A siker egyik fő kovácsa Pataki Miklós, a MÖSZ elnökségének tagja, a megyei szövetség elnöke, a csapat vezetője. (képünkön a serleggel). De nagyon sokat tett az eredményekért Ivanovics Károly MÖSZ elnöki tanácsadó, Kiss György, Szabics László, Margit Jenő elnökségi tag, Maczik Pál edző és Király József KSC szakosztályelnök. A felvételeket Németh László készítette. Koko portréja mindent elárul...

Nemzeti A NAP ATLÉTIKAI Program jegyében

A Nemzeti Atlétikai Programot az Ifjúsági és Sportminisztérium a magyar atlétika támogatására hozta létre. A NAP a holnapnak, a jövőnek készült. Fő célja, a felnővekvő nemzedék egészségi, edzettségi állapotának javítása, atlétikus alapképességeinek mérhető fejlesztése, a tehetségkutatás és tehetséggondozás segítése. A program "lelke" a magyar ifjúságot megcélzó hatékony, átfogó foglalkoztatási- és versenyrendszer. Ebben a tanévben a Magyar Diáksport Szövetség az atlétikai versenyeket a Nemzeti Atlétikai Programmal együttműködve közös rendezésben "NAP Diákolimpia"-ként hirdette meg.

A versenyévad első megmérettetése minden évben, így most is a mezei futóverseny. A futás, mint az egészséges életmód kialakításának egyik eleme, részévé kell váljon a diákok mozgáskultúrájának. Ezen túlmenően versenyalkalom a fiatalok számára és egyben lehetőség a felkészültségük összemérésére. A legjobboknak végső cél az áprilisi országos döntő, Gödöllőn.

A pályaversenyek májusban kezdődnek. A mezeihez hasonlóan szintén felmenő rendszerben és a NAP jegyében. A fiatal atléták számára ez az év eseményekben gazdag, bőséges motivációt magában rejtő év lesz. A diákolimpiai versenyek és a szövetségi bajnokságok mellett kiemelkedő esemény a Debrecenben megrendezésre

kerülő Ifjúsági Világbajnokság július 12. és 15. között, ahova a rendezők 160 ország sportolói várják. A résztvevők létszámát tekintve ez a VB Magyarország eddigi legnagyobb versenyének ígérkezik. A kecskemétiak közül eddig hárman, Adamik Anna, Bene Hajnalka és Szabó Ágnes került be a válogatott keretbe, de még Balla István, Erdős Zsuzsa és Tóth Dénes előtt is ott a lehetőség. A kerettag-ság önmagában nem jelent indulási lehetőséget, a szinteket május végétől július elejéig lehet teljesíteni. A VB érdekessége, hogy a versenyt megelőző "nulladik" napon a megyei és az országos diákolimpiai döntő eredményei alapján 3 fiú és 3 lányból álló megyeválogatott csapatok mérkőznek meg egymással és a NAP jutalmaként a további versenynapokra is akkreditálják őket. Ez a verseny lesz a VB főpróbája. Az év másik nagy eseményének az olaszok lesznek a házigazdái. A Junior Európa Bajnokság július 19-22-ig Grossetóban kerül megrendezésre. Itt Boros László és Grósz Adrienn tagja a keretnek. Reméljük, hogy a KARC fiataljai a nemzetközi mezőnyben is megállják a helyüket és a NAP versenyeken még több ifjú tehetség tűnik fel, akik az ő nyomdokaikban haladva sok sikert szereznek önmaguknak és hozzátartozóiknak.

Sikeres főpróba

A Kecskeméti Profitholding Spartacus férfi asztaliteniszezői a klubcsapatok Szuper Ligájának döntőjébe kerültek. Újoncként ez egy fantasztikus siker, hiszen Európa legjobb klubcsapatai között jegyzett együtteseket kellett ehhez legyőzni. Így került össze a Niederösterreich csapatával, melynek játékosai között a világranglistán a legjobb 70-ben hárman szerepelnek. Schlager az előkelő 8. helyen jegyzik. Ezért vérmes reményeket nem fűzhetek a kecskemétiak, ám a látottak alapján megcáfolták az elvárásokat. A találkozóban simán benne volt a döntetlen lehetősége, hiszen kilenc összecsapásból ötöt 2:1-re vesztek és a szett eredmények is nagyon szorosan alakultak. A szépszámu közönség szuper mérkőzéseket, az asztalitenisz látványos, szemet gyönyörködtető elemeit láthatta. A Demeter, Zoltán, Somosi, Szabó összeállítású hazai csapat nagy elszántsággal, bátran küzdött. Akaratból nem volt hiány.

Ujhidy Tibor szakosztályvezető értékelése: "Így kikapni emelt fejjel lehet. Csofatos játékot produkáltak a fiúk. Örülünk, hogy szurkolóinknak egy emlékeztető, szép estét tudtunk szerezni. Mi felkészülésnek tekintettük a Szuper Ligában való indulást. Az igazi erőpróba számunkra a Magyar Bajnokság dobogós helyének megszerzése. A főpróba jól sikerült."

Somosi Miklós Fodor Miklós edzővel

ra a Magyar Bajnokság dobogós helyének megszerzése. A főpróba jól sikerült."

A legfárasztóbb sportág

Itt a tavasz. Ennek egyik legbiztosabb jele, hogy keserves agymunka, idegesség, dühkitörések és letargikus postahivatali sorbanállások után szerencsésen túl vagyunk az évi, hagyományos személyi jövedelem adó-bevalláson.

Király László György, az Apeh megyei igazgatója talán a jövőbe látott, amikor legutóbbi sajtótájékoztatóján tréfásan azt mondta: háromszáz év múlva a néprajzkutatók - ha lesznek - március 20-át valami különlegesen jeles napnak vélik majd, ami óriási tömegeket tudott megmozgatni Magyarországon. Igaz, ami igaz, idén az Apeh-nek ez a "megmozgatás" különösen jól sikerült. Ennyire bonyolult adóbevallást még sosem kellett kitölteni. Órákat vett igénybe csak az, hogy az ember mindent végigböngésszen, és még akkor sem lehetett biztos benne, nem kerülte-e el a figyelmét egy nyomorult kis kocka, ahová reszkető kezével egy x-et kellett volna behúznia.

A kilencvenes évek elején egy tanfolyamon több adószakértő előadását volt szerencsém végighallgatni. Mind lelkesen állították: az adótörvények alapjaikban jók, az egész rendszert csak egyszerűbbé és átláthatóbbá kell tenni. Nos, ez nem így lett. Ennek állítólag két oka van. Az egyik az úgynevezett költségvetési szemlélet, vagyis az, hogy mindig a központi büdzsé állapota volt az elsődleges szempont, nem pedig az állampolgárok terheinek könnyítése. A másik ok - ami részben az elsőből következik - a kedvezmények állandóan változó és bővülő köre. Minél több a kedvezmény, a mentesség, annál bonyolultabb az egész. Ha pedig valaki kedvezményt élvez, akkor legalább izadjon, gondolhatja a Pénzügyminisztériumban. Itt vannak például az östermelők. Gyakorlatilag a kezdetektől tartják kivételes helyzetüket, csak a rájuk vonatkozó bevallási szabályok lesznek egyre bonyolultabbak.

Adózni kell, ezt épeszű ember nem is kér-

dőjelezi meg. Ha minden száz forintból, mondjuk, harmincat-negyvenet be kellene fizetni adóként, kivétel nélkül, annyira egyszerű lenne az egész, hogy az már szinte fájni. Bizonyára ezért nem kockáztatta meg ezt a lépést eddig egyetlen kormány sem.

A megyei adófőnök jövőbelátó jóslatával egyébként vitatkoznék. Mert ha úgy lesz, ahogy mondja, az azt is jelenti, hogy háromszáz év múlva a néprajzkutatók nem fogják tudni, mi az az adózás. Ebben én nem hiszek. Lehet, hogy a Föld felmelegedése miatt nem lesznek háromszáz év múlva a Himalájában gleccserek, nem lesz Antarktis, elpusztul az utolsó szibériai tigris, porrá omlik a jeruzsálemi siratófal, de adófizetés akkor is lesz. Legfeljebb majd külön nyilatkozni kell, hogy az illető adóalany a Holdról, a Marsról vagy az Omega nemzetközi űrállomásról küldi-e fénypostán bevallását a csillagközi térben keringő Adózási Világhivatalnak. -m-

BÚCSÚ-BÁLAK

A bál szezon végén rendezte a Bács-Kiskun megyei Kereskedelmi és Iparkamara a farsangi mulatságát székházukban. Képünkön a "vezérkar" (balról) Pintye László és Friedrich József alelnökök Gaál József elnök és Leitner László titkár. A Művelődési Központ aluljait zsúfolásig megtöltötték a Ford bálra érkezők. Képünkön a fő szervező Hovány Kft. tulajdonosa, Hovány Márton munkatársai körében. (felső kép)

Az egészség-turizmusé a jövő

Tourex 2001 Idegenforgalmi Szakkiállítás és Vásár lesz április 6-8. között az Erdei Ferenc Általános Művelődési Központban. A kiállítás érdekessége, hogy a megnyitó napján Egészségturizmus címmel szakmai konferenciát is rendeznek, melyet Nyitrai András országgyűlési képviselő, a DARIB alelnöke nyit meg. Előadás hangzik majd el a Széchenyi terv szerepéről az egészségturizmus fejlesztésében, illetve az alföldi fejlesztési lehetőségekről.

BOHÉM-SIKER

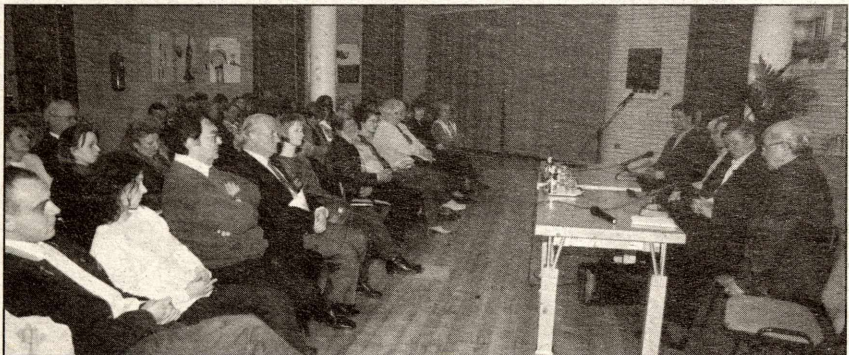
A tradicionális jazz egyik itthon és külföldön is jól ismert együttese a kecskeméti Bohém Ragtime Jazzband. Az 1985-ben alakult együttes rendszeres vendége nagy európai fesztiváloknak és rendszeresen játszanak vendégként hívtat világsztárokkal, akik közül elég, ha Joe Murányit, Luis Armstrong utolsó klarinétosát, Benny Goodman vagy George Kellyt említjük. Az együttes vezetőjének Ittész Tamásnak már két amerikai szólóalbuma is megjelent. A tavaly tizenöt éves zenekar idén ismét megrendezte a nagysikerű Bohém Ragtime Fesztivált a művelődési központban.

ZENÉS ÜZEM-AVATÓ

A Franciaországi Axon-csoport forgalma százmillió euro évente, és ezernégyszáz főt foglalkoztat a világ számos pontján lévő gyáraiban. A főleg kábelgyártással foglalkozó csoport Kelet-Európában is terjeszkedik, és kecskeméti üzemét (a Wéber Ede utcán), a Philips cég magyarországi gyárainak kiszolgálására létesítette. A tavaly októberi indulás óta negyvenöt munkatársat vettek föl, és mintegy százmillió forint értékű beruházást végeztek. Az ünnepélyes megnyitón részt vett Joseph Puzo úr, az Axon-csoport elnöke, Paul Poudade francia nagykövet és dr. Szécsi Gábor polgármester. Az üzem helyi irányítója Szakolczai István, (a volt MMG Kecskeméti Gyárának korábbi igazgatója). A megnyitón a Nemzetközi Kerámia Stúdió válogatott munkáiból nyílt kiállítást is megtekintettek, és meghallgathatták az M. Bodon Pál Zeneiskola Kamarazenekarát.

A FORRÁS VENDÉGE: A MŰHELY

A Katona József Könyvtárban a győri Műhely című művészeti és irodalmi folyóirat szerkesztői és munkatársai voltak a házigazda Forrás szerkesztőségének vendégei. Füzi László főszerkesztő köszöntötte kollégáját Villányi László költőt, Bertók László, Jász Attila költőket és Lovas Ildikó író.

JEGYZŐK ÉRTEKEZLETEN

A köztisztviselői törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslat volt az egyik témája a Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője által összehívott jegyzői szakmai értekezletnek márciusban. A témáról Pinténné dr. Torma Mária, a hivatal koordinációs és szervezési főosztályának vezetője tájékoztatta a jelenlévőket. A törvénytervezetet, amelynek legfontosabb célja a köztisztviselői léteplő kialakítása, és ehhez az anyagi fedezet biztosítása, várhatóan áprilisban fogadják el az Országgyűlés. A szakmai értekezleten dr. Horváth Zsuzsanna, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség vezetője a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jogszabályokról adott tájékoztatást, dr. Puskás Sándor, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat aljegyzője pedig a helyi népszavazás, népi kezdeményezés és az időközi választások során alkalmazandó jogszabályok értelmezéséről beszélt. Mihályka Péter, a Közlekedési felügyelet osztályvezetője az ügyfélfogadási idők összehangolásáról valamint a köztisztviselői törvény módosításából fakadó feladatokról.

Ugyancsak március elején tartotta idej első ülését a Bács-Kiskun megyei Államigazgatási Kollégium (MÁK). A testület a területi államigazgatási szerveket tömöríti, és egyik legfontosabb célja tevékenységük koordinálása. A tanácskozáson értékelték a tavalyi év eredményeit és meghatározták az idej munkatervet is. Emellett szó volt a MÁK munkacsoportjainak tevékenységéről, az ügyfélfogadási idők összehangolásáról valamint a köztisztviselői törvény módosításából fakadó feladatokról.

HITÉLET. A Govinda Központban (Kecskemét, Vágó I. u.3) április 4-én, 11-én, 18-án, 25-én tartanak összejövetelt, és hallgatnak a hitükkel kapcsolatos előadásokat a Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közösségének tagjai, valamint az érdeklődők. A rendezvények 18 órakor kezdődnek, a belépőjegy ára 250 forint.

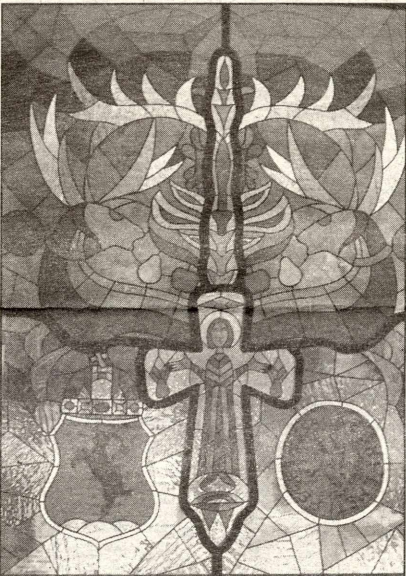
A Kecskeméti Polgárőrség Egyesület március végén tartotta évi rendes közgyűlését. Somodi Sándor alelnök megnyitóját Pap Tivadar elnök tartotta meg beszámolóját. A közgyűlés végén elismeréseket és kitüntetések adtak át a kiemelkedő teljesítményt nyújtó bajtársaknak.

Szociális Tanácsadói Fórumként is fognak működni azok az egyházi és civil szervezetek amelyek városunk önkormányzatának részvételével család és ifjúságpolitikai célok megvalósítására együttműködési megállapodást írtak alá a Városházán. Közös szeretnénk cselekedni a házasságra és a felnőtt életpályára felkészítésben, család és közösség építésben, őket segítő szolgáltatásokban, a generációs együttműködésben és a hátrányos helyzetűek támogatásában. A megállapodást 15 intézmény és szervezet, egyház helyi vezetője látta el kézjeggyel.

A Bács-Kiskun megyei Írók és Költők Baráti Köre április 7-én szombaton délután két órakor tartja Költészet napi zenés-verses ünnepi műsorát az Erdei Ferenc Művelődési Központban. A műsorban többek között szerepel a kecskeméti Iparos Dalárda valamint a kör tagjai tartanak felolvasást.

CSODASZARVAS ÉS ÉLETFA

Millenniumi pályázat keretében a magyar nemzet államiságának tiszteletére készült a Tóth László Általános Iskola lépcsőfordulóján elhelyezett, s a márciusi ünnepségek során átadott festett üvegablak. A Millenniumi Bizottság szakmai és anyagi támogatásával létrejött mű az iskola homlokzatán kívülről is látható. A beszürtető fény hatására életre kelő, ezért igazán belülről megcsodálható alkotás tervét az

iskola rajztanára, Csúzdi Szabó Erika készítette, akinek munkáit a kecskeméti közönség festő és grafikai tárlatokról is ismerheti. (Csúzdi Szabó Erikáról következő számunkban részletesebben is olvashatnak.) A kivitelezés **Holtság Károly** üvegfestő mester és Tóth József lakatosmester érdeme. Mint mondták, a mű időtállóságát a két üveg közé való elhelyezés biztosítja. Az ólomüveg figurái között megcsodálhatjuk Kecskemét egykori első és mai címerét is.

NÉPI IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÁPRILIS HAVI PROGRAMOK

Kézműves foglalkozások:

Április 7.-én 11 - 12 óráig - **csuhényűl** készítés.

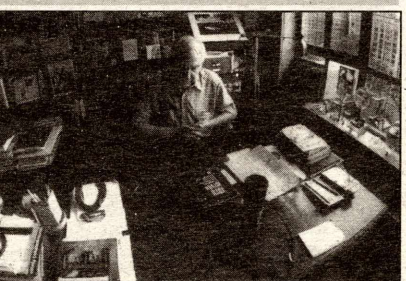
Április 21.-én 11 - 12 óráig: - **bőrözés**.

Április 28.-án 11 - 12 óráig - **gyöngyfüzés**

Csoportokat előzetes bejelentés alapján fogadnak.

CSALÁDI DÉLUTÁN: április 14-én 15 -17 óráig, **Húsvéti tojásfestés.** Vezeti Polyák Anita.

VILÁGNAGYSÁG

A Magyar Fotográfiai Múzeumban április 6-án délután 5 órakor nyílik a világhírű magyar fotóművész André Kertész eddig még nem bemutatott, halála előtti hónapokban készített képeinek kiállítása.

Hasznos-e a pragmatizmus?

Mostanában, úgy tűnik, minden színt, mindenkit egyetlen kérdés foglalkoztat: Mi a gyakorlati haszna? Szerintem viszont az abszolút hasznelvőség abszolút haszontalan.

Vegyük például az egyik családtagomat, aki döbbsent arckifejezéssel konstatait, hogy szabadidőmben idegsejtant olvasok. Mikor közöltem vele, hogy azért olvasom, mert egyszerűen érdekel, csak annyit fűzött hozzá: "Hát, végül is, biztos nagyon sokra mész vele!" - Mindezt persze olyan hangsúllyal, mintha éppen abban a pillanatban tagadtam volna meg Newton és Kepler összes törvényeit, vagy a Bibliát, de legalábbis az Alkotmányt.

A vonaton velem szemben ülő kedves útutársam álmából is hajlandó volt felébredni, hogy reflektálhasson felforgató elveimre. A helyzet az volt, hogy egy barátommal együtt utaztunk, és nyelvekről beszélgettünk, mire megjegyeztem, hogy szívesen tanulnék hollandul, csak úgy, mert érdekel. Ez volt az a pillanat, amikor megremegtek a világ tartópillérei. Az addig mélyen alvó utastárs szeméi hirtelen kinyíltak, rám szegeződtek, és felhangzott a már jól ismert kérdés: "Annak meg mi értelme van, ha nem akarsz vele kezdeni semmit?!" Aztán kiderült, hogy az illető 4 (!) egyetemi szakot végez egyszerre, ebből legalább hármat azért, mert szerinte az "jó papírnak számít, ha elvégzed."

Végül is ki megy többre?

Én, aki egy szakot végzek, és azzal foglalkozom, ami érdekel, vagy ő, aki négy lovat akar egyszerre megülni, de a papírjai végül is valós tudást egyik szakterületéből sem fognak takarni, mert hát, lássuk be: 4 szak, az fizikailag túl sok.

Tévedek-e, amikor azt mondom, hogy ez a látásmód beszűkült szemléletet eredményez?

Tévedek-e amikor azt mondom, hogy ez a látásmód a megismerés vágyát öli meg, az egyik legemberibb, és legszebb tulajdonságunkat?

A válasz: egyértelműen NEM.

Aki pedig mindenképpen csak a pillanatnyi hasznot akarja látni mindenben, az talán gondolkodjon el azon, hogy mi haszna van annak, hogy így gondolkodik!

Írta:
Braunitzer Gábor

JÓKEDVŰ DIÁKSZÍNJÁTSZÓK

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon volt a házigazdája a X. Országos Weöres Sándor Gyermekszínjátszó Találkozó megyei bemutatójának. A majd húsz csoport között szerepeltek kecskemétiak is. Képünkön még fellépési drukknélkül a hetényegyházi általános iskolások.

SZAXIMÉT. Országosan sem sok olyan formáció létezik amelyet a kecskeméti Szaximét kvartett alkot. A két éve alakult együttes nagyszerű koncertet adott a Református Újkollégium disztermében. Az est házigazdája és műsorvezetője **Sirkó László** színművész, diszvendége pedig a nemzetközi híru magyar virtuóz saxofonos: **St. Martin**, aki élvezettel játszott **Dömötör Kristóf**, **Csuvár Gábor**, **Süveges Sándor** és **Szabó Sándor** társaságában, akiket több, nyári, így a nagy aggteleki koncertjére is meghívott. A koncert bevételét az árvízkarosultaknak ajánlották föl.

KOSSUTH-KÖNYV

A Kecskeméti Lapok kft. március 15-ére jelentette meg Helhai Nándor "Fel tehát magyar népe Kecskemétnék" című könyvét. Akinek jó szerencséje úgy hozta, hozzájuthatott a kötetcskéhez a városi ünnepségen, s netán már el is olvasta, sok eddig a köz előtt nem ismert adalékkal gazdagíthatta ismereteit Kossuthról. Ki gondolta volna, hogy 1848 áprilisában majdnem képviselőnk lett Kossuth Lajos, - egy kis politikai fursangért akkor se mentek a szomszédba híros városiak. S habár Kossuth nem vállalta a jelölést, megítéltetésnek vette a bizalmat, s kapcsolata a várossal, notabilitásaival haláláig megmaradt. A Kossuth familia több tagja is kapcsolódik Kecskeméthez, édesanyja, felesége, lánytestvére több-kevesebb ideig lakozott a városban. A sok illusztrációt is tartalmazó kötet a megyei könyvtárban megvásárolható.

Szolgáltatás

Autógáz. A békéscsabai út és a Mészöly Gyula út lámpás kereszteződésénél, a ZKI mellett várja oleoú üzemanyaggal az autósokat az LPG autógáz töltőállomás. Reggel 7-től este 7-ig tart nyitva. T: 419-960
A HELIOS Szépségtudió a Bibó utca 1. szám alatt (ÁFEOSZ Szakközépiskola épületében) hétfőtől péntekig 9-től 19 óráig várja vendégeit. A szolárium és kozmetika mellett a szaunázókat kedden és pénteken 13-tól 19 óráig fogadják. Bejelentkezés a 76/327-886/127-es melléken.

MÉNTELEKI Köztér

A tartalomról:
MSZP önkormányzati képviselők fóruma. Korai még - Tóth Kása Kálmán cikke. A Húsvétről - Szlanka József kanonok úr írása. Méntelek környékének természeti szépségei. Ünnepeink nyomában.

Köztér

kecskeméti közéleti lap
Alapította: Kerényi György
Főszerkesztő: Nagy Mária
Főmunkatárs: Magyar Ágnes, Kada Erika
Fotó: Bosnyák János

A szerkesztőség címe: 6001 Kecskemét pf.: 483.
Ceglédi út 38. Tel./Fax: 76/410-260, 485-720. Telefon: 76/48-23-23 (este).

E-mail: kozter.kecskem@matavnet.hu

Web lap: http://www.kecskem.info.hu

Támogatóink: Autóüveg Kft., Canada Petrol, Elektrocenter (K.E.K. Kft.), és még több.

Kiadja: Köztér Kulturális Egyesület

6000 Kecskemét Ceglédi út 38.

Felelős kiadó: Kerényi György.

ISSN 1418-9712.

Nyomtatta: Magyar Hivatalos Közlönykiadó

Lajosmizsei Nyomdaja.

Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.

Táskaszám: 01-0567